

T.C.

**BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI**

SİYON KATIR BİRLİĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Sümeyye BOZKURT**

**Danışman
Doç. Dr. Arda BAŞ**

BOLU 2020

LİSANÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Sümeyye BOZKURT'a ait "SİYON KATIR BİRLİĞİ" adlı çalışma, jürimiz tarafından **Tarih** Anabilim Dalında **Yüksek Lisans Tezi** olarak oy birliğiyle / oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

27.07.2020

İmza

Unvan, Adı, Soyadı

Üye (Tez Danışmanı) : Doç. Dr. Arda BAŞ

.....

Üye : Doç. Dr. Levent DÜZCÜ

.....

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Tekin ÖNAL

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. Osman GÖRÜR

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ETİK UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum, “**SİYON KATIR BİRLİĞİ**” başlıklı çalışmanın yazılmasında, bilimsel ve etik kurallara uyduğumu, başvurulan kaynaklardan yapılan alıntılarının adlarının bilimsel kurallara uygun olarak metin içinde, dipnotlarda ve kaynaklarda gösterildiğini, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Sümeyye BOZKURT

27.07.2020

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, Birinci Dünya Savaşı'nın homojenik yapısı ve Siyonizm'in gelişimi incelenmiştir. Bunun yanında Çanakkale cephesinde Siyon Katır Birliği'nin rolü ve etkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tez danışmanlığımı üstlenerek araştırma konusunun seçimi ve yürütülmesi sırasında değerli bilimsel uyarı ve önerilerinden yararlandığım, ayrıca karşılaştığım sorunların aşılmasında hoşgörüsü, desteği ve bilgisiyle bana yol gösteren değerli hocam Sayın Doç. Dr. Arda BAŞ'a ve Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tarih Bölümü'ndeki diğer hocalarıma teşekkür ederim. Ayrıca bilimsel çalışmalar yapmam ve bu yolda ilerlemem için beni her zaman teşvik eden saygıdeğer hocam Prof. Dr. Ahmet Ocak'a ve araştırma-yazma sürecinin bütün zorluklarını da güzelliklerini de benimle birebir yaşayan aileme de teşekkürü bir borç bilirim. İyi ki varlar...

Sümeyye BOZKURT

27.07.2020

ÖZET

SİYON KATIR BİRLİĞİ

Sümeyye BOZKURT

Yüksek Lisans Tezi

Tarih Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Arda BAŞ

Temmuz 2020, 89 + xii Sayfa

Birinci Dünya Savaşı'nın başlarında İskenderiye Limanı Rusya yönetiminden ve Osmanlı Devletindeki Siyonist faaliyetlerinden dolayı sınır dışı edilen Yahudiler için toplanma yeri olmuştur. Kendini gösterecek olan dünya harbi ile Yahudilerin Filistin'e yönelik fikirleri gün yüzüne çıkmıştır. İngilizler de bu fikirleri kendi çıkarları doğrultusunda kullanarak çıkacak olan harpte, Yahudi zenginlerinden maddi destek sağlamaya çalışmışlardır.

1915'de Yahudi askeri birliklerinin kurulmasına ilişkin tartışmalar İngiltere'nin gündemindeydi ve Amerika'daki Siyonist liderlerde bu olayların farkındaydı. Gerçekten de İskenderiye'den Mısır'a gelen ve Siyon Katır Birliği olarak bilinen yüzlerce Yahudi; 1915'te Gelibolu Savaşı'na katılmak için askere alındılar. Siyonistler, Osmanlı Devleti'nin artık yıkılması gerektiğini ve böylece Yahudilerin Filistin'de yurt kurabileceğini savunmuşlardır. Siyonizm davası uğruna Filistin'e göç etmeyi düşünen ve bu nedenle bir Rus gazetesi muhabiri olarak İskenderiye'ye gelen Wladimir Jabotinsky, Joseph Trumpeldor ile tanıştı. Gönüllü Yahudi alayı kurma fikri Rus bir Yahudi olan Wladimir Jabotinsky tarafından ortaya atıldı. Tarihe Siyon Katır Birliği olarak geçecek yaklaşık yedi yüz kişiden oluşan birlik, İngiliz bayrağı altında General Maxwell emriyle kuruldu. Başına da İrlanda asıllı John Henry Patterson atandı.

Anahtar Kelime: Siyonizm, Yahudiler, Gelibolu, Siyon Katır Birliği

ABSTRACT

THE ZION MULE CORPS

Sümeyye BOZKURT

Master Thesis

Department of History

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Arda BAŞ

July 2020, 89 + xii Pages

At the beginning of the First World War, Alexandria Port became a gathering place for Jews who were expelled due to Russian rule and Zionist activities in the Ottoman Empire. With the world war, which will show itself, Jews' ideas about Palestine have come to light. The British also tried to get financial support from the Jewish wealthy in the war that will start by using these ideas in their own interests.

In 1915, discussions about the establishment of Jewish military units were on the British agenda, and Zionist leaders in America were aware of these events. Indeed, hundreds of Jews from Alexandria to Egypt known as the Zion Mule Union; They were drafted in 1915 to participate in the Gallipoli War. The Zionists argued that the Ottoman Empire should now be destroyed so that Jews could establish a homeland in Palestine. Wladimir Jabotinsky, who was thinking of immigration to Palestine for the cause of the Zionism cause, and therefore came to Alexandria as a Russian newspaper correspondent, met Joseph Trumpeldor. The idea of establishing a Jewish volunteer procession was introduced by Wladimir Jabotinsky, a Russian Jew. The union of about seven hundred people, which will go down in history as the Zion Mule Union, was established under the British flag by order of General Maxwell. Irish-born John Henry Patterson was appointed as the head.

Key Words: Zionism, Jews, Gallipoli, Zion Mule Union.

*Her zaman bana çok güvenen ve bugünlere gelmemde desteğini
esirgemeyen aileme...*

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	ii
ETİK UYGUNLUK BEYANI	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM	
1. FİLİSTİN SORUNUNUN OLUŞTUĞU ÇEVRE	3
1.1. Kısa Yahudi Tarihi.....	3
1.2. Yahudilerin Sürgün Hayatları	5
1.3. Osmanlı Yahudileri.....	7
1.4. Siyonizm'in Doğuşu ve Antisemitizm.....	9
1.5. Osmanlı Topraklarında Siyonistlerle İlk Temas	12
1.6. İlk Siyonist Kongre ve Protokoller	13
1.7. Emperyalizm Çevresinde Şekillenen Siyonizm.....	16
1.8. Birinci Dünya Savaşı Öncesi Siyonist Yapılanma	18
II. BÖLÜM	
2. SİYON KATIR BİRLİĞİ	21
2.1. Avrupalı Devletlerin Perspektifinden Çanakkale Savaşı.....	21
2.2. İttihat ve Terakki ve Siyonizm İlişkisi.....	23
2.3. Siyonistlerin Tasfiyesi ve Tepkiler	25
2.4. Wladimir Jabotinsky ve Mülteci Kampı	27
2.5. Diplomatik Müzakereler	31
2.6. İskenderiye'den Gelibolu'ya Siyon Katır Birliği.....	35
2.7. Limni Adasına Varış ve Gelibolu Tasviri	37
2.8. Siyon Katır Birliği ve Gelibolu Muharebeleri	38
2.9. Siper Savaşları	43

2.10. Mısıra Dönüş ve Siyon Katır Birliğinin Dağılışı.....	46
2.11.Siyon Katır Birliğinin Askerlerinden Mektuplar	49
2.12. Dış Basında Siyon Katır Birliği	52

III. BÖLÜM	55

3.SONUÇ	55

KAYNAKLAR	58

EKLER

Ek 1: Siyonist Bir Birlik Kurma Fikrini Ortaya Atan Kişi Wladimir Jabotinsky' dir. Kendisi Siyon Katır Birliğinin İçinde Yer Almasa Da Daha Sonra Kurulan Yahudi Lejyonuna İlk Katılan Kişidir.....	68
Ek 2: Josef Trumpeldor Gelibolu'da Çadırının Dışında Siyon Katır Birliği Üniformasıyla.....	69
Ek 3: Siyon Katır Birliği Komutanı Albay John Henry Patterson İngiliz Üniformasıyla	70
Ek 4: Zion Mule Corps'tan Askerler, 3/20. Londra Regt. Yahudi Onur Kitabı.....	71
Ek 5: Çanakkale'de 'V' Plajı Havadan Görünümü. Imperial War Museum (S- 37866)..	72
Ek 6: 10:00'da Anzak Koyu'na İnen Katırlı Birlikler. Çanakkale, Gelibolu. 25 Nisan 1915	73
Ek 7: Gelibolu Yarımadası Siyonist Kolordu Anzak'tan Ayrıldı.	74
Ek 8: Siyon Katır Birliği Üyesi Taslağı.....	75
Ek 9: 25 Nisan Kumkale Askeri Gözlem Raporu.....	77
Ek 10: Josep Trupeldor Tarafından General Maxwell'e Siyon Katır Birliğinin Akıbetine Yönelik Yazılmış Bir Mektup.	78
Ek 11: Josep Trumpeldor'dan General Maxwell'e Yazılmış Mektubun Devamı.	79
Ek 12: Siyon Katır Birliğinin Gücünün Azaldığını ve Dağıtılmasının Öngörüldüğünü Belirten Telgraf.	80
Ek 13: Londra Harp Dairesinden Çekilen Bir Telgrafta Siyon Katır Birliğinin Askeri Bir Güce Dönüştürülmesi Talep Edilmektedir.	81
Ek 14: Siyon Katır Birliğinin Üyesi Olarak Gelibolu'da Görev Yapan Isenberg Abramino'nun, Yine Siyon Katır Birliğinden Teğmen Rolo'ya Yaşadığı Problemleri Anlattığı Telgraf.....	82
Ek 15: Siyon Katır Birliğinin Üyesi Olarak Gelibolu'da Görev Yapan Isenberg Abramino'nun, Yine Siyon Katır Birliğinden Teğmen Rolo'ya Yaşadığı Problemleri Anlattığı Telgrafın Devamıdır.....	83

Ek 16: Isenberg Abromino'nun Yeni Kurulacak Birliğe Siyon Katır Birliği Üyesi Olarak Katılmasını Ve Katılmadığı Takdirde, Ona Karşı Sert Tedbirlerin Alınacağı Tehditkârı Bir Dille Bildirilmiştir.....	84
Ek 17: Galata Postanesinden Gelen Bir Telgrafla Payitahta Bir Ecnebi Gazetenin Çıkarıldığı, Bu Gazetede Siyonizm Ve İsrail Hükümeti İfadelerinin Açıkça Yer Alması Üzerine, Yazıyı Çıkartan Gazetecinin Tutuklanması Emri.	85
Ek 18: Davut Yıldızı Amblemi Taşıyan Üniformalı Askerler.....	86
Ek 19: Gouldin Ailesinin Siyon Katır Birliğine Kayıt Evrakları.....	87
Ek 20: Siyon Katır Birliği Üyelerinin Yahudi Lejyonuna Katılım Kâğıdı.....	88
Ek 21: The Graphic 27 Mayıs 1916 Sayısında Siyon Katır Birliği.	89

HARİTALAR

Harita 2.1. Siyon Katır Birliği Komutanı John Henry Patterson'ın Hatıratından.	38
Harita 2.2. 25 Nisan 1915'ten İtibaren Düşman Kuvvetlerin Gelibolu'ya Çıkışlarını Gösteren Harita.	40

KISALTMALAR LİSTESİ

ATASE	: Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Arşivi
BOA	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
Çev.	: Çeviren
DH	: Dahiliye Nezareti
Düz.	: Düzenleyen
Dr.	: Doktor
Ed.	: Editör
FO	: Foreign Office
HR	: Hariciye Nezareti
PRK	: Perakende
PRO	: Public Record Office
PT	: Posta ve Telgraf Nezareti
SYS	: Siyasi Evrak
ŞFR	: Şifreli Evrak
WO	: War Office
Y.PRK	: Yıldız Perakende
ZB	: Zaptiye Nezareti

GİRİŞ

Tarih boyunca Ortadoğu stratejik konumundan dolayı bir çekim merkezi olmuştur. Hıristiyanlar, Museviler ve Müslümanlar için kutsal kabul edilen Kudüs'ün bu topraklarda yer alması bölgenin önemini daha da arttırmaktadır. Ortadoğu'nun bu durumu diğer devletlerin nezdinde çıkar çatışmalarını ve güç mücadelelerini de beraberinde getirmiştir. Fakat Yahudilerin hem Arap ülkeleri hem de Filistin halkı ile mücadelesi, Ortadoğu'da bir Yahudi devleti kurma fikrini ortaya attığı günden beridir sürmektedir.

Yahudiler için bu kavga dini bir sebebe dayandırılmıştır. Fakat daha sonraları bu olay politik bir hal almıştır. Dini sebepleri ise; ilk olarak kutsal kitaplarının öğretilerinde Tanrı tarafından vaat edilen topraklar olarak gördükleri Kenan bölgesinden, Romalılar tarafından sürgün edildikten sonra bu topraklara geri dönmek istemeleridir. Bu geri dönüşün sonucunda ise milli bir devlet olma fikri modern çağın en uzun süreli işgaline neden olmuştur. 19. yüzyılda milliyetçi fikirlerin yükselişi sonucunda ortaya çıkan Siyonist düşünce İsrail Devleti'nin kuruluşuna giden süreci başlatmıştır. 19. yüzyılın başlarında dünyada güç dengesine dayalı mevcut statükoyu korumaya yönelik bir sistem söz konusuydu. Bu yüzyılda milliyetçi fikirlerin yanında baş gösteren sömürgecilik yarışı ve bu yarışta gelişen devletler, mevcut statükoyu bozmaya çalışmıştır. Böylece Birinci Dünya Savaşı'na giden bir süreç başlamıştır. Ayrıca Avrupa'da ve Rusya'da antisemitizmin¹ gittikçe saldırgan bir hal alması Siyonist düşünceye sahip insanlar için itici bir güç oluşturmuş ve Filistin'de bir Yahudi devleti kurma planını ise harekete geçirmiştir.

1915 yılının başlarında Mısır, mülteciler ve Siyonist faaliyetlerden dolayı sınır dışı edilen Yahudiler için toplanma yeri olmuştur. Bunu Siyonizm'in geleceği için bir fırsat olarak düşünen Wladimir Jabotinsky ve Joseph Trumpeldor Yahudiler tarafından silahlı bir birlik kurulmasına karar vermiştir. Wladimir Jabotinsky, kurulan birliğin İngilizlerin yanında yer almasını ve başta İngilizler olmak üzere Avrupa Devletlerinin

¹ Yunanca karşı anlamına gelen anti ön eki ile semitizm kelimesinin birleştirilmesi suretiyle oluşturulmuş olan antisemitizm genel olarak Yahudilere karşı önyargı, ayrımcılık, nefret ve düşmanlığı ifade eden antisemitizm. Genel olarak Yahudi düşmanlığı veya Yahudi aleyhtarlığı anlamında kullanılmaktadır (Aktaş, 2019: 286).

çoğunda sempati uyandıracığını, Siyonizm davasına büyük destek sağlayacağını savunmaktadır. Fakat bu hayallere karşılık İngilizler tarafından Yahudiler için katırlarla cepheye mühimmat taşımalarına dair bir rol biçilmişti. Üstelik görev yerleri Filistin değil de Gelibolu olarak belirlenmişti.

Katırlar biyolojik yapılarından dolayı, atlara göre daha uzun süre açlık ve susuzluğa dayanabilirdi. Ayrıca ayaklarındaki tırnak yapısından dolayı sarp ve dağlık alanlarda daha kullanışlıdır. Gelibolu Yarımada'sının da dağlık ve tepelerden oluşması katırları makul bir seçenek yapıyordu. Hem binek hem de mühimmat taşımak için uygun ve beslenmesinin kolay olması onu diğer hayvanlara göre daha tercih edilebilir kılıyordu.

Tarihe Siyon Katır Birliği olarak geçecek yaklaşık beş yüz kişiden oluşan birliğin başına General Maxwell tarafından Yahudi tarihi ve kültürüne vakıf ve Siyonizm ideallerine sempati duyan İrlanda asıllı Yarbay John Henry Patterson atandı. Bu birliklerde görev yapan birçok Yahudi asker hem 1917'de kurulan Yahudi Lejyonun hem de İngiliz mandası döneminde Filistinlilere ve İngiliz yönetimine karşı çarpışan "Haganah" adlı paramiliter örgütün çekirdeğini oluşturdular.

I. BÖLÜM

1. FİLİSTİN SORUNUNUN OLUŞTUĞU ÇEVRE

1.1. Kısa Yahudi Tarihi

Yahudi toplumu dört bin yıllık tarihi ve sürgünde geçen bir hayatı kapsamaktadır. Bu köklü tarih Nil nehri ile Dicle–Fırat nehirleri arasındaki “Verimli Hilal” adı verilen bir bölgede başlar. Yahudiler Ortadoğu’da yaşamış İsrailoğulları soyundan gelen İbraniler olarak da bilinen köken dini bir toplumdur (Brenner, 2011:4). Tevrat’a göre bütün insanlar tek bir atadan gelmiştir. İnsanlar bir ırk veya millet olarak ayrılmadan önce Adem’de kardeşirler ve bundan dolayı hepsi Adem’idirler (Beni Adam). Yahudiliğin etnik kökenleri İbrani nesli olarak Hz. İbrahim’e ve onun soyundan gelen Hz. İshak ve Hz. Yakup’a dayandırılmaktadır. Hz. Yakup’a Tanrı tarafından ilahlarla mücadele eden anlamında İsrail adı verilmiştir. Bu zamana kadar İbraniler olarak anılan Yahudiler artık İsrail ve İsrailoğulları olarak anılmıştır. Tevrat’a göre Hz. İbrahim ve Yahudiler, Tanrı’nın emriyle Babil’deki Ur şehrinden Kenan iline göç ettiler (Gürkan, 2013: 187).

Hız. Yakup’un oğlu Hız. Yusuf’un Mısır’da nazır olmasıyla beraber bir kısım Yahudi Kenan bölgesinden Mısıra göç etmiştir. Yahudiler Mısır’da ekonomik olarak gelişme gösterdiklerinde Firavunların eziyet ve baskısına uğrayarak köle durumuna düşmüşlerdir. M.Ö 1200 yılına gelindiğinde Hız. Musa ile beraber Mısır’dan ayrılarak köle durumundan kurtulmuşlardır. Bu dönem Tevrat’ta Exodus (Çıkış) olarak geçmektedir (Eski Ahit, Çıkış:3/17). Tevrat Hız. Musa önderliğinde Yahudilerin Sina Yarımadasındaki Sina çölüne geldiğini bildirir. Fakat Filistin’e asıl dönüş Hız. Musa’nın yardımcısı Hız. Yuşa zamanında gerçekleşmiştir (Kızıllıoğlu, 2012: 38).

Yahudiler Filistin’e geldiğinde, M.Ö XII. yüzyıldan beri burada yaşayan ve bölgeye adını veren Filistiler ile karşılaştılar. Bölge stratejik konum olarak ve üç büyük semavi dinin çıkış noktası olmasından dolayı birçok kavmin fetih hareketine maruz kalmıştır. Özellikle yine üç büyük din için önemli olan Kudüs’ün bu topraklarda yer alması bölgenin önemini bir kat daha arttırmaktadır (Önal, 2020: 248).

Yahudiler ve Filistiler arasındaki uzun mücadelelerden sonra, Yahudiler Filistin'e hâkim olmuşlar ve Filistin on iki İbrani kabilesi arasında bölüştürülmüştür. Bu on iki kabile Hz. Davut zamanında birleşmiş ve Kudüs'ün de fethiyle beraber bir krallık olarak kurulmuştur. Hz. Davut'un ardından Hz. Süleyman dönemi İsrail Krallığı için en iyi dönemdir. Hem Krallık ekonomik ve siyasi olarak gelişme göstermiş hem de Hz. Süleyman'ın ilk Yahudi tapınağını (Beytül Makdis/Süleyman Mabedi) Kudüs'te inşa etmesiyle beraber şehri Yahudiler için kutsal hale getirmiştir. Hz. Süleyman'ın ölümüyle beraber İsrail Krallığı ikiye ayrılmıştır. On kabile den oluşan bir İsrail Krallığı kuzeyde Samaria (Nablus) başkentli kurulurken, geri kalan iki kabile de güneyde Kudüs başkentli Yahuda (Juda) Devleti olarak kuruldu. MÖ 722'de yıkılan İsrail Krallığı, Asur İmparatorluğu'nun hâkimiyetine geçmiş, Asur İmparatorluğu yıkıldıktan sonra kurulan Bâbil Krallığı'nın istilasına uğramıştır. Tüm bu gelişmeler neticesinde Yahudiler Bâbil'e sürülmüş, Kudüs tapınağı da yıkılmıştır. Bundan sonra Yahudiler için dağılma dönemleri başlamıştır ve bu olaylar tarihte "Bâbil Sürgünü" olarak yerini almıştır. Babil Krallığına Pers Hükümdarı Keyhüsrev'in son vermesiyle beraber Yahudiler refah ve hürriyete sahip olmuşlardır. Büyük İskender'in Filistin'i de kapsayan Suriye topraklarını fethetmesiyle beraber Yahudiler için Helenizm'den etkilenilen bir dönem başlamıştır (Kızıllıoğlu, 2012: 39-40).

M.Ö 3. yüzyılda dünyayı saran Yunan felsefesi ve Helenistik düşünce Yahudi toplumu içinde kendini göstermeye başladı ve bunun sonucunda dindar Yahudiler ile Helenizm'den etkilenen Yahudiler arasında çeşitli çatışmalar yaşandı. Bu çatışmalara ilaveten Hıristiyanlığın ortaya çıkması ile beraber hem Roma yönetimi hem de sonradan katı Hıristiyan idaresi başlamıştır. İlk başlarda Roma hâkimiyetinde rahat yaşayan Yahudiler sınırlı derecede de olsa yetkiler elde ediyorlardı. Gittikçe artan dini baskı ve feodal beylerin yaptığı zulümler neticesinde Tevrat'ta geçen yeryüzünde Yahudi hâkimiyeti hüküm sürecek ibarelerine sığınarak Yahudiler ayaklanmaya başladılar. Bunun sonucunda Roma orduları Kudüs'e girmiştir, birçok Yahudi yurtlarını terk etmiştir ve birçoğu da köle olarak çeşitli bölgelere satılmıştır. Etrafa yayılan bu topluluktan Orta ve Doğu Akdeniz bölgesine gidenler; Bizans İmparatorluğu hâkimiyetinde yaşamaya devam etmiştir (Brenner, 2011:9).

Yahudilerin Bizans yönetimi altındaki istikrarsız yaşamı kısa sürdü. Bunda Arap yarımadasında ortaya çıkan ve giderek güç kazanan İslamiyet'in etkisi büyüktü. Nitekim Hz. Muhammed döneminde İslam orduları Arap yarımadasını aşan fetihler gerçekleştirmişti. Hz. Ebubekir döneminde ise Suriye ve Filistin topraklarına yönelmişlerdir. Güney Filistin'de Ecnadeyn denilen yerde Müslümanlar ile Bizans

kuvvetleri ve yerli Hıristiyan halk arasında yaşanan savaşta Müslümanlar galip gelmiştir. Bizans kuvvetleri ise bu yenilgiyle beraber Kudüs'e çekilmişlerdir (Gül, 2001: 48).

Kudüs'ün fethinden önce Hz. Ömer emrindeki Amr Bin As ve ordusu tarafından Gazze, Yafa ve Rafa gibi birçok şehir fethedilmiş ve Kudüs Müslümanlar tarafından kuşatılmıştır. Kudüs halkı bu kuşatma sonucunda şehri Hz. Ömer'e teslim olmak zorunda kalmıştır. Bu teslimiyet imzalanan bir ahitname ile belli şartlara bağlanmıştır. Hıristiyanların can, mal ve haklarının korunması hususu yazılı metinde yer alırken, Kudüs Patriği Yahudilere hiçbir şekilde ikamet izni ve hakkı tanınmamasını istemiştir. Fakat Hz. Ömer eşitlik sağlamış ve Hıristiyanlarla birlikte Yahudilerin de Kudüs'te barınmasına müsaade etmiştir. Böylece Kudüs'te Yahudiler için ilk defa bir huzur ortamı oluşmuştur. Batı'dan gelen bir Haçlı istilasıyla bu huzur ortamı son bulmuştur. Haçlı müdahalesi sonrası 1099 yılında binlerce Müslüman ve Yahudi katledilmiştir. 1187 yılında Selahattin Eyyübi ile tekrar bir huzur ortamı sağlanmış ve ardından Memlük Devleti ve Osmanlı Devleti idaresindeki Kudüs ve çevre şehirlerde de Yahudiler hayatlarını rahat bir şekilde devam ettirmişlerdir (Gül, 2001: 53). Fakat Orta Doğu'daki güç mücadeleleri Yahudiler için buldukları coğrafyadan Avrupa'ya uzanan bir sürgün hayatını da beraberinde getirmiştir. Sürgün hayatları boyunca Yahudiler de hâkimiyeti altında yaşadıkları devletlere isyankâr ve uyumsuz bir yaklaşım sergilemişlerdir (Sayar, 2000: 8).

1.2. Yahudilerin Sürgün Hayatları

Yahudiler tarih boyunca sürgün hayatı yaşadıkları için özgür bir toprağa ait olamamış, dolayısıyla millet olma bilincine ulaşamamışlardır. Sürekli olarak dini kimliğin sınırlarında yaşamışlardır. Yahudiler ve Hıristiyanlar arasındaki sorunlar temelde dini bir düşmanlık ile başlamıştır (Taylor, 2001: 13). Bu iki köken dinin düşmanlığını Yahudiler, Hıristiyanların peygamberlerini kabul etmemeleri ile başlatmış ve Hristiyanlar tarafından da Hz. İsa'nın çarmıha gerilmesinin sorumlusu olmakla suçlanmaları ile artarak devam etmiştir. Ayrıca Eski Ahit'e göre Tanrı Hz. İbrahim ile anlaşma yapmıştır. Tanrı, Hz. İbrahim'e Yahudilerin soyunun Tanrısı olacağını ve yabancı olarak yaşadıkları Kenan ülkesini sonsuza dek soyuna mülk olarak vereceğini söylemiştir. Bu konu ile ilgili Eski Ahit'te geçen kısım şu şekildedir;

“Ve Rab Avram'a, “Ülkeni, akrabalarını, baba evini bırak, sana göstereceğim ülkeye git” dedi, “Seni büyük bir ulus yapacağım, seni kutsayacak, sana ün kazandıracacağım, bereket kaynağı olacaksın.” “(...) Karısı Sâre'yi, yeğeni Lût'u,

Harran'da kazandıkları malları, edindikleri uşakları yanına alıp Kenan ülkesine doğru yola çıktı. Oraya vardılar. Rab, Avram'a görünerek, “Bu toprakları senin soyuna vereceğim.” dedi (Eski Ahit, Tekvin 12: 1-7). Bu dini öğretiler Yahudiler için kendilerini önemli kişiler olarak hissettirmiş ve dolayısıyla kimliklerine de ırkçı zihniyeti yerleştirmiştir.

Orta Çağ'da ise skolastik düşüncenin etkisiyle “Tanrı katili” tabiri kullanıldığında Yahudi milleti ilk olarak Katolik Avrupa'dan sürgün edilmiştir. Yahudiler 1290'da İngiltere'den, 1392'de Fransa'dan, 1492'de İspanya'dan ve 1497'de Portekiz'den kovulmuşlardır (Armaoğlu, 2017: 22). Endülüs İslam Devleti'nin dağılması ile Hristiyan zulmü ve soykırımına uğrayan Yahudiler için yeni bir sürgün dönemi başlamıştır.

Yukarıdaki bilgilerden anlaşılacağı üzere Yahudiler yaşadıkları sürgün hayatından dolayı belli bir siyasi güce ulaşamamış ve bağımsızlık elde edememiştir. Buna karşılık değişen ve gelişen Avrupa içinde ekonomik olarak gelişmiş sınıflar arası yükselen ciddi bir kitle oluşturmuştur. Bu kitle ile sosyal adalet sistemini değiştirmeye çalışmışlardır. Kazandıkları güç ile “Yahudi ırkının üstünlüğü idealini” savundukları için buldukları toplumun nefretini daha da arttırmışlardır. Nefret kazandıran bu ideal aynı zamanda onları ayakta tutmuş ve toplumların içinde asimile olmalarına engel olmuştur (Sayar, 2000: 8)

Avrupa'da yaşanan Fransız Devrimi ile hukuki olarak eşitlik, özgürlük gibi sosyal hakların savunulduğu bir dönem başlamıştır. Başta Napolyon Fransa'sı olmak üzere bazı Avrupa ülkelerinde de Yahudiler için eşit yurttaşlık hakkı tanınmıştır. Yahudiler artık yasalar önünde diğer yurttaşlarla eşit sayılıyordu ve istedikleri işi seçme özgürlüğüne kavuşmuşlardı. Böylece uyruklarının tabi tutulduğu medeni sınırları aşmışlardır. Tanınan haklar ile beraber yaşadıkları toplumların iktisadi hayatına kısıtlama olmadan katılabilen Yahudiler, Avrupa'da ekonomik olarak zenginleşmiş ve sosyal sınıflarda yükselişe geçmişlerdir (Öke, 2018: 26).

Sanayi Devrimi sonrası endüstrileşme çabası içinde yaşanan 1870 ekonomik krizi, Avrupa için sıkıntılı bir süreci başlatmıştır. Büyük şirketlerle rekabet edemeyen orta sınıflar ve iktisadi yetkinliğini kaybetmiş devletler, bankaların desteği ile politika olarak kapitalizme geçmiştir. Fakat kapitalizm de artan sınıflar arası ekonomik uçurum, zenginleşen burjuvazi ve fakirleşen proletarya için bir çözüm oluşturamamıştır. Aslında fabrikalaşmaya uyum sağlamak için bankerlerin sayıları artmış ve bunun sonucunda borsa etkilenmiştir. Bu arada yükselen burjuvazi sınıfı ve borsayı elinde tutan

bankerlerin içinde Yahudi sayısının fazla olması toplumun dikkatini çekmiştir. Çünkü endüstrileşmeyi finanse etmişlerdi.

Ayrıca sosyalizm olgusunu oluşturan ve sosyal olarak demokratikleşmeden bahseden Karl Marks'ın da söylediklerinin Avrupa halkı için bir fayda sağlamaması, halkı çileden çıkarmıştır. Bütün bu süreçte hepsinin ortak noktasının Yahudi olması ve yaşanan ekonomik sıkıntıların ağırlığı, antisemitizmin halk kitleleri tarafından benimsenmesini sağlamıştır. (Öke, 2018: 31-32).

Antisemitizmin kıvılcımını 1881'de Yahudilere karşı ılımlı davranan Rus Çar'ı II. Aleksandr'ın ölümü ateşlemiştir. Rus halkı ve yöneticileri tarafından Yahudiler her şeyin suçlusu olarak görülmüşlerdir. Yaşanan bu olaylar Rusya'dan topluca bir Yahudi göçünü başlatmıştır. Göç eden Yahudilerden bir kısmı Batı Avrupa ve Amerika'ya yerleşirken; bir kısmı da Filistin'e yerleşmiştir. Bu Yahudiler antisemitist fikirlere karşı birlik sağlamak adına "Choveve Zion (Siyonu Sevenler)" adında bir dernek kurmuşlar ve örgütlenmeye başlamışlardır. Filistin'e yerleşme ve İbraniceyi diriltme fikrini ortaya atmışlardır (Taylor, 2001: 14).

1.3. Osmanlı Yahudileri

Osman Bey'in 1324'de vefatından sonra tahta geçen Orhan Bey Osmanlı'nın fetih politikasını aktif bir şekilde devam ettirmiştir. Bu çerçevede 1326'da Bursa fethedildi ve beyliğin başkenti oldu (Uzunçarşılı, 1988: 108). Orhan Bey ve kardeşi Alaeddin Yahudilerin sanayi, ticaret, maliye ve idare alanlarında bilgili ve tecrübeli insanlar olduklarını bilmekteydi. Bundan dolayı da Yahudilere özel ilgi göstermekteydi. Yahudiler ile oluşturulacak iyi ilişkiler, henüz yeni fethedilen başkent ve kurulan bu devlet için iyi bir destek olacaktır. Böylelikle Avrupa'da giderek artan Yahudi düşmanlığına rağmen Osmanlı Devleti Yahudiler için bir sığınak olmuştur. Osmanlı topraklarında artan Yahudi nüfusu sonucunda Yahudiler için yaşam alanı olarak bir mahalle tahsis edilmiştir. Ayrıca ibadetleri için Bursa'da Orhan Bey tarafından yayınlanan özel bir fermanla Ets Ahayim (Hayat Ağacı) Sinagogu inşa edilmiştir (Sevilla-Sharon, 1992: 31).

Yahudiler genellikle Türkler hakkında olumlu yorumlar yapmaktadır. Osmanlı Devleti sınırlarında Yahudilerin başına kötü bir şey geldiğinde ise bunun sorumlusu genellikle Hristiyanlar çıkıyordu. Çünkü Musevilik ve Hristiyanlık arasındaki dini çatışma kendini her şekilde göstermekteydi. Oysa Müslümanlar için böyle bir kin olmadığından kişisel problemleri devlet mahkemelerinde çözülmüyordu (Groeples, 1999:

38). Edirne’de yerleşik olarak yaşayan ve Almanya doğumlu bir Fransız Yahudi’sinin yazmış olduğu mektup durumu net bir şekilde gözler önüne sermektedir:

“Almanya’daki kardeşlerimizin ölümden beter kederler içerisinde olduklarını duydum; despotik yasalar, zorla vaftiz edilmeler, sürgünler sıradan, gündelik olaylarmış. Bana anlatıldığına göre, yağmurdan kaçarken her seferinde doluya tutuluyorlarmış...

Oraya buraya sürülüyorlar; itilip kakılmaktan ölümü bile ister hale geliyorlar... Kardeşler, hocalar, dostlar, tanışlar! Ben Isaak Zarfati, Fransız’da olsam, Almanya Frankfurt’ta doğmuş ve oradaki saygı değer hocalarımın dizinin dibinde oturdum, size derim ki; Türkiye hiçbir şeyin eksik olmadığı bir ülkedir. Eğer isterseniz şu anda burası sizin için en hayırlı yer olacaktır. Kutsal topraklara giden yol sizler için Türkiye’den geçiyor, Hıristiyan egemenliğindense Müslümanların egemenliği altında yaşamak sizin için daha iyi değil midir? Burada herkes kendi asma yaprakları ve incir ağaçları altında huzur içinde oturabiliyor. Burada en değerli kıyafetleri giymenize izin var. Oysa Hıristiyan ülkelerde çocuklarınızın hırpalanması ya da dövülmesi ihtimalinden dolayı siyah ve mavi giydiremiyorsunuz. Hüznü renk taşıyan alçaltıcı kıyafetler giymeye mahkûm etmeden çocuklarımızı kendi zevkimize göre kırmızılar ya da maviler giydirmeye bile cesaret edemiyorsunuz... Şimdi Ey İsrail! Bütün bunları görüp de neden uyuyorsun? Uyanın ve bu toprakları ebediyen terk edin!” (Lewis, 1996: 157).

16, 17 ve 18. yüzyıllarda da Yahudilerle yaşanan sorunlar mahkemede çözülmekteydi. Toplumun içinde herhangi bir baskı ve olumsuz davranışla karşılaşmadan rahat bir şekilde yaşamışlardır. Osmanlı Devletinde Yahudilere karşı antisemitist faaliyetler Avrupa’dan çok sonra başlamıştır. Osmanlı Devleti’nin hem Avrupa ile ilişkilerinin artması hem de Osmanlı topraklarında Ortodoks-Hıristiyan, Rum nüfusunun giderek artması ile Avrupa’da başlayan modern Yahudi düşmanlığı bu vesileyle Osmanlı ülkesine de taşınmıştır (Groepeler, 1999: 39).

19. yüzyıla gelindiğinde milliyetçi düşünceler kendini göstermeye başlamıştır. Devletlerin milletlerine özgü özelliklerini geliştirip, kendilerine ait topraklarda tek tip millet oluşturma çabası giderek fanatik bir hâl almıştır. Avrupa’daki bu fanatik tavırlar Yahudiler üstünde kendini antisemitizm olarak göstermiştir. Böylece ileride kendini gösterecek olan Siyonizm’in ilk etaptaki tohumları kök salmaya başlamıştır (Taylor, 2001: 14).

1.4. Siyonizm'in Doğuşu ve Antisemitizm

Uzun süre sürgünde geçen bir hayat sonrası 19. yüzyıla gelindiğinde, Avrupa'da baş gösteren ırkçı teoremler ve milliyetçi akımların baskısı sonucunda günlük hayat Yahudiler için giderek zorlaşmıştır. Yaşanan bu Yahudi aleyhtarlığına tepki olarak Siyonizm adı verilen siyasi hareket ortaya çıkmıştır (Öke, 2018:7). Siyasal Siyonizm'in kurucusu Theodor Herzl olsa da, Siyon kelimesi Theodor Herzl'dan daha önce de bilinmektedir. Siyon kelimesi dini anlamda Musevi tarihi boyunca Kudüs ile eş anlamlı kullanılmıştır. Museviler sürgün hayatı boyunca Kudüs'e özlem ve arzu anlamında ilahilerde sık sık Siyon kelimesini kullanmıştır (Öke, 2018: 38).

Etimolojik olarak, Kudüs yakınlarındaki Siyon dağından ve Tevrat'ta sürekli olarak anılan Siyon kızları ve Siyon oğlanları kelimesinden hareketle bugünkü adını almıştır. Temelde Kudüs'ün geri alınmasını ve Yahudilerin inandığı vaat edilen topraklara geri dönüşü sembolize etmektedir. Ayrıca yurtsuz olan Yahudilerin Filistin'de bir Yahudi devleti kurma isteğini de hedefleyen ideolojik, politik ve ekonomik bir harekettir. Siyonizm geniş anlamda ise adını Filistin'deki Siyon Dağ'ından almıştır. Ayrıca Filistin dışındaki tüm Yahudileri "Arz-ı Mevud'ta" toplamak ve en güçlü dönemlerini yaşadıkları Hz. Süleyman'ın mabedini Siyon Dağ'ında tekrar inşa etmek anlamlarını da ifade etmektedir. Siyon kelimesi Theodor Herzl'a kadar dini, milli ve tarihi bir düşünceyken; Theodor Herzl ile bu kelime seküler ve politik bir ideoloji yani Siyonizm'e dönüşmüştür. (Kızıllıoğlu, 2012: 45).

Siyon kelimesi, çok erken tarihlerde kullanılmasına rağmen siyasi bir akımı simgeleyerek literatüre 19. yüzyılın ikinci çeyreğinde bir Rus Yahudi olan Nathan Birnbaum tarafından geçirilmiştir. Nathan Birnbaum'un çıkarttığı "Kendi Kendine Kurtuluş (Selbstemanzipation)" adlı derginin 1 Nisan 1890 tarihli sayısında Siyonizm'den bahsetmiştir. Bu sayısında Siyonizmi, Yahudileri Filistin'e getirmeyi amaçlayan bir anlamda kullanmıştır. Ayrıca Siyonistlerin siyasi mecrada kendilerini gösterebilecekleri Yahudi üyelere oluşan bir parti kurulması gerektiğini de ifade etmiştir. Nathan Birnbaum, kendi inanç ve teşebbüsleri ile bir çözüme ulaşacaklarına inanmıştır. Bu anlamda Siyonizm dünyanın dört bir tarafına dağılan Yahudiler için birleştirici ve bütünleştirici bir anlam taşımaktadır (Kızıllıoğlu, 2012: 45).

Aydınlanma çağında hızla toplumun içine yerleşen özgürlük, kardeşlik terimleri sayesinde Yahudiler yaşadıkları toplumlarda hızla ilerleme kaydetmiş; parlamento üyeliği ve hatta bakan olabilmişlerdir. Ayrıca bu gelişmelerdeki ekonomik paylarını almışlar ve toplum sınıflarını hızla tırmanmaya başlamışlardır. İlk başlarda yaşadıkları

toplumu özümserken kendi milli benliklerini koruyarak asimile olmuyorlardı. Fakat milliyetçilik akımının etkisini yoğun olarak hissettirmesi sonucunda, Avrupa’da sahip olduğu ırkın önemi kardeşliğin önüne geçtiğinde toplum içinde yaşanan sıkıntıların da ağırlığıyla Yahudiler, Theodor Herzl önderliğinde kendilerini fark etmeye başlamışlardı. (Tellioglu, 2015: 29)

1894 Eylülünde Fransız ordusunda Almanlar lehine casusluk yapıldığına dair bir olay meydana gelmiştir. Alfred Dreyfus adlı Yahudi asıllı bir yüzbaşı hadisenin faili olarak belirlenmiştir. Bu davada delil yetersizliği olsa bile Dreyfus hapsedilip ordudan çıkarılmıştır (Baysan, 2002:182). Theodor Herzl ise “Neue Freie Presse” adlı Paris’te çıkarılan bir gazetenin muhabiri olarak Dreyfus davasına tanık olmuştur. Davayı izleyen insanların ırkçı söylemleri ve davada alınan haksız kararlar sonucunda Theodor Herzl bu meselenin ancak bir Yahudi ülkesi kurularak çözüme ulaşacağı kanısına varmıştır (Herzl, 2018: 15).

27 Mayıs 1895 tarihinde Galata postanesinden sadarete ulaşan bir telgrafta payitahtta ecnebi bir gazetenin çıkarıldığı bildirmektedir. Bu gazetede açık bir şekilde Siyonizm fikrindeki insanlardan oluşan bir İsrail Hükümeti’nin kurulacağı ve cemaat reisinin Theodor Herzl olacağı ayrıca kendilerine belirledikleri bir bayraklarının dahi olduğu ifade edilmiştir (BOA, PRK. PT, 10\11). İlk etapta Osmanlıya ait olan topraklar için payitahtta rahatlıkla bir hükümet kurma ve bayrağa sahip olma fikrinden bahsediyor olmaları akla sayıları az olan bu cemaatin bu cesareti nereden aldığı sorusunu getiriyordu. Nitekim bu sorunun cevabı birkaç yıl sonra kendini gösterecektir.

Theodor Herzl, kurulacak devletin sadece uluslararası destekler ile kendilerine ait olduğunu varsaydıkları Kenan bölgesinde kurulabileceğini düşünmüştür. Yahudi lideri devlet kurma fikrinde daha kararlı kılan bir diğer neden, Osmanlı Devleti’nin devam eden ekonomik istikrarsızlığıydı (Taylor, 2001: 17). Yaşadığı ekonomik sıkıntılardan dolayı Osmanlı Devleti hem iç hem de dış borçlanma yoluna gitmiştir. İngiltere ile 1838 yılında imzalanan ticaret anlaşması daha sonrasında diğer Avrupalı devletler de imzalanmıştır. Hammadde ve pazar bakımından geniş haklar tanıyan bu anlaşmalar sayesinde ithalat ve ihracat arasında geniş farkların oluşmasıyla ciddi bir dış ticaret açığı oluşmuştur. Ekonomik mücadelelerin içinde 1854 yılında Kırım Savaşı’nın başlamasıyla Osmanlı Devleti, savaş masraflarını karşılamak adına ilk dış borcunu almıştır. Bunun ardından çekişmeli süren 1877-1878 Osmanlı- Rus mücadelesi ve Ayastefanos Antlaşması sonucunda ödenmesi gereken 35 milyon liralık tazminat devleti ekonomik olarak çıkmaza sürüklemiştir. Borçların ve vergilerin kontrolü için Avrupalı

Devletlerin de temsilcilerinin bulunduğu Duyun-u Umumiye borçlar idaresi kuruldu. (Önal, 2018: 326-327).

Siyonistlere göre Osmanlı Devleti Filistin topraklarını Yahudilere satarak ekonomik olarak rahatlayabilirdi ve Filistin'e yapılacak bir Yahudi göçü ile bu bölge kalkınabilir ve imar edilebilirdi. Bu fikri benimseyen ve geliştiren İngiliz Laurence Oliphant, 1879 yılında Osmanlı Devleti'ne projesini sundu. Projeye göre, Belka² sancağında geniş bir alan satın alınacak ve göç eden Yahudiler buraya yerleştirilecekti. Bu sancağa bir çeşit özerklik verilecek ve asayiş Yahudi güvenlik kuvvetleri tarafından sağlanacaktı. Ayrıca Laurence Oliphant, bütün bu organizasyonu kurulacak bir şirketin yönetmesini de önermekteydi. Projenin içeriği Osmanlı Devleti ile görüşülüp idari ve siyasi olarak sakıncalı görüldüğü için reddedildi (Engin, 2010: 21-22).

Osmanlı Devleti tarafından girişimleri reddedilen Siyonist Yahudiler, Kenan bölgesindeki Filistin'i bu şekilde alamayacaklarını anlayınca çareyi Avrupa'da ekonomik yönden gelişen Yahudilerle ve diğer Avrupalı Devletlerle temasa geçmekte bulmuştur. Theodor Herzl, Yahudi Devletinin kurulması fikrinin basit bir ütopya olmadığını; dünyada sıkıntı ve baskı ile kötü koşullar altında yaşayan Yahudilerin ihtiyacı olan gerçek bir teklif olduğunu ileri sürmüştür. Fakat diğer Yahudiler bunu uygulamada başarı sağlanabileceği konusunda çekimser yaklaşmışlardır. Theodor Herzl ise, Yahudilerin bir arada olması için çağrı yapmıştır. Bu çağrıda Avrupa'daki ve tüm dünyadaki Yahudileri Filistin'e çağırması ve ön koşulları hazırlanmış bir göç ile bir ülkenin ilk çağrısını yapmıştır:

“Bir ulus daima ve her yerde eğitilebilecek koca bir çocuktur. Ancak bu koca çocuğun eğitimi en uygun şartlarda bile daha önce ifade edildiği gibi çok zaman alacaktı. Başarıyla tamamlanmış metotlardan önce biz kendi güçlüklerimizi ortadan kaldırmalıyız” diyerek ülküsünü dile getirmiştir. Bu doğrultuda yayınladığı “Yahudi Devleti” kitabında devletin nasıl oluşacağını açıklamıştır. Böylece halka bir ütopyanın hayalini kurmadığını akılcı ve mantıklı yollarla anlatmıştır (Herzl, 2018: 24).

Sonuç olarak siyasal Siyonizm'in temelinde, Yahudiliğin politikleştirilmiş dini ve milli mutlak değerleri yer almaktadır. “Tanrı tarafından seçilen halk”, “Seçilmiş halkın Siyona dönmesi” veya “Tüm dünya Yahudileri ulusu”, “Yahudilerin tarihsel anavatanda toplanması” gibi skolastik fikirler siyasal tezleri desteklemiştir. Diğer bir

² Tarihi dönemlerde Belkâ'nın sınırları, değişen idari bölünmelere ve Suriye'de kurulan devletlerin durumuna göre farklılıklar göstermiştir. Detaylı bilgi için bakınız. <https://islamansiklopedisi.org.tr/belka>

deyişle siyasal Siyonizm dini motiflere dayanarak meşrutiyet kazanmıştır (Kara, 1986: 16).

1.5. Osmanlı Topraklarında Siyonistlerle İlk Temas

Theodor Herzl, Viyana’da bulunduğu sıralarda Polonyalı Kont Philipp de Newlinski ile tanışmıştır. Newlinski II. Abdülhamit’in Avrupa’daki önemli hafiyelerinden birisiydi. Hatta padişah ile birebir görüşecek derecede kuvvetli ve üst düzey bir hafiyeydi. Newlinski Abdülhamit’le olduğu kadar Alman Başbakanı Bismarck’la da iyi ilişkiler içindeydi. Bu nedenle Newlinsky’nin aracılığı çok fazla imkân tanımaktaydı. Theodor Herzl, Newlinski ile yaptığı bir görüşmede onu Siyonist fikirlerine ikna etmişti ve Sultan II. Abdülhamid ile kendisini görüştürmesini istemiştir (Şimşirgil, 2019: 165-166).

Newlinski hem Viyana’dan gönderdiği raporlar hem de İstanbul’a geldiğinde huzura çıkmasıyla Theodor Herzl’a gerekli desteği sağlamıştır. Newlinski Sultan Abdülhamit’e yazdığı raporunda:

“Hükümet-i Seniyye’nin maliyesi Musevi sermayedarların desteği olmadıkça ıslah olunmayacaktır. Bu sermayedarlar ise Hükümet-i Osmaniye idaresinde arz-ı Filistin’in bir kısmında müstemlekat tesisinden başka bir şey istemiyor. Museviler politika ile iştilal etmiyorlar.” Dolayısıyla raporda Sultan’ın bu konuda rahat olması gerektiğini ve Musevilerin elinde bulundurduğu gazeteler ile de ciddi bir kamuoyu desteği sağlayabileceğini önermiştir. Raporun sonunda Newlinski, projenin kabul edilmemesi durumunda bir uyarıda bulunacaktır: “Yahudiler maksatlarına başka yoldan, başka vasıtalar ile nail olacaklardır.” (Öke, 2018: 66)

Theodor Herzl’ın kendisi de Sultanla görüşmek için çabalamış hem de Newlinski’nin gönderdiği raporla Siyonizm idealini dile getirmeye çalışmıştır. Fakat bir sonuç elde edememiştir. Newlinski bu sefer Sultan ile olan dostluğunu kullanmış ve padişahın huzuruna çıkmıştır. Padişah ise Theodor Herzl’a iletmesi için Newlinsky’e şu tarihi cevabı vermiştir:

“Eğer Bay Herzl senin, benim arkadaşım olduğun gibi arkadaşın ise ona söyle, bu meselede ikinci bir adım atmasın. Ben bir karış dahi olsa toprak satmam, zira bu vatan bana değil, milletime aittir. Milletim bu vatani kanlarıyla mahsuldar kılmışlardır. O bizden ayrılıp uzaklaşmadan tekrar kanlarımızla örteriz.” (Engin, 2010: 63-64).

II. Abdülhamid’den istediği cevabı alamayan Theodor Herzl, Newlinski’nin de telkinleriyle beraber ikinci bir teklif hazırladı. Bu sefer Filistin’i alabilmek için Osmanlı

Devleti yararına faaliyetler yapmak istedi. İlk olarak Musevilerin Avrupa basınındaki gücünü kullanarak Ermenilerin Sultana karşı başlattığı karalama politikalarını engellemek ve hatta Türkler hakkında olumlu propaganda yaptırabileceğini düşünmüştü. Fakat Theodor Herzl o kadar da aktif olarak tanınan ve güç sahibi bir insan değildi, dolayısıyla bu fikrinden vazgeçti. İkinci fikir olarak ise Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu ekonomik zorluklar için maddi destek sağlamayı önerdi. Bu noktada Sultanla tekrar görüşüp ekonomi destek paketinin sınırlarını belirlemek istiyordu. Fakat bu süreçte Newlinski ölmüştü. Theodor Herzl ikinci bir seçenek olarak II. Abdülhamit'in İngiliz ajanı, Musevi asıllı Armnius Vambery ile temasa geçti. Vambery ise Osmanlı padişahını Theodor Herzl ile görüşürme konusunda başarılı oldu (Öke, 2018: 69).

19 Mayıs 1901'de Theodor Herzl, Cuma namazından sonra Yıldız sarayı selamlığında huzura kabul edildi. Theodor Herzl bu görüşmede II. Abdülhamid'e, Osmanlı borçlarının süresinin uzatılması karşılığında Filistin'in Yahudi göçüne açılmasını teklif etmiştir. Fakat bu teklifi Osmanlı hükümdarı tarafından geri çevrilmiştir (Önal, 2020: 250). Theodor Herzl, II. Abdülhamit'e; ırkdaşlarının diğer ülkelerde zulüm gördüğünü ve haksızlıklarla mücadele ettiğini dile getirmiştir. Dünyada bunlar yaşansa da Osmanlı topraklarında Musevi uyruklulara gösterdiği iyilik ve adalet için minnetini dile getirdi. Bu cümlelerin üzerine Sultan Abdülhamit, Osmanlı imparatorluğunun kapılarının her zaman açık olduğunu söylemiştir. Theodor Herzl'a göre Mezopotamya toprakları verimli topraklar ve petrol yatakları olarak da zengindir. Fakat Avrupalı devletler bu toprakları büyük derecede sömürmekte ve ekonomik olarak da Osmanlı Devleti'nin belini bükmekteydiler. Oysa Filistin'e yerleşmeleri kabul edildiği takdirde Osmanlı, İsrailoğullarının yetenek ve desteği ile Avrupalı devletlere karşı güçlü konuma gelebilirdi. Fakat Sultan Filistin'de kurulacak bir Siyonist devlete kesinlikle müsaade etmediğini sert bir şekilde ifade etmiştir. Theodor Herzl birkaç defa daha görüşmek için girişimde bulunduysa da başarılı olamadı ve Sultandan Filistin'i alacaklarına dair umutlarını yitirmiştir (Öke, 2018: 76).

1.6. İlk Siyonist Kongre ve Protokoller

Theodor Herzl, Osmanlı Devleti'ne karşı kendine güç edinmeli ve güzellikle alamadığı Filistin'i güç yoluyla almalıydı. Bunun için İngiltere ve Almanya gibi devletlerle gerçekleştirdiği görüşmeler sonucunda Büyük İsrail'e giden yolu maddi ve politik olarak aralamıştır. 1897'de Basel'de topladığı I. Siyonist Kongre'de yeni kurulacak devletin nasıl olacağını ve ne şekilde kurulacağını açıklamış, devletin

bayrağını Davut Yıldızı olarak belirlemiştir. İlk kongrenin ardından Filistin'e hızlı bir şekilde Yahudi göçü gerçekleştirilerek Kenan bölgesinde nüfus dengesi sağlanmaya çalışılmıştır (Öke, 2018: 48). Yahudiler için strateji ve yöntemini belirleyen Theodor Herzl, artık bu işi sistemleştirebilmek için Siyonist hareketi başlatmıştır. Ona göre adı Filistin olan ülkenin herhangi bir halkı yoktur. Dolayısıyla Filistin toprakları ana yurtlarından çıkarılan Yahudilerin hakkıdır. Bu düşünceyle "Halksız bir ülke, ülkesiz bir halkındır." sloganıyla örgütlenmek için ilk adım atılmıştır. Politik Siyonizm artık bir hareket haline gelmiştir (Cankara, 2015: 309).

1897 yılındaki ilk Siyonist kongrede Siyonizm, resmi bir program sayesinde formüle edilmişti. Nihai hedef şu cümlelerle anlatılmıştır. "Siyonizm'in hedefi, Yahudiler için Filistin'de kamu hukukuyla güvence altına alınmış bir vatan yaratmaktır." Bu amacın gerçekleşebilmesi için;

- Kenan bölgesindeki Filistin topraklarında Yahudi yerleşimlerinin oluşturulması ve desteklenmesi
- Yahudi milliyetçiliğinin güçlendirilmesi ve küresel bir örgütlenme oluşturulması
- Yahudilerin yaşadığı ülkelerde kurumlar vasıtasıyla dünya Yahudilerinin birleştirilmesi alınan kararlardandır(Taylor, 2001: 17).

Bu kongre sonrası Theodor Herzl anılarını yazdığı kitabında şu notu düşmüştür:

"Ben Basel'de bir Yahudi Devleti tesis ettim. Ben bunu bugün yüksek sesle söylesem bütün dünyadan bir kahkaha tufanı yükselir. Fakat bundan beş sene sonra belki elli sene sonra ise muhakkak bunun böyle olduğunu anlayacaktır." (Herzl, 2007: 13).

Bundan sonra sayıları toplamda yirmiyi bulan Siyonist kongreler toplanmaya ve Filistin konusundaki kararlılıkları yansıtılmaya devam etti. Theodor Herzl Bir yandan insanları Siyonist ve ulus-devlet fikri etrafında toplarken, diğer yandan maddi destek için köklü ve zengin Yahudi aile olan Rothchild'la Paris'te görüşmüş ve desteklerini almıştır (Öke, 2018: 50) .

Uluslararası platformda ise İngiltere basını destek vermeye başlamıştır. İngilizler bu dönemde sömürgelerini ve onlara giden yolları koruma planıyla hareket etmekteydi. Osmanlı Devleti'nin Rusya ile herhangi bir yakınlığı büyük bir tehlike arz etmekteydi. Bu arada Osmanlı Hükümdarından istediklerini alamayan Siyonistler askeri bir harekâtın gerçekleşmesiyle emellerine ulaşacaklarını düşünmüşlerdir. Çıkarları birleşen İngilizler ve Siyonistler beraber hareket etme kararı aldılar.

Siyonistlerin İngiltere'ye ilgisi Birinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle giderek artmıştır. İngilizler Yahudilere ihtiyaç duydukları askeri gücü sağlarken, Yahudiler ise İngilizlere birçok alanda yardım etmiştir. Örneğin; Çanakkale savaşında Siyonistlerden oluşturulan bir birlik cephe gerisinde askerlere yardım sağlamıştır. Yine bir başka örnek ise Chaim Weizman adlı Yahudi ve Siyonist kimyager, İngilizler adına Suriye-Filistin cephesinde kullanılması için patladığında etrafa zehirli gaz salan bir bomba yapmıştır. Ayrıca Chaim Weizman Theodor Herzl'dan sonra Dünya Siyonist Örgütün liderliğini üstlenmiştir fakat daha çok İngiliz siyasetçi James Balfour'a olan yakınlığı ile bilinmektedir. Görüldüğü gibi Yahudilerin her bir bireyi üstüne düşen görevi fazlasıyla sahiplenmiş ve amaçları için çaba göstermiştir (Kızıloğlu, 2012: 48).

Protokoller, Çarlık Rusya'sı zamanında Yahudi cemaat liderleri tarafından gizli olarak düzenlenen "Kahal" adlı toplantıda dünyayı nasıl bir siyasetle yöneteceklerini ve hangi sistemle yönetecekleri hususunda kararlaştırdıkları maddelerdir. Yahudilerin bu protokoller doğrultusunda siyasi, ekonomik ve kültürel faaliyetlerini yönlendirdikleri ileri sürülür. Dolayısıyla protokoller Siyonistler için milli bir belge, bir el kitabı niteliği taşımaktadır. Antisemitist yaklaşımın en büyük dayanaklarından birisi olan Siyonist protokollerin gerçekliği konusunda bilim dünyası büyük bir ihtilaftadır (Bali, 1995: 48).

Bu protokoller Rusya'da, Fransa'da ve İngiltere'de çeşitli gazetelerde yayınlanmış ve büyük ses getirmiştir. Çünkü protokoller genel hatlarıyla, Yahudi ırkının üstünlüğünü ve diğer devletler üzerinde kuracakları hâkimiyetten bahsetmekteydi.

Devletin hile ve riya ile yönetilmesi gerektiğini, politikada ahlakın yerinin olmadığını altını çizer ve ahlak kurallarına uyan hükümeti de zayıf olmakla suçlamaktadır. Şimdiki hâlde milletlerarasında gizli bir kuvvet olduklarını iddia etmişlerdir. Çünkü görünmeyen bir kuvveti kim devirebilirdi ki?

Per Me Reges Regnant (Krallar vasıtamla hüküm sürerler).

"Peygamberlerimiz bize, bütün yeryüzünü idare etmek üzere Tanrının bizi seçmiş olduğunu söyledi. Tanrı bize bu meseleyi başarabilecek bir deha vermiştir. Karşı tarafta bir deha olsaydı bizimle dideşebilirdi. Fakat dağdan gelen bağdakini kovamazdı. Aramızdaki çekişme dünyanın bir eşini göremediği derecede kıyıcı olurdu. Ayrıca silahlanma konusunda üst seviyeye ulaşmalı ve devletleri kendimize esir etmeliyiz." (Durant ve Lambelin, 1992: 106-127).

Siyonist protokoller Türk istihbaratı olan Teşkilât-ı Mahsusa tarafından de keşfedilmiştir. Hüsamettin Ertürk³ hatıralarında Teşkilât-ı Mahsusa'daki görevi esnasında Siyonist Örgüte ait 21 maddeden oluşan bir talimatname ele geçirdiklerini bildirmiştir. Teşkilât-ı Mahsusa'nın eline geçen maddelerden bazıları şu şekildedir:

- Uluslararası sorunlar çıkarılarak ulusların arasına kin ve nefret tohumları serpilmeli.
- Bütün hükümet şekilleri değiştirilmeli, birçok sırları açıklanmalı.
- Yasal yönetim şekillerinden kayıtsız koşulsuz despot bir yönetime geçilmeli.
- Siyasi ekonomik krizler çıkarmalı, servetleri yok etmeli.
- Mali istikrarı bozmalı, ekonomik krizleri çoğaltmalı, spekülâsyonlara, enflasyonlara yol açmalı, altını belli ellerde toplamalı, büyük sermayeleri felce uğratmalı (Tansu, 2012: 46).

Türk istihbaratı tarafından ele geçirilen maddelerde de Rusya ve İngiltere'de yankı uyandıran maddeler gibi Yahudi hâkimiyetini üstün tutmaktadır. Ayrıca protokollerde geçen maddeler dünyada ekonomik ve siyasi dengeyi altüst edecek, oldukça saldırgan bir tutum içerisindedir. Sergilenen bu tutum antisemitist düşüncedeki insanlar için yargılanması ve kullanılması en uygun yol olmuştur. Böylece protokoller belli dönemlerde iktidarlar tarafından çıkarları doğrultusunda kullanılmıştır. Henry Ford 1921 yılında "The International Jew" kitabında Yahudi zenginlerle yaşadığı ekonomik restleşmeler yüzünden "Protokoller" adlı bir bölüme yer vermiştir. Fakat yine de bilimsel olarak net bir kesinliği bulunmamaktadır (Bali, 2005: 325).

1.7. Emperyalizm Çevresinde Şekillenen Siyonizm

Emperyalizm, diktatörlük adı altında ve kendi çıkarları doğrultusunda bir devletin başka bir devlet üzerinde kurmuş olduğu baskı sistemidir. Baskı kuran devletler, bu baskıdan etkilenen devletlerin üstünde tam otokontrol sağlamış ve kaynaklarından yararlanmaya çalışmışlardır. Dolayısıyla emperyalizm bir yerde de sosyal, kültürel ve toplumsal olarak; güçlü olanın zayıf olana zorla kendini kabul ettirme çabasıdır (Bağcı, 2003: 64).

Emperyalizmin, 19. yüzyılda büyük bir yükseliş sürecine girmesi ile Thoedor Herzl'in 1880'de Yahudi kolonizasyonu ve Filistin'i yurt edinme fikirlerinin oluştuğu süreç, aynı döneme denk gelmektedir. 19. yüzyıl Avrupa'sının sınırlarını genişletme fikri ve yayılcı politika izlemesi ile Filistin'e uygulanan sömürgeci politika bize

³Hüsamettin Ertürk Teşkilat-ı Mahsusanın son başkanıdır. Detaylı bilgi için bakınız. (Tansu, 2012: 8).

emperyalizm ve Siyonizm'in birbirlerinden etkilendiğini açıkça göstermektedir. Temelde emperyalizm toprak bakımından yayılmayı ve genişlemeyi hedeflemektedir. Bu noktadan ise Siyonizm'in toprağa dayalı kurmuş olduğu idealiyle de birebir örtüşmektedir. 19. yüzyıl başlarında modern Avrupa emperyalizmi diğer toplumları "geri-ileri veya zayıf-güçlü" şeklinde sistematik bir sınıflandırmaya tabi tutmuştur. Bu sınıflandırma sistemi de yine kendilerini üstün ırk ilan eden Yahudilerin Siyonist idealini oluşturan temel dayanaklardandır. Bu temellerde emperyalizm ve Siyonizm'in kurduğu çarpık sistem kasten uygulanmıştır (Said, 1982: 138-139).

Siyonizm'in, antisemitizm ve Dreyfus davasındaki haksızlıklara karşı tepki olarak meydana geldiği doğru olmakla beraber, ilk Siyonistler düşünce üsluplarını ve ideallerini gerçekleştirirkenki yöntemlerini Avrupalı emperyalist çevrelerden almışlardır. Eski köklü Yahudi sermayedarların (Rockefeller ve Rothshield'ler gibi) sömürgeci tasarımlara destek vermeleri ve bu girişimlerde ön planda yer almaları bunu tasdikler niteliktedir. Filistin'e yönelen Siyonistlerin; yerli Arapları yok sayması ve uygarlaşmamış diye adlandırması ile Avrupalıların; geri kalmış ve boş topraklar ilan edip yayıldığı topraklar için kullandığı terimler de birbirleriyle benzerlik göstermektedir. Böylece Siyonizm'in de emperyalizm çevresinde şekillendiği açıkça görülmektedir. Bu uğurda var olanı yok saymaktan da geri durmamışlardır. Örneğin Fransız şair Alphonse de Lamartine, 1833 yılında Suriye ve Filistin'i ziyaret etmiştir. Burada insanlarla tanışıp sohbet etmesine ve birçok şehir gezmesine rağmen sınırları olmayan beldeler ve insanı olmayan topraklar gördüğünü iddia etmiştir. Fransız ozan bu cümlelerini, emperyalist fikirler etrafında kurarken bunları söyleyebilecek cesareti ise milleti olduğu devletin gücüne borçludur (Said, 1982: 139-141).

Siyonistler ise, Avrupalı devletlerden tarihleri boyunca baskı görmelerine rağmen bu baskıyı ellerine geçen ilk fırsatta başka devletlere uygulamaktan geri kalmamışlardır. Yani Siyonizm bu davada müttefikini ezilenler arasından değil ezenler arasından seçmiştir. Karl Marx, Kral Üçüncü Louis-Napolyon'u amcası Napolyon Bonapart'ın bir taklidi olarak nitelendirmiştir. Bu örnekten yola çıkarak Siyonizm'i de emperyalizmin gülünç bir taklidi olarak nitelendirebiliriz. Çünkü Siyonizm de emperyalizm gibi; ideolojik olarak, devlet içi kurumlar, kimin ülkede nerede oturacağından kimin nereye seyahat edeceğine kadar tüm yetki ile bozma ve yeniden yapma gücünü elinde bulundurmaktadır. Yani Siyonizm ve emperyalizm için aynı gereksinimlerden doğan aynı ailede yetişen ve birbirlerinden etkilenen düşünce sistemleridir demek yerinde olacaktır (Said, 1982: 142).

1.8. Birinci Dünya Savaşı Öncesi Siyonist Yapılanma

Theodor Herzl Siyonist örgütün ilk lideriydi. Çünkü politik Siyonizm'in doğmasında ve Siyonist hayalin uyanmasında büyük çabaları vardı. Theodor Herzl, her zaman Filistin'i kolonileştirmek ve uluslararası platformlarda yasal haklar kazanmak istiyordu. Bu yüzden önce 1892'de Alman İmparator II. Wilhelm ile yaptığı bir gezi sırasında İstanbul'a uğradığında görüştü ve Siyonizm ideallerinden bahsetti. Fakat İmparator bu durumun Osmanlı iç işlerine müdahale olduğunu, böyle bir durumun hem Osmanlı ile ilişkilerde olumsuzluk oluşturacağını hem de Alman destekli bir müdahalenin İngiltere, Fransa ve Rusya'nın tepkisini çekeceğini düşündüğü için Theodor Herzl'ın teklifini reddetmiştir. Theodor Herzl'ın ikinci hamlesi Osmanlı Sultan'ından ekonomik bir destek ile Filistin'i yerleşmek için istemektir. Fakat istediği cevabı buradan da alamamış ve Osmanlı sultanı kesin bir dille Filistin'e topluca yapılacak olan bir Yahudi göçüne müsaade etmemiştir (Taylor, 2001: 19).

Theodor Herzl başarısızlıkla sonuçlanan bu iki girişimden sonra faaliyetlerine hız kesmeden devam etti. 1896 yılında Paris'te Edmond Rotschild ile görüşerek, oluşturmaya çalıştığı Filistin kolonisinden bahsetmiştir. Böylece Theodor Herzl zengin Yahudileri kendi tarafına çekerek koloni için gerekli maddi desteği sağlamaya çalışmıştır. Theodor Herzl, Edmond Rotschild'a:

“Yerime gelecekler benim gayemi kendilerine gaye edineceklerine dair şeref sözü versinler, hiçbir işe karışmayacağımı ben de şerefim ile temin edeyim. O zaman en iyi bildikleri şekilde idare etsinler. Bu zamana kadar ben ve arkadaşlarım Siyon dostları öyle hareket ettik.” diyerek Edmond Rotschild'tan bir Yahudi olarak davayı sahiplenmesini istemiştir (Şimşirgil, 2019: 167).

Edmond Rotschild ise Theodor Herzl gibi düşünmüyordu. Tüm koşullar sağlanıp Filistin'e toplu bir göç yapılırsa bile birçok problemle karşılaşılacaktı. Orada yeni bir hayat kurmaya çalışan Yahudiler, imkânları olmadığı için fakirlik çekeceklerdi ve bu da karnı doyurulması gereken ciddi bir nüfus demektir. Orada onlara iş imkânı oluşturmak için bir plan ve program gerekiyordu ve bu da ciddi bir zaman demektir. Toplu bir göç yerine peyderpey zamana yayılarak bir yerleşim çok daha mantıklıydı. Fakat dünyadaki Yahudiler'in zaman değil acil çözümlü bir plana ihtiyacı vardı. Bu noktada Edmond Rotschild'la aynı fikirde olmadığını anlayan Theodor Herzl, başka çözüm yolları geliştirmeye çalıştı (Şimşirgil, 2019: 167). Her ne kadar ayrı fikirlerde gibi görünseler de Filistin'e peyderpey yapılan göç dalgalarında Edmond Rotschild'ın, yaptığı nakit

yardımıyla tarımsal meskenlerin kurulmasında ve işletilmesinde ciddi emeği vardır (Gurbanov, 2018: 155).

Theodor Herzl'in 1904'te ölümüyle beraber Siyonizm davasında fikir ayrılıkları yaşandı. Bir gurup Siyonist, asıl amacın uluslararası platformda onaylanmak ve ciddi zulümler gören Yahudiler için, Filistin'de ya da başka bir yerde acil bir çözüm bulunması gerektiğini savunmaktaydı. Bu gurup "politikler" olarak anılıyordu ve Theodor Herzl'in fikrini devam ettiriyorlardı. Siyonu Sevenler Derneği'nden ve İbraniceyi tekrar diriltmek gibi kültürel faaliyetlerden etkilenenler ise diğer bir guruptu. Bu grup ise, kültürel dirilişçiliğin verdiği etkiyle Yahudi ulusu için kurulacak bir devletin Filistin'den başka bir yerde kurulmasına dair bütün fikirlere karşı çıkıyordu. Bu kişilere de "pratikler" deniliyordu. Nitekim 1905'teki VII. Siyonist Kongre'de pratiklerin çoğunluğu ile Siyonizm davasının ancak Filistin'le bağlantılı olduğuna dair bir önerge kabul edildi ve uluslararası platformlarda deklare edildi (Taylor, 2001: 20).

Siyonizm davası içinde oluşan bu hizipleşme ve bu hiziplere verilen isimlerin savundukları şeylerle bir alakaları yoktur. Çünkü "politik" grubun savunduğu şey sadece aslında bir acil çözüm planıdır ve politik bir yaptırımı yoktur. "Pratikler" olarak anılan ikinci grupta aslında pratikten daha çok zor yolu tercih etmiş ve kendi nezdinde tarihi ve kültürel-hayalciliği savunmaktadır. Oluşan bu iki grup ileride aralarındaki büyük Yahudi Devleti'nin nerede kurulacağına dair farklılıklarını birleştirerek; politik-kültürel bir fikirle tek bir platform oluşturacaktır. Geriye sadece üçüncü bir adım olarak tüm dünya Yahudilerini devlet olma fikri etrafında toplamak kalıyordu. 1914 yılına gelindiğinde yeryüzünde 13 milyon Yahudi bulunmaktaydı fakat bunların sadece 130.000'i Siyonist fikri benimsemişti. Bu da zamanla dünya için başlıca bir Siyonist endişe haline gelecekti. Bu süreçte 1905 yılında Birinci Dünya Savaş'ının başına kadar Filistin'i kolonileştirme hareketleri peyderpey devam etti. Birinci Dünya Savaşı patlak verdiğinde ise Filistin'de 12.000 civarındaki nüfusuyla 59 Yahudi kolonisi mevcut idi. Ayrıca politik olarak tanınan ve çevresi olan bir gurup Yahudi ise fikirlerini paylaşan insanlar bulmak ve destek sağlamak için İngiltere'ye gitti. Çünkü onlara göre çıkacak bir savaşta galip belliydi ve kazananın yanında yer almak istiyorlardı (Taylor, 2001: 20).

Birinci Dünya Savaşı başladığında, Yahudi Siyonist Örgütleri ve Filistin'deki Siyonist fikirlere sahip Yahudiler İngiltere yanında, Osmanlı Devleti'nin karşısında yer almışlardı. İngiliz ordusunda savaş boyunca 3 Yahudi birliği bulunuyordu. Bunlar; Siyon Katır Birliği, I. Yahudi Lejyonu ve II. Yahudi Lejyonuydu. Ayrıca Batılı

ülkelerde yaşadığı zulümler sonunca Osmanlı topraklarına sığınarak, Filistin'e yerleşen ve Osmanlı vatandaşı olan Yahudilerin kurduğu Nili İstihbarat servisi ise gizli faaliyet yürütüyordu (Gurbanov, 2018: 155).

II. BÖLÜM

2. SİYON KATIR BİRLİĞİ

2.1. Avrupalı Devletlerin Perspektifinden Çanakkale Savaşı

19. yüzyıla gelene kadar yaşanan birçok savaş ve çıkar çatışmaları sonucunda başta İngiltere ve Fransa olmak üzere Avrupalı devletler güçlenmiştir. 19. Yüzyıla gelindiğinde ise Fransız İhtilali'nin ve sanayileşmenin yansıması olarak sömürgecilik faaliyetleri gelişmiştir. Bunun yanında Rusya'nın izlemiş olduğu Panislavist⁴ politika savaş öncesi kendini gösteren bir diğer etkidir. 19. yüzyıl öncesinde devletlerin rekabetine yönelik bir sistem varken, 19. yüzyıl başlarında ise güç dengesine dayalı mevcut statükoyu korumaya yönelik bir politika izlemişlerdir (Yılmaz, 2014: 12).

Zamanla mevcut statükonun gücü altında ezilen devletler ve yeni gelişen, kendine yer edinmeye çalışan Almanya ve İtalya sayesinde denge bozulmuş ve Birinci Dünya Savaşı'na giden bir süreç başlamıştır. Almanya'da Bismarck'ın uğraşları sonucunda elde edilen ulusal bütünlük, sömürgecilik yarışında İngiltere ve Fransa'nın gerisinde kalmasına neden olmuştur. Bunların yanında Almanya'nın hızla gelişen sanayisi için de kaynak bulunması gerekiyordu. Almanya ile birlikte İtalya ve Osmanlı Devleti de mevcut statükodan rahatsızdı. İtalya da Almanya gibi sömürgecilik mücadelesinde kendini göstermek istiyordu (Armaoğlu, 1996: 100-105). Bunun yanında Osmanlı Devleti ise, 19. Yüzyılın büyük bir kısmında Rusya ile uzun süreli mücadeleler yaşamıştır. Bu mücadeleler sonunda ekonomik ve askeri gücü giderek azaldığından, diğer Avrupalı devletler arasında müttefik arayışında bulunmuştur. Ayrıca Rusya'nın kışkırtmaları haricinde, Osmanlı topraklarındaki Türk olmayan Müslüman ve Gayrimüslim azınlıkların çıkardığı ayaklanmalarda İngiltere ve Fransa'nın sessiz kalarak tarafını belli etmesi Osmanlı Devletini başka denge arayışlarına itmiştir.

Bu durumda denge ve sistem pastası yeniden paylaşılmalıydı (Savrun, 2014: 2).

⁴Panslavizm: Orta ve Doğu Avrupa'da yaşayan Slavların ortak etnik geçmişinin kabul edilmesini ve bu Slavlar arasında kültürel ve siyasal birlik sağlanmasını amaçlayan bir hareket olarak 19. yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkmıştır (Aydın, 11.08.2020).

İngiltere'nin sömürgecilik faaliyetleriyle Uzakdoğu'daki topraklarda genişlemesi ve Rusya'nın da Panislavist politikadan dolayı Asya'da etkin olmak istemesi Rus-İngiliz birliğini oluşturuyordu. Fransa ise 1871'de kaybettiği Alsace-Lorraine'i (Alsas - Loren) Almanya'dan geri almak için yaklaşmakta olan savaşı mükemmel bir fırsat olarak gördü. Avusturya-Macaristan ise Rusya'nın Balkanlardaki Slav halkı etkilemesini ve nüfuz sahibi olmasını istemiyordu. Devletlerarasında yaşanan kaygılar ve çatışmalar savaşa giden süreçte hem nedenleri hem de tarafları belirlemiştir (Yılmaz, 2014: 12).

Birinci Dünya Savaşı bakılan perspektiflere göre derinlik ve çeşitlilik göstermektedir. Savaşı başlatan neden; 28 Haziran 1914'de Avusturya-Macaristan veliahdı Arşidük François Ferdinand'ın, Saraybosna'da bir Sırp milliyetçi tarafından öldürülmesi görülmektedir. Yaşanan bu olayın devamında Avusturya-Macaristan'ın 24 Temmuz 1914'de Sırbistan'a savaş ilan etmesiyle beraber Cihan Harbi resmi olarak başlamıştır (Karabulut, 2014: 59-60). Savaşın başlarında iki Alman savaş gemisi Goben ve Breslau'nun İngiliz donanmasından kaçarak Çanakkale'ye gelişiyle beraber savaşın seyri değişmiştir. Çünkü Osmanlı Devleti'nin hem boğazları kapatması hem de tarafsızlığını ilan etmesine rağmen yabancı bir devlete ait savaş gemilerini himaye etmesi uluslararası hukuk kurallarına aykırıydı. Osmanlı Devleti Avrupalı devletlerin tüm uyarılarına rağmen gemileri geri iade etmeyerek tarafını belli etmiştir. Balkanlarda başlayan savaş Osmanlı topraklarına yayılmış ve Osmanlı Devleti de artık aktif olarak savaşa dâhil olmuştur. Nitekim Osmanlı Devleti'ne karşı kazanılan bir savaş Avrupalı devletler için pek çok iyi ihtimaller içermekteydi (Kış, 2017: 116-118).

İlk ihtimalde Balkan devletleri, İtilaf Devletleri tarafından kontrol altında tutulmaktaydı. Almanya'nın destek gücü olan Avusturya ise kapılarındaydı. Balkan Devletleri de İtilaf Devletleri'nin yanında savaşa dâhil olmayı seçmişlerdi. Çünkü Osmanlı Devleti'ne indirilen bir darbe Rusya ile irtibatı kolaylaştırır ve en güzel ihtimalle İstanbul düşerdi. Bu da tarihin akışını yeniden değiştirirdi (Patterson, 2014: 14).

Bir diğer ihtimal Şark meselesinin çözümlenmesidir. Bu diğer devletler için en güzel ihtimaldi, çünkü tüm planlar bunun üstüne kuruluydu. Almanya himaye adı altında Şark'ın zenginliklerine sahip çıkmak isterken; Fransızlar Suriye'ye, İngilizler Mezopotamya bölgesine, Ruslar Doğu Anadolu ve Boğazlara, Yunanlılar ve İtalyanlar İzmir ve Akdeniz bölgesine hâkim olmak istemekteydi. Bu zamana kadar Osmanlı

Devleti'nin toprak bütünlüğünü savunan devletler için Osmanlı artık dağılmalı, aslında paylaşılmalıydı. Nitekim Wladimir Jabotinsky'e göre:

“Osmanlı İmparatorluğunun yıkılmasını isteyen, Türk ulusunun düşmanı değil dostudur.” (Jabotinsky, 2007: 12). Jabotinsky'nin düşüncesinden de anlaşılacağı gibi Osmanlı yıkılmalı ve bütünlüğü içindeki ulusların milli devletlerini kurmalarına müsaade verilmeliydi.

Osmanlı Devleti hakkında oluşan bu ihtimaller ve Avrupalı devletlerin bu konudaki hevesleri akıllara; “Siyonizm davası için de bir ihtimal var mıdır?” sorusunu getirdi. Peki, Siyonizm davası için de bir ihtimal varsa savaşın başkahramanı olan devletler bu davayı neden desteklemeliydi? Filistin'de yurt kurma planları olan Siyonist Yahudiler için bu cihan harbi büyük bir fırsat olmuştur. Savaşta karşı karşıya gelen Almanya ve İngiltere şüphesiz lider konumdaydı. Dolayısıyla kendi çıkarları için kullanabilecekleri Siyonist hareketi kazanmaya çalışmışlardır.

Almanya, kendi bünyesindeki Yahudileri Filistin'de bir devlet kurma mantığıyla gönderebilirdi ve buradaki bölgede bir güç oluşturup Ortadoğu'da kontrol sağlayabilirdi. Ayrıca herkesin istediği gibi Yahudilerin propaganda ve ekonomik gücünü arkasına alabilirdi.

İngiltere için Siyonist Yahudilerin dünya siyasetindeki etkisinin yanında Osmanlı topraklarında kullanabileceği ayrı bir piyon görevi vardı. Ayrıca tüm engellemelere rağmen Filistin'de oluşan bir Yahudi kolanizasyonu İngilizler için olası bir taarruzda büyük katkı sağlayabilirdi. Bunun yanında asıl nokta ise jeopolitik olarak Filistin, Hindistan'ın güvenliği için önemliydi ve savaş sırasında oluşacak tehditler için tampon bölge olarak kullanılabilirdi (Öke, 2002: 72-80).

2.2. İttihat ve Terakki ve Siyonizm İlişkisi

Yahudi devleti idealine karşı çıkan II. Abdülhamit'ten sonra meşrutiyetin ilanı Siyonistler için çok sevindirici bir olay olmuştur. Çünkü hem Osmanlı Devleti topraklarında antisemitizm söz konusu değildi hem de 1908 seçimlerinde Meclisin içinde yer alabiliyorlardı. Yahudiler millet olarak Bulgar, Rum ve Ermenilerden farklı olarak ulusal programlardan uzak durmuşlardır. Daha çok siyasal hayata atılan İttihat ve Terakki'yi destekler konumdaydılar. Bu desteğe karşılık İttihat ve Terakki de antisemitist bir yaklaşım sergilememiştir. Bu noktada ise Siyonistler ve Yahudiler olarak ikiye ayrıldılar. İttihat ve Terakki ilk aşamada tek tip millet fikrinden daha çok merkez devlet, eğitimde bütünlük ve ekonomik olarak kalkınma ile bir güç sağlamaya

çalışmıştır. Jön Türkler savundukları “İttihad-ı Anâsır” politikası sonucunda Yahudilere çeşitli vatandaşlık ve eşitlik hakları tanıyordu. İttihat ve Terakki içinde yer alan Yahudiler bakanlıklarda ve müsteşarlıklarda görev alabiliyorlardı(Kocabaş,1991:109). İstanbul’da Anglo-Levanten Bankacılık şirketinin başına geçen Dr. Jacobson basını etkin bir şekilde kullanmaya çalışmıştır. Bu yüzden içinde Cemal Nuri’nin çıkardığı “Le Jeune Turc” gazetesini Siyonist yayınlar yapması karşılığında maddi olarak desteklemiştir. Fakat Dr. Jacobson aslında Osmanlı topraklarında bir Siyonist lobi oluşturmayı hedefliyordu. Çünkü bu topraklarda ciddi bir Yahudi kesimi Osmanlıya bağlı ve Siyonist fikre uzaktı (Öke, 2018: 146).

1908 seçimlerinde Emanuel Karaso, Nesim Mazliyah ve Nesim Ruso Osmanlı Mebusan Meclisine seçilen Musevi üyelerdir. İstanbul mebuslarından olan Vitali Faraci Efendi Mecliste bu isimlerle yakınlık kurmuştur. Hatta onlara bu topraklarda istedikleri ve hayalini kurdukları emellerine daha rahat ulaşacaklarını, çünkü bu topraklarda antisemitizmin olmadığını söylemiştir. Yine Osmanlı topraklarında bir başka Siyonist isim ise Musevilerin hahambaşı olan Hayim Nahum’dur. O da görevde bulunduğu süre boyunca Siyonistlerin Filistin başarısı için elindeki tüm desteği sağlayacağını bildirmiştir. Böylece siyasi ve toplumsal olarak Osmanlı topraklarında sağlam bir Siyonist lobi oluşturulmuştur (Öke, 2018: 147).

İstanbul’da sağlanan ciddi başarı yolun sadece yarısıydı. Filistin’e giden yol siyasi kanattan geçmekteydi. Bu yüzden iktidar kanadınca ciddi bir kitle oluşturulmalıydı. Sadece üyelerinin içinde birkaç Musevi bulunduğu için iktidarın fikri değiştirilemezdi. Bu yüzden Nesim Mazliyah ve Nesim Ruso, İttihat ve Terakki’nin kurucu kadrosundan olan Enver Paşa, Talat Paşa ve Nazım Beyle görüşmeler yaptı. Bu kişiler Filistin’e yapılacak bir Musevi göçünü yararlı görmekteydiler. Çünkü o dönemde İttihat ve Terakki fikir olarak devlet işlerine yabancı müdahalesine karşıydı. Osmanlı toprakları arasında yine Osmanlı vatandaşı olan insanların yaptığı bir göç gayet makuldü (Öke, 2018: 148). Hem Musevi hem de Osmanlı siyasi kanadında belli bir başarıya ulaşan Siyonistler, ilk hamlelerini yapmış ve Filistin’in Yahudilere yurt olarak verilmesini istediklerini dile getirmişlerdir. Siyonistlerin emellerini dile getirdikleri zaman devletin birçok milliyetçi fikirlerle mücadele ettiği zamana denk gelmektedir. Dolayısıyla İttihatçılar, özellikle Cemal Paşa şiddetle karşı çıkmışlardı. Çünkü Balkanlarda yeterince milliyetçilik fikri ile mücadele etmekteydiler ve Ortadoğu’da da bir Yahudi milliyetçiliği oluşturmak istemiyorlardı (Kocabaş, 1991: 109).

Sultan Abdülhamid döneminde Yahudiler ancak hacı olmak şartıyla Filistin'e gidebiliyorlardı. Meşrutiyetin ilanı onlar için umut oldu. Filistin'de oturma izni elde edebilmek için Dünya Siyonist teşkilatından David Wolf-sohn, Rus Siyonist Wladimir Jabotinsky ve Israel Zangwill, İstanbul'a gelip Jön Türklerle görüşme yapmışlardır (Kocabaş, 1991: 110). Yaptıkları bu görüşmeler sonucunda Jön Türkler hakkında Wladimir Jabotinsky'de oluşan genel kanı ise:

“Anayasa; düşmanları kardeşe, nefreti aşka dönüştürür. Türkiye’de Jön Türklerin siyasi düşü buydu. Ülkelerindeki farklı milletler arasındaki çıkar çatışmalarının ne kadar ciddi olduğunu biliyorlardı. Ancak tek bir sihirli çözüm yolu bulunduğu ve bunun adının da anayasa olduğu konusunda güçlü ve değişmez inançları vardı. Yani iki gurupta iki farklı yanlış bilgiyi ifade ediyordu. Paris’tekiler temsili hükümetin işleyişinden haberdardı ancak bunun uygulanabileceği ülkeyi yeterince tanımıyorlardı. Türkiye’dekiler ise, ülkeyi tanıyor ama parlamenter rejimin sonsuz gücüyle ilgili karmaşık düşünceleri vardı. Aslında birazcık şansın yardımıyla bu iki grup birbirini tamamlayabilirdi. Parisli Türkler anayasal yaşama ilgili bilgilerini, yerliler ise yerel gerçeklikle ilgili birikimlerini kullanarak birbirlerine katkı yapabiliyorlardı. Böylece devlet adamlığı niteliklerinin gerektirdiği çok değerli bir bileşim oluşturulabilirdi. Talihsizlikleri, ihtilal hareketinin çok kolay kazanılmış bir zafer olmasından kaynaklanıyordu. On beş gün içerisinde tek kurşun atmadan, hiç kan dökmeden Türkiye’yi yönetir duruma gelmişlerdi. Kolay zaferler tehlikelidir.” (Jabotinsky, 2007: 48).

İttihat ve Terakki hükümeti savaşın başında seferberlik ilan etmiş ve güvenlik tedbirleri almaya başlamıştır. İlk tedbirde; Filistin bölgesindeki Siyonist faaliyet yürüten kişiler ve kuruluşlar sınır dışı edilmiştir. Bu duruma müdahale edebilmek için de Siyonistler Avrupalı devletler nezdinde görüşmeler yapmışlardır. Hatta bu konuda İttihat Terakki ile yakın olan Almanya’yla iletişime geçmekten geri durmamışlardır. Fakat bu noktada ince bir ayırım yapılmalıydı. Açık bir şekilde Osmanlı Devleti’ne cephe alan Siyonistler ile Osmanlı Devleti’ne bağlı Yahudiler belirlenmeliydi. Çünkü kendi içlerinde bile Siyonistler Osmanlı Yahudilerini; büyük ölçüde materyalist ve Siyonizm’e karşı ilgisiz olarak tanımlıyorlardı (Ahmad, 2017: 135).

2.3. Siyonistlerin Tasfiyesi ve Tepkiler

Savaş süresince İtilaf Devletleri taraftarı olan Siyonistler, Osmanlı Devleti’ni mağlup etmek için maddi ve küçük de olsa askeri bir birlik ile destek sağlamışlardır. Buna karşın İttihat ve Terakki Cemiyeti her zaman Filistin’de bağımsız bir Yahudi

Devleti kurma fikrine dair çabaları engellemeye yönelik bir politika izlemiştir. Hedeflerinin önünde Osmanlı Devleti'ni engel olarak gören Siyonistler, savaş sırasında toplanma yerleri olan Mısır ve Filistin'de İngiltere adına çeşitli destek ve istihbarat sağlamışlardır (Çam, 2016: 288-289). İstihbarat görevini İbranice adı "Nezah Israel loye shaker", Türkçesi "İsrail'in ihtişamı aldatmaz" olan Nili casusluk örgütü üstlenmişti. Bir Osmanlı vatandaşı olan Aron Aaronsoh ve kardeşleri tarafından 1915 yılında Filistin'de kurulmuştur ve 1917'de faaliyetlerine son verilmiştir ⁵(Alkan, 2017: 47). NİLİ casusluk örgütünün misyonu genel olarak Filistin'i savaş süresince İngilizlerin işgaline açık hale getirmek için içeriden istihbarat sağlamaktı. Aron Aaronsoh'un bu bilgi alışverişini kolay bir şekilde halletmesindeki en büyük etken Cemal Paşa'ya olan yakınlığıdır. Çünkü Birinci Dünya Savaşı'nın başında Cemal Paşa kendisini hem danışmanlığına getirmiş hem de ordunun çöl şartlarında zorlandığı çekirgelerle mücadelede desteğini almıştır (Bozkurt, 2019:5-6).

Bölgede Osmanlı Devleti adına görevli 4. Ordu kumandanı Cemal Paşa Siyonistlerin hem Avrupalı devletler ile beraber amaçlarının hem de kurmak istedikleri devletin farkındadır (Cemal Paşa, 2006: 95). Bu farkındalık ile bölgede faaliyet gösteren Siyonist partinin önde gelenlerinden ayrılıkçı faaliyetleri bulunanların derhal sınır dışı edileceğini bildirmiştir. Ayrıca Filistin'deki kolonizasyon ve Yahudi okullarının mimarı olan Dr. Arthur Ruppın faaliyetlerine son vermesi konusunda uyarılmıştır (Asker, 2016: 100). Bölgede uygulanan sıkı güvenlik önlemleri sonucunda Siyonist faaliyetler yürüten ve casusluk yapan Yahudiler Filistin'den uzaklaştırılmıştır. Buna karşılık Siyonistlerde Avrupa'da kamuoyunu harekete geçirmeye ve İtilaf Devletlerini Osmanlı iktidarı üzerinde baskı unsuru olarak kullanmaya çalışmışlardır (Asker, 2016: 101).

Filistin'de yaşanan bu durumlar sonucunda Avrupa basını Cemal Paşa'yı Yahudi katliamı yapmakla suçluyordu. Fakat Cemal Paşa, 1917'de Almanya'ya yaptığı bir ziyaretinde Yahudilere kötü davranılmadığını ancak Yahudilerin İngiltere taraftarı olup Osmanlı Devleti aleyhine çalıştıklarını söylemiştir. Bu konuda Osmanlı Devleti dâhiliye nezaretinden Cemal Paşa'ya bir telgraf çekilmiştir. Siyonistlerin izolesiyle memleket aleyhine olan faaliyetlerini engellemek için kanun tanzim etmenin müttefik ve tarafsız ülkelerin dikkatini çekme ihtimali bulunmaktadır. Bunlara karşı idare-i örfiye (sıkıyönetim) ve cemiyetlerce uygulanan yaptırımlar ile sair kanunlara göre hareket edilmesi emredilmiştir (BOA DH.ŞFR.72-129).

⁵Detaylı bilgi için bakınız. ALKAN, Necmettin (2017). *Ortadoğu'da Casuslar Savaşı NİLİ*. 3. Baskı. İstanbul: Kronik yayınları.

Bahsedilen kanuna göre mevaki-i harbiye ve askeriye'nin sair mahallelerin idare-i örfiye altına alınması, muharebe ve isyan olaylarına ve mülkün bir yerinde ihtilal vuku bulacak işaretler veya hareketler emniyet-i dâhiliye ve hariciyeyi ihlal eyleyen durumlara mahsustur. Dolayısıyla belirli bir ırka ait bir yaklaşım değil de devlet olarak genel huzur ve asayişe yönelik karar alınmış ve zaten yürürlükte olan bir kanun uygulanmıştır (Köksal, 2001: 157).

2.4. Wladimir Jabotinsky ve Mülteci Kampı

Theodor Herzl ile birlikte Filistin'de bir Yahudi Devleti kurulması için çaba gösterenlerden birisi de onun sağ kolu olan Wladimir Jabotinsky'dir. Wladimir Jabotinsky de Yahudilerin mutlaka devlet kurması gerektiğine inanmış ve Theodor Herzl'in fikirlerini somutlaştırmaya çalışmıştır (Eşrefoğlu, 2018: 8).

Wladimir Jabotinsky Rusya'da doğmuş, İsviçre ve İtalya'da hukuk eğitimi almış, makaleleri geniş kitleler tarafından ilgi gören ve revizyonist Siyonizm'i benimseyen bir aydındır. Wladimir Jabotinsky'yi Siyonizm ile tanıştıran olay ise 1903 yılında Kishinev'de gerçekleştirilen Yahudi katliamıdır. Çarlık döneminde Rusya'nın güneybatı kenti olan Kishinev'de 49 Yahudi 1903 yılı nisan ayında katledilmiştir. Sonuç olarak bu katliamı tarihi bir olay haline getiren bir dizi faktör ortaya çıkmıştır. İlk olarak 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan ilk Yahudi isyanı ve dünya basınında belirgin bir şekilde fotoğraflanan ilk Yahudi trajedisi olmuştur. Bu da hem uluslararası Yahudi siyasi cemiyetlerinin örgütlenmesine hem de paramiliter⁶ adımların atılmasına sebebiyet vermiştir (Zipperstein, 23.05.2019).

Kishinev katliamıyla beraber Wladimir Jabotinsky, Rusya'da tanınan bir Siyonist haline gelmiştir. Onun bu yüksek sesli tutumu 1904'te düzenlenen 6. Siyonist Kongrede Theodor Herzl ile tanışmasıyla sonuçlanmıştır. Theodor Herzl'dan çok etkilenen ve onu destekleyen Wladimir Jabotinsky, aynı zamanda Theodor Herzl'in İsrail Devleti'nin her yerde kurulabileceği fikrini de eleştirmiştir. Rusya, Osmanlı'da yaşanan Jön Türk devrimini yakından takip ediyordu. Bu yüzden Wladimir Jabotinsky, Osmanlı topraklarında çıkarılan günlük "Rus" adlı gazetenin muhabiri olarak 1909

⁶ Paramiliter: Düzenli ordunun kontrol zinciri dışında olan, bazı özel güvenlik sağlayıcı roller üstlenmek amacıyla devlete bağlı kurulan silahlı gruplar olarak tanımlanabilir. Bunlar, doğaları gereği düzenli ordulardan daha esnek olduklarından, kısa süre içinde harekete geçirilebilen ve çoğunlukla iç tehditlerle mücadelede odaklanan yapılardır. Devletin sürekli ve kalıcı iç tehdit değerlendirmelerinin dışında bir rejimin veya liderin güvenliğini sağlamak ya da algıladığı tehdidi bertaraf etmek için de kurulurlar. Bunlar bir aşiret, kabile, etnik grup ya da dini/mezhepsel kimliğin çerçevesinde de örgütlenebilirler (Erkmen, 2019; 2-3).

yılında İstanbul'a geldi. Buradan Osmanlı iktidarı hakkında Rus yöneticileri bilgilendiriyordu. Bunun yanında Rus Siyonist önderler adına İstanbul'da Fransızca ve İbranice yayınlar yaparak Siyonizm'i İstanbul'da aktif hale getirmeye çalışıyordu. Theodor Herzl'dan sonra Dünya Siyonist Örgütü'nün lideri olan David Wolffsohn ile yaşadığı problemlerden dolayı Wladimir Jabotinsky, İstanbul'daki faaliyetlerine son vererek İstanbul'dan ayrılmıştır (Salihoğlu, 2013: 2).

Wladimir Jabotinsky, aslen Birinci Dünya Savaşı'ndaki Siyonist faaliyetleri ile sivrilmıştır. Birinci Dünya Savaşı başladığında bir gazeteci olarak Mısır'a gelmiştir. İskenderiye'deki Gibbari (bazı kaynaklarda Gabari olarak geçmektedir)⁷ adlı İngiliz kampı birçok Yahudi'ye ev sahipliği yapmaktaydı. Avrupa'dan koloni faaliyetleri sonucunda Filistin'e yerleşen ve Siyonist faaliyetleri nedeniyle İdare-i Örfiye kanunu gereğince, Yafadan sevke tabi tutulan Siyonist fikri benimseyen Yahudiler burada toplanmaktaydı. Dolayısıyla revizyonist Siyonizm'in temellerini atmak için uygun bir ortamdı. Wladimir Jabotinsky, Gibbari kampında kendi gibi Siyonist fikirlere sahip Joseph Trumpeldor ile tanışmıştı. Trumpeldor, Rus ordusunda başarılı bir yüzbaşıydı ve Siyonist faaliyetleriyle ünlenmişti (Patterson, 2014:8-9).

Wladimir Jabotinsky, hatıratında İskenderiye'ye gittiğinde sağlam bir Siyonist çevreyle karşılaştığını ve gemilerle birçok Yahudi'nin gelmeye devam ettiğini bildirmiştir (Jabotinsky, 2014: 13). İngiliz hükümeti tarafından kamptaki mültecilere kibar davranıldığından, özel mülteci büroları açarak para ve baraka yardımında bulunulduğundan ve kendisinin de bu barakalarda birkaç hafta çalıştığından bahsetmektedir. Ayrıca kampta; mutfak, İbranice eğitim veren okul ve savunma için kolluk kuvveti bile vücuda getirildiğini dile getirmiştir. Kampta bulunan Yahudilerin içinden Seferad Yahudileri de kampta çoğu işte büyük yardımlarda bulunmuştu (Jabotinsky, 2014: 14).

Seferad Yahudilerinin yanında Eskenaz Yahudileri de yardımlarını esirgememişlerdir. Filistin'deki Anglo-Palestine-Bank'ın genel müdürü Bay Levantin, Mısır'daki bankalardan Yafa'daki bankalara kadar, parası olan mültecilere kredi temin ediyordu. Risahon Le Zion şarap mahzenlerinin şefi Gluskin, her sabah teftiş ve denetleme için barakadan barakaya gidiyordu. Yine Şark Nobels Oil Company'in genel temsilcisi Margolis, bütçeyle ilgileniyordu. Ekonominin dışında günlük yaşantının içinde kamptaki işlerde yardım hizmetine gönüllü olarak katılan Yahudi olmayan

⁷Detaylı bilgi için bakınız: Martin Sugarman:<https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-zion-muleteers-of-gallipoli>.

insanlar da vardı. Burada, Gabari’de Yahudi Lejyonu doğdu. İki insan bu oluşumda büyük rol oynadı, Rus konsolos Petrow ve Joseph Trumpeldor (Jabotinsky, 2014: 14-15).

Konsolos Petrow tam bir vatansever ve klasik bürokrat olarak tanımlanıyordu. Mısır üzerinde Rusya’ya tanınan kapitülasyonlar sonucunda bu bölgede Rus halkının hakkını korumakla görevliydi. Kısa sürede İskenderiye’de Gibbari kampında Maprusa adlı barakada bir araya gelen insanlarla bir toplantı yapıldı. Toplantının yetkili masasında yüksek haham Della Pergola, yaşlı Gluskin ve Joseph Trumpeldor’un bulunduğu mülteci komitesinden birkaç üye vardı (Jabotinsky, 2014: 21).

Maprusa adlı barakadaki herkesin bildiği bir gerçek de İngiliz ordusu eninde sonunda Mısır’dan sonra Filistin’i de işgal edecekti. Bu yüzden Osmanlı Devleti de birçok önlem alıyordu. Örneğin; Alman tebaasından olan Siyonist hareket komitesi önderlerinden Dr. Ruppin’in Osmanlı topraklarından sınır dışı edilmesi hakkında karar alınmıştır (BOA HR. SYS 2334-7). Bunun yanında birçok Siyonist önderi tutuklanmıştı. Dolayısıyla bu ortamda Yahudi kolonizasyonu gerçekleştirilemeyeceği için başka bir yol bulunmalıydı ama ne yapılabilirdi? Bu soruya cevap arayan Wladimir Jabotinsky, Theodor Herzl müzakere ve para ile Yahudiler için bir gelecek oluşturamadıysa çözüm saldırgan bir politika ile askeri bir adım atmaktır diye düşündü.

Yahudi gönüllüler Siyonist bir birlik oluşturmak ve yemin etmek için Maprusa adlı barakada toplandılar. İbranice yazılan bir belgede belli kararlar aldılar. Belgede yer alan ve en dikkat çeken ibare ise; İngilizlere Filistin’de destek olunacağına dair alınan karardı. Kendi içlerindeki ilk adımı atılan birliğin ikinci kısmı daha resmi kısmıydı. Çünkü diplomatik olarak destek sağlanmalıydı. Zira gençler yürüyüş talimlerine başlamışlardı (Jabotinsky, 2014: 22).

İlk yapılması gereken şey bölgede en etkin güç olan İngilizlerden gerekli desteği almaktı. Bunun için de muhakkak İngilizler adına bölgede görevli General Maxwell’le bir görüşme yapılmalıydı. Bunun için savaş ofisine bir bildiri bırakarak General Maxwell ile görüşmek istediklerini resmi bir şekilde dile getirdiler. Generalin özel sekreteri, bu konuda Sayın Maxwell’i bilgilendirdiğini söylemiş ve önerilerini yazılı olarak hazırlayacak kadar iyi olmaları durumunda generalin dikkatle değerlendirmesini sağlamaktan mutluluk duyacağını iletmıştır (NA WO. 32/1539). Bu Siyon Birliği için önemli bir adımdı. Nitekim bir süre sonra General, Wladimir Jabotinsky ve Joseph Trumpeldor’u görüşmeye davet etti. Gerçekleşen görüşmede General Maxwell şunları söyledi:

“Filistin’e saldırı hakkında hiçbir şey duymadım. Böyle bir saldırının hazırlandığı konusunda ise şüphelerim var. Sizin talep ettiğiniz konuda ise İngiliz ordusunda yer alacak yabancı askerler konusunda yetkim yok. Yalnızca bir önerim olabilir. Türk cephesinin başka bir sektöründe gençlerinizin kendileri bir katır taşıma birliği oluşturabilirler. Bundan daha fazlasını yapamam” (Patterson, 2014: 10).

İngilizlerden alınan belli belirsiz evet kararı belli şartlara dayanmaktaydı. En önemlisi Filistin’de değil, yeni açılan bir cephe olan Gelibolu’da görev alacaklardı ve askeri bir görevden daha çok mühimmat taşıyacaktı. Bu kendi kafalarındaki planlardan ve ayaklandırdıkları Siyonist gençlerin hayallerinde olanlardan çok daha farklıydı. Bu karardan büyük hayal kırıklığı yaşadıkları tahmin edilir bir şeydi. Çünkü fikirleri özellikle Filistin’de askeri bir birlik kurmaktı (Patterson, 2014: 11).

Toplanıp bu kararı bütün gece tartıştılar. Wladimir Jabotinsky teklifi reddetme taraftarıydı, çünkü Yahudi askerlerinin orduda katır taburu olarak yer alması ona onurlu bir unvanmış gibi gelmiyordu. Üstelik Yahudi diaspora tarihinde kurulan ilk lejyonun katırlarla ilgilenmesi yakışsız bir durum hissiyatı vermekteydi. Asıl büyük problem ise Filistin’den uzakta olmalarıydı, çünkü başka bir cephe onları amaçlarından uzaklaştırırdı. Gelibolu’ya denizden yapılan ilk harekât başarısızlıkla sonuçlanmıştı ve Avrupalı devletler bu sefer karadan ikinci bir taarruza hazırlanıyorlardı (Sugurman, 05.02.2020).

Joseph Trumpeldor ise farklı düşünmekteydi. Olaya daha geniş bir pencereden bakmaktaydı. Joseph Trumpeldor, siperlere mühimmat taşımak ile muharebede savaşmak arasında büyük bir fark olmadığını, ikisinde de ölüm tehlikesinin aynı olduğunu, bu yüzden katır kelimesinden utanmamak gerektiğini savunmuştur. Bu birliğin Filistin değil de başka bir yerde kurulmasını çok da önemsememiştir. Çünkü Filistin’in kurtulması için Türklerin mağlup edilmesi gerekmektedir. Bunun içinde darbenin nereden geldiğinin bir önemi yoktu, bu sadece teknik bir sorundu. Joseph Trumpeldor için her cephe Siyona giden bir yoldur. Fakat WladimirJabotinsky’nin yine de fikri değişmemiştir. Daha fazla İskenderiye’de durmak vakit kaybı gibi geldiği için İskenderiye’den ayrılma kararı almış ve İtalya’ya gitmiştir. Wladimir Jabotinsky, birliğe katılmasa bile birlik için diplomatik faaliyetler sergilemiştir. Daha sonra Joseph Trumpeldor’dan aldığı bir telgraf sayesinde, Siyon gençlerin General Maxwell’in teklifini kabul ettiğini ve bir birlik olmak için hazırlandıklarını öğrenmiştir (Jabotinsky, 2014: 25).

Yahudi tarihinin ilk askeri diaspora gücü Siyon Katır Birliği, 22 Mart 1915'te er ve subaylarla beş yüz kişi, subaylar için yirmi binek at ve nakliye için yedi yüz elli katır ile kurulmuştur (Patterson, 2014: 26). Siyon Katır Birliğinin asker sayısı konusunda iki farklı rakam verilmektedir. Bu alışmada Henry Patterson ve Wladimir Jabotinsky'nin hatıratında belirtilen sayı baz alınmuştur. Fakat İngiliz arşivinden elde edilen bir belgede ise birliğin içindeki rakamlar tam emin olmadan takribi bir sayı ile beş yüz asker ve altı yüz elli katır olarak belirtilmiştir (NA. WO. 158-966-025). Birliğin başına İrlanda asıllı Yahudi tarihine vâkıf ve Siyonizm ideallerine sempati duyan Yarbay John Henry Patterson atanmıştır. Henry Patterson günlüğünde bu konudan şöyle bahsetmiştir:

“Gençliğimden bu yana Yahudi halkının tarih, kural ve geleneklerinin meraklı bir öğrencisi oldum hep. Hatta küçük bir çocukken bile boş saatlerimin büyük kısmına Kitab-ı Mukaddes'i, özellikle Eski Ahit'in savaş ve cinayetler, ani ölümlerle ilgili kısımlarını okumakla geçirdim. Bu kutsal kitap bilgilerinin hayatımın bir döneminde pratik bir değerini olacağını ön göremezdim tabi.

Dolayısıyla Yahudi gelenekleriyle kafasını doldurmuş benim gibi birisinin, Firavunların, İsrail'in çocuklarının dört yüz yıldan fazla esir tuttıkları yere çekilmesi tuhaf olmuştu ve bundan da ilginç ise Başkomutan General Sir John Maxwell'in bir Yahudi Birliği oluşturup komuta edecek uygun bir subay aradığı esnada Mısır'da bulunmamdı. Yahudi tarihi ve gelenekleriyle vakit geçiren benim gibi birisinin İsrail'in çocuklarına bizzat şeflik edeceğim bir günün geleceğini ummazdım.” (Patterson, 2014: 12-13).

2.5. Diplomatik Müzakereler

Wladimir Jabotinsky'e göre İskenderiye'deki İngiliz kampında, Siyonist gönüllülerden bir birlik kurulmaya çalışılıyordu ve Avrupalı devletler bu birlikten haberdar olmalıydı. Böylece asıl amaç olan Avrupa desteği sağlanabilirdi. İskenderiye'den ayrılan Wladimir Jabotinsky sırasıyla; Roma, Londra ve Paris'te Siyonizm'e sempatisi olan insanlarla çeşitli görüşmeler yapmıştır. Bu görüşmeler esnasında çok önemli bir noktayı keşfetmiştir. Genellikle Siyonizm'i Hristiyanlar bir fikir olarak desteklerken, Yahudiler ise hala bu ideali hayal olarak nitelendirmekteydi. Bu yüzden yapılan çoğu görüşmede Hristiyanlar tarafından yoğun destek almıştır. Avrupa'da düşündüğünden çok daha farklı bir tabloyla karşılaşmak Wladimir Jabotinsky'i kendi içinde düşünmeye ve fikirlerini gözden geçirmeye yönlendirmiştir. Gerçekten de kafalarının içindeki Yahudi kimliği bu zamana kadar inandıkları gibi bir

nimet miydi yoksa kendi yollarının önündeki en büyük engel mi? (Jabotinsky, 2014: 32).

Jabotinsky Enstitü arşivinden elde edilen bir belgede Siyon Katır Birliğinin kurulduğu açıkça dile getirilmiş ve General Maxwell eliyle olduğu da açıkça belirtilmiştir. Buradaki niyet Avrupa'daki müzakere faaliyetlerinde destek sağlamayı kolaylaştırmaktır. Fakat belgede evrakın kim tarafından yazıldığı belirtilmemiştir (PRO. WO 32/1539).

General Maxwell'in savaş ofisindeki sekreteri, Yahudi gönüllülerine ilişkin bir notla birlikte Wladimir Jabotinsky'e çeşitli belgeleri ihtiyatlı olarak verdi. Wladimir Jabotinsky ve yeni kurulan Siyonist alayın ihtiyacı olan şey, İngiliz generalden alınan resmi bir ifadeydi. Çünkü Mısır'da, General Maxwell'in emirleri altında oluştuklarını ve nakliye kolları olarak görev yapacaklarına dair alınan bir mektup, hem Siyon Katır Birliğinin kuruluşunu resmi bir hale getirirdi hem de İngilizler tarafından desteklendiklerini gösterirdi. General Maxwell'in mektubunu alan Jabotinsky, tüm makalelerinde bu noktaya dikkat çekti. Wladimir Jabotinsky, Mısır'daki hareketi başlattığını ve söz konusu Siyonist Yahudilerin delegasyonu konusunda ilgili olarak kendisinin sözcü olacağını bildirdi. Mısır'dan harekete geçtikten sonra İngiltere'ye, İtalya'ya ve İsviçre'ye seyahat etti. General Maxwell emriyle Siyon Katır Birliği kuruldu. 300 adamdan oluşan ve Patterson komutasında oluşan birlik bir katır nakil birliğiydi fakat Jabotinsky, Yahudi dini değerlerini taşıyan bir piyade birliği olmasını istiyordu (PRO. WO 32/1539).

Wladimir Jabotinsky ilk olarak Londra, Paris ve Roma'yı kontrol altında tutmak istiyordu. Çünkü Ortadoğu ve Akdeniz'de güç olacak ülkelerin başkentlerinde siyasi destek her zaman işe yarardı. Otomatikman Siyonistler için kazanılacak taraf belliydi. Genel hatlarla yazılan bir bildiri ile bu kentlerden Siyon Katır Birliğinin kurulduğunu resmi olarak duyurdu. Bu bildiriden aşağıdaki malumatlara ulaşabiliyoruz:

Siyon Katır Birliği, 1915 Mart ayında İskenderiye'de; Filistin, Rus ve tarafsız denilen Siyonist mülteciler tarafından kuruldu. Gönüllü olarak İngilizler için Mısır savunması ve Filistin'in birleşmesi için bir mücadele birimi olarak kabul edilmelerini istediler. Ancak General Maxwell yalnızca onların Türk-Akdeniz cephesinin herhangi bir noktasında mevcut olan bir ulaştırma birimi olarak katılmalarına müsaade etti. İngiltere, Çanakkale'de Ian Hamilton memuriyetinde çok sayıda zayıf verdi. Siyon Katır Birliği için daha çok ilgili askerlerin otoriteler tarafından birliğe ulaşımı sağlanmalıdır. Siyon Katır Birliği komutasında Albay Patterson bulunmaktadır. Siyon

Birliği için İskenderiye'ye bin faydalı Yahudi daha gönderebilir misiniz? (NA. WO. 32/1539-51-52). Bu bildiri açıkça destek istediklerini kanıtlar niteliktedir.

Her zaman savaş öncesi ve savaş esnasını yakından takip eden *Times* Gazetesi kurulmaya hazırlanan Siyon Birliği için mükemmel bir kamuoyu oluşturabilirdi. Ayrıca diğer Yahudileri de bu olaya ikna edebilirdi. Bu yüzden Wladimir Jabotinsky *Times* Gazetesi editörüne bir mektup gönderdi:

“Efendim, ben bir Rus Siyonist olarak, dikkatinizi İngiltere'deki Rus Yahudilerinin şimdi kayıt altına alındığı forma çekerim. Açıkça Mısır'daki Siyonist mülteciler arasında bir hareketin başlatıcısı olduğumu söyleyebilirim. Bu oluşumdan hemen sonra savaş ofisine başvurduğum ve savaş birimine dönüşmesini istedim. Açıkçası İngiltere'deki yabancı Yahudilerin arasına girdiğimde bu gönüllülerin yaptığı işten etkilendim.

Müttefik ülkelerden gelen Yahudi göçmenlerin, şu anda iltica ettikleri ülkenin tehlikelerini paylaşma görevini tam olarak tanıdığımı göstermek için harekete geçiyorum. Savaş birimi olmaya çalışıyorlardı fakat bunun yerine, savaş subayları bu yabancı Yahudilere İngiliz ordusunda gönüllü katılım teklif ettiler. Bunun sonucunun tatmin edici olmadığı çok gizli. Fakat İngiltere'deki yabancı Yahudilerin büyük çoğunluğu da İngiliz ordusuna katılmak için çok da istekli değiller. Bu durum Rus Yahudilerin bu ülkenin askeri zorunluluklarından uzak olması gerektiği anlamına gelmez. Savaşmaya giden İngilizlerin, dünyadaki İngiliz ırkının özgürlüğünü sağlamak için yardımcı olduğunu bildiklerini söylüyorlar.

Eğer savaşsaksak, bu Yahudilerin özgürlüğünü güvence altına almak için yardım edeceğinize söz verir misiniz?” (The Times, 1916: 3).

Times Gazetesin'de yayınlanan bu yazı ile Wladimir Jabotinsky, alenen resmi bir şekilde Siyon Katır Birliğini desteklemelerini ve Yahudilerin özgürlüğü için mücadele etmelerini istemiştir. Bu bildiriden sonra sıradaki adım Londra'daki savaş ofisinde Siyon Birliğinin kabul görmesini sağlamaktı. Bu yüzden bir diğer destek telgrafı savaş ofisine çekildi.

Wladimir Jabotinsky, Londra'da Siyon Katır Birliği adını savaş birliğine dönüştürmeyi önerdiğini ve Siyon Birliğine katılımları tüm alanlarda ve ülkede organize etmek amacıyla Londra'da bir kontrol ofisi kurulmasını istemiştir. Yazdığı bu telgrafa İngiliz hükümetinden olumlu yanıt almış ve gerekli olan ofis kurulmuştur (PRO WO - 32).

Londra'dan sonraki durak İtalya'nın başkenti Roma'ydı. Roma'da durum biraz farklıydı. Çünkü en büyük sorun İtalya'nın savaşa girmek konusunda kararsız bir şekilde beklemesiydi. Doğal olarak Wladimir Jabotinsky'nin görüştüğü kişilerin cevapları da bu yöneydi. Sömürge bakanı Mosca ve savaş taraftarı milletvekili Bissolati'ye kadar hepsi ağız birliği yaparak aynı şeyden bahsediyordu:

“Eğer biz savaşa gidersek, sizin plan muhteşem, o zaman gelin bir daha görüşelim. Ama şimdi...”

Wladimir Jabotinsky bu konuşmadan çok sonra Filistin'deyken biraz daha Roma'da bekleyeydi destek sağlayabileceği düşüncesine kapılmıştır (Jabotinsky, 2014: 33).

Paris'ten beklenen destek ise hüsranla sonuçlanmıştır. Wladimir Jabotinsky'nin Fransızlarla görüşmesini Siyonist örgütün lideri Chaim Weizman önermiştir. Çünkü Chain Weizman, İngilizlerin bu birliğe müsaade ederek yaptıkları hamlelerin Fransızlarla ilgili olduğunu savunmaktaydı. Nitekim Suriye ve Filistin konusuyla Fransa özel olarak ilgilenmekteydi, fakat hiçbir güçlü devlet Fransa'nın Filistin'de tek başına hüküm sürmesine müsaade etmezdi. En kötü ihtimalle ortak yönetim söz konusu olurdu. Bu süreçte İngiltere de savaşa hazırlanırken her açıdan önemli bir müttefiki gücendirmek istemediğinden, Siyonist diplomasi için Fransa desteği önemliydi (Jabotinsky, 2014: 35). Bu yüzden Fransız bakan Delcasse ile şahsen görüşen Wladimir Jabotinsky bakana şöyle bir soru yöneltmiştir:

“Biz Siyonistler, savaştan sonra eğer Filistin, Fransa'nın nüfuz alanına girerse, Fransa'nın bizim çalışmalarımıza destek vereceği umudunu taşıyabilir miyiz?”

Bakan ise; Filistin'in herhangi bir devlete ait olacağına inanmadığını, çünkü diğer güçlü devletlerin buna müsaade etmeyeceğini dile getirmiştir. Wladimir Jabotinsky tam olarak istediği destek cümlelerini duyamadığı için çok fazla ümitli değildi. Fakat yine de çıkacak olan dünya harbinde şüphesiz lider konumunda gördüğü Fransa'dan, Siyonizm davası ve yeni kurulan Siyon Birliği adına net bir destek sağlamalıydı. Wladimir Jabotinsky, bu sefer bakana kondominium (ortak bir idare) şeklinde yönetim olsa dahi Fransa hiç şüphesiz önemli bir rol alacaktır. Fransa bu durumda Siyonizm'in çıkarları için destek verecek mi? sorusunu yöneltmiştir. Fakat Wladimir Jabotinsky bu sorusu karşısında diplomatik cevaplar almıştır.

Fransız bakan Delcasse, Fransa'nın tarihi boyunca özellikle Napolyon Bonapart zamanında Yahudilere yeteri kadar yardım ettiğini dile getirmiştir. Ayrıca bakan, Fransız ihtilalinin getirdiği eşitlik kavramından etkilenen ülkelerde, Yahudilerin sosyal

hayatta yükselişe geçtiğini savunmuştur. Fakat yine aynı ihtilalin getirdiği milliyetçilik kavramı sayesinde, Yahudiler yaşadıkları toplumlarda ırkçılıkla da mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bu da göz ardı edilemez bir gerçektir. Kısacası büyük oranda destek görmeyen Wladimir Jabotinsky, Joseph Trumpeldor ve diğerlerinin haklılığını daha iyi anlamıştır. Ona göre bu hayalden yoksun öngörüsü olmayan devlet adamlarıyla zaten yola çıkılamazdı (Jabotinsky, 2014: 36).

2.6. İskenderiye'den Gelibolu'ya Siyon Katır Birliği

23 Mart 1915'de Yarbay John Henry Patterson birliğin başı, Joseph Trumpeldor ise ikinci komutanı olarak göreve başladılar. Bu yeni birlikte beş yüz erbaş; beşi İngiliz ve sekizi Yahudi olmak üzere on üç subay bulunuyordu. Yahudi subaylara İngiliz subaylardan % 40 daha az para veriliyordu. Çavuş, onbaşı ve subay gibi rütbeliler için yirmi at ile yedi yüz elli yük katırı İskenderiye limanından alınmıştı (Sugarman, 05.02.2019). Osmanlı arşiv belgelerinden elde edilen bilgiye göre bu yük katırları İngilizler namına İzmir limanından satın alınmıştır. Osmanlı müfettişlerinin hükümete arz ve beyan ettikleri bilgiler dâhilinde; İskenderiye'de bulunan İngiliz ordusu için yedi yüz katır nakil işinde kullanmak üzere satın alınmıştır. İzmir limanındaki İngiliz komiseri, alınan bu katırlara bakmak üzere hükümete müracaat etmeksizin amele tedarik etmeye çalışmıştır. Bu tedarik işlemini gerçekleştirirken Osmanlı Devleti'nin bu durumdan haberdar edilmemesi bilinçli yapılan bir adımdır. Çünkü daha önce Filistin'de yapmaya çalıştıkları her Siyonist harekette Osmanlı Devleti'nin aldığı birtakım tedbirlerle karşılaşmışlardır (BOA.Y.PRK.ZB. 2-20). Osmanlı arşivinden alınan bu belgenin tarihi birliğin kuruluş tarihi ile aynı zamana denk gelmemektedir. İçerik bakımından hem alınan katır sayısı hem de katırların teslim edildiği yer olarak birebir Siyon Katır Birliği ile örtüşse de Siyon Birliği olduğuna dair bir kesinlik yoktur.

Birlik kendi içinde bir İngiliz ve bir Yahudi subay olmak üzere toplam dört birlikten oluşuyordu. Bu dört birliğin başına birer çavuş atandı ve tekrar bu birliklere birer onbaşı atanarak altı takıma bölündüler. Böylece birliğin içindeki hiyerarşi ve sistem oluşturuldu. Bu sistem içinde emirler İngilizce ve İbranice olarak veriliyordu (Sugarman, 05.02.2019).

2 Nisan 1915'te John Henry Patterson komutasında İskenderiye'nin yakınlarında Wardian'da gönüllü Siyonist Yahudiler bir askeri hazırlık kampı kurdular. Gönüllü askerler Türklerin Süveyş kanalına düzenlediği harekâttan ele geçirilen cephaneler, tüfekler ve süngülerle kuşandılar. Kendilerini İngiliz birliğinden ayırt etmek için yakalarında rozet olarak Davut yıldızını kullandılar (Sugarman,05.02.2019).

Davut yıldızını kullanmalarındaki amaç, dekor ya da tesadüfi bir şey değildir. Davut yıldızı ile hem toplanan Siyonist kongrelerde kurulacak olan büyük İsrail'in bayrak simgesi olması hem de Kitab-ı Mukaddes'te geçen mitolojik bir hikâyeye olan Davut ile Golyat⁸ hikâyesine atıfta bulunmak istenilmiştir. Bu şekilde Davut gibi olurlarsa Golyat gibi yenilmez olanları yenebilecekleri mesajını iletmeyi amaçlamışlardır. Bu hikâyenin sağladığı özgüven ve kuşanılan teçhizatla Siyon Birliği bir katır birliği olmakla birlikte aynı zamanda bir savaş birimi olarak kendisini hazırlamaktaydı (Patterson, 2014: 28).

Erlere verilen eğitim şafak vaktiyle başlayıp akşam karanlığına kadar sürdürüldü. Silah ve teçhizat eğitiminin yanında katırların eyerlemesine ve bakımına yönelik bir eğitim de verildi. Bunun yanında ayrıca kurulan kampın günlük temizlik ve mutfak işleri de yapıldı. Gündelik ve askeri işlerin beraber halledildiği bir sistem oturtulmuştur. Eğitimler devam ederken Henry Patterson bir telgraf ile İanHamilton'ın teftişe geleceğini haber aldı (Patterson, 2014: 30). Ciddi bir şekilde hazırlanan birlik, İngiliz komutanın takdirini kazanmaya hevesli ve hazırlıktır. Fakat General Hamilton bu teftişi Gelibolu günlüğünde şu şekilde anlatmaktadır:

7 Nisan 1915 Arcadian

“Gece 22’de İskenderiye’ye yola çıktım. Limanda yolum üzerinde Wardian kampındaki Suriyeli Yahudi mülteciler alayını denetledim. Bu birlik sadece malzeme taşıtı ile görevli katırlardan sorumluydu. Komutanları korku romanları yazarı olan biriydi ve denetimim sonunda Yahudilerden faydalanacağımıza inandım. Mamafih, bu birlikler “Siyonist Alayları” haline getirilmeye çalışılıyordu. Yahudilerden bizim çıkarlarımıza uygun şekilde istifade edebilirdik. Şöyle ki onları kendi çıkarlarımız için istismar edip, Yahudi gazetecilerin ve bankerlerin çabalarını sağladık; Yahudi gazeteciler bizim davamıza renk katar, Yahudi bankerler de kesemize para yağırdırdı.” (Hamilton, 1972: 62).

Bu noktada menfaatleri için yan yana gelen İngilizler ve Siyonistlerin birbirlerinden beklentileri ilk defa açıkça gün yüzüne çıkmıştır. Başından beri amaçlarını açıkça dile getiren Siyonistler istedikleri gücü onlara İngilizlerin vereceklerinden emindi. Bu yüzden başka bir devletin bayrağı altında olmak sorun değildi, çünkü hedef bundan daha önemliydi. İngilizler içinse durum farklıydı. Osmanlı Devleti'nin savaşa dâhil olması savaşın süresini uzatmıştı. Bu da ekonomik olarak güç gerektirirdi. Aranılan güç ise minnet duyacak bir millettir. Hem zenginliği kullanılabilir

⁸Detaylı bilgi için bakınız: GADWELL, Malcolm(2013). *Davut ve Golyat*. 1. Baskı. İstanbul: Mediat Yayınları.

hem de kim bilir savaş sonrası bir başarı ihtimalinde uzun soluklu bir müttefik kazandırırdı.

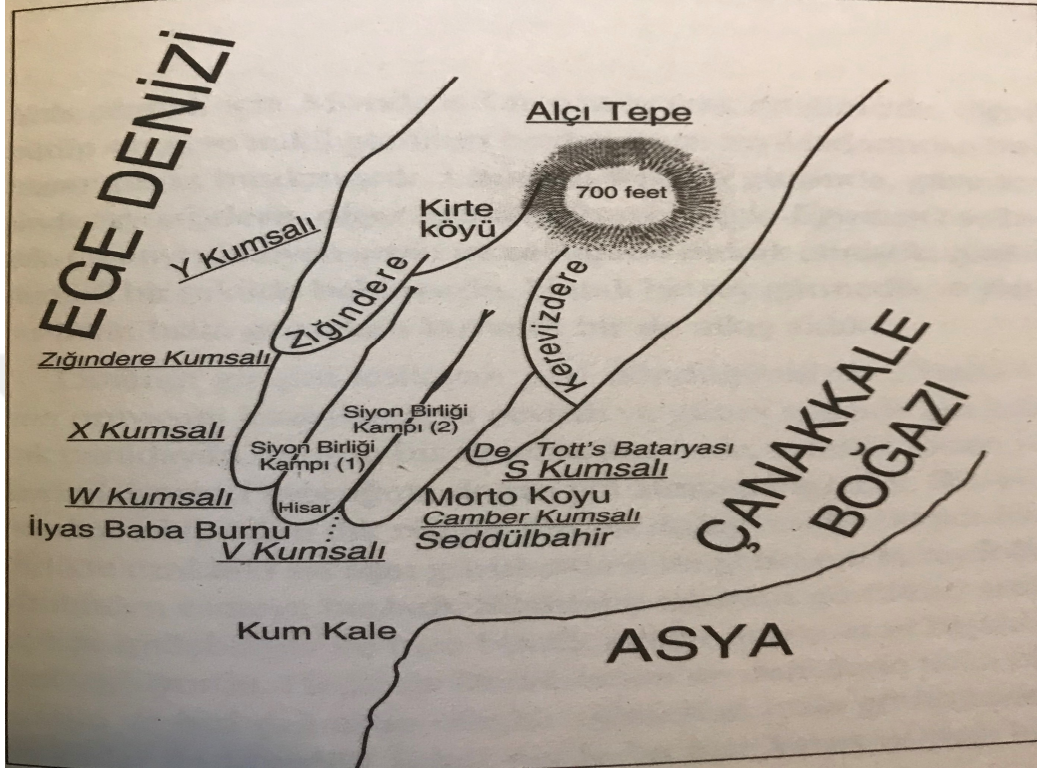
General İan Hamilton'ın teftişi sonucunda istedikleri olumlu sonucu alan Henry Patterson eğitimlerini süratle tamamlamaya devam etti. Eğitimler sonunda birlik, Büyük Haham tarafından kutsandıkları ve yerel halk tarafından alkışlandıkları bir törenle İskenderiye'deki Büyük Sinagoga üç mil yürüdü. Bu Yahudi halkın ve birliğin gururlanacağı, cesaret kazanacağı bir geçit töreniydi (Shindler, 05.02.2019). Törenden birkaç gün sonra birlik iki gruba ayrıldı ve Gelibolu'ya hareket etmeleri için emir aldılar. 17 Nisan 1915 tarihinde birlik iki bölük halinde Hymettus ve Anglo-Egyptian adlı gemiler ile Gelibolu'ya doğru hareket etti (Tunçoku, 2007: 106).

2.7. Limni Adasına Varış ve Gelibolu Tasviri

20 Nisan 1915'te Mondros limanında demirlemek suretiyle Hymettus ve Anglo-Egyptian gemileri Limni adasına vardılar. 7 Şubat 1915 tarihinden itibaren İngiliz ve Fransızlara bağlı deniz güçleri Limni adasına demir atmıştır. Birçok savaş, ikmal ve nakliye gemisi burada son hazırlıklarını tamamlamıştır. Dolayısıyla Limni adasını Çanakkale harekâtının merkez üssü haline getirmişlerdir (Şahin, 2008: 114). Siyon Katır birliği burada son kontrollerini gerçekleştirir ve çıkarma arifesinde İngiliz tümeni olan ünlü 29. Tümenin emrine verilmiştir (Yılmaz, 2005: 89).

Birliğin Gelibolu'daki konumunu daha iyi anlayabilmek adına genel bir tasvir yapacak olursak; Gelibolu yarımadası çoğunluğu tepelerden oluşan dar bir arazidir. Çanakkale Boğazının bulunduğu kısım Asya kıyısında yer alırken, Güneybatı yönünde ise Ege denizi bulunur. Fakat biz burada adanın güney ucundan bahsedeceğiz. Zira bu bölge Siyon Katır Birliğinin ve 29. Tümenin asıl hareket alanıdır. Henry Patterson'ın hatırat kitabında muharebe alanı bir elin avuç içine ve parmaklarına benzetilmiştir. Avuç içinin hafifçe oyuk tutulması ve başparmağında diğer parmakların üstüne getirilmesi ile tam tasvir oluşmuş oluyordu. Bu tasavvurda avucun bileğe yakın kısmı Alçitepe köyü, başparmağın üst kısmı Kirte köyü ve başparmak ise Zığındere bölgesi oluyor. Dolayısıyla Zığındere kumsalı başparmak ile işaret parmağın arasında kalıyor. Kumsallar ise işaret parmağından başlayarak sırasıyla parmak uçlarında; X kumsalı (İkiz Koyu), W kumsalı (İlyas Baba burnu-Tekke Koyu), Kepez burnu, V kumsalı (Ertuğrul Koyu), Seddülbahir, Morto Koyu ve serçe parmağın ucunda ise De Tott's bataryası (Morto Koyundaki Hisarlık kıyıları) yer almaktadır. Elin başparmak tarafı Ege denizi, serçe parmak kısmı ise Çanakkale Boğazı tarafıdır. Yeni Zelanda ve Avusturyalıların çıkarma yaptığı Arı burnu bölgesi ise bileğin biraz daha üst kısmında yer alacaktır.

Sonuç olarak bu bölgedeki bütün bu askeri havuz Zığındere ve Y kumsalı(Pınarıçi Koyu) üstünden Morto Körfezi ya da Çanakkale boğazına akmaktadır. Burada tasavvur edilen şeklin taslağına bakmak anlatılanları netleştirecektir (Patterson, 2014: 53-55).

Harita 2.1. Siyon Katır Birliği komutanı John Henry Patterson'ın hatıratından.

2.8. Siyon Katır Birliği ve Gelibolu Muharebeleri

İtilaf Devletleri, 18 Mart günü denizde yaşanan hezimet sonrası karadan bir çıkarma yapmadan, Çanakkale boğazının geçilemeyeceğini anlamış ve yeni bir harekât planı oluşturmaya başlamıştır. Fakat İtilaf Devletleri kazanacaklarına dair kesin bir yargı ile hazırlıklarına devam etmiştir. Avusturya ve Yeni Zelanda'dan gelen askerlerden oluşan Anzac ordusunun Arıburnu'na, İngiliz ve Fransız ordusunun ise Seddülbahir bölgesine çıkarma yapacağı netleştirilmiştir. İlk olarak Alçıtepe köyü hâkimiyet altına alındıktan sonra Kilitbahir yönünde harekâta geçilecektir. Bu İtilaf Devletleri'nin hazırladığı plandır (Gök, 2014: 127-128).

Türkler tarafında ise karadan gelecek saldırılara karşı Çanakkale boğazını savunma görevi Alman General Liman Von Sanders'e 26 Mart 1915 tarihinde verilmiştir. Alman Generalin emrinde; 5. Ordu ve içerisindeki 3. ve 15. Kolordular yer almaktaydı. 6. Piyade Tümeni, 1. Süvari Tugayı, 64. Piyade Alayı ve 4. Seyyar Jandarma Taburu savunma birliklerini oluşturmaktaydı (ATASE, 2012: 34).

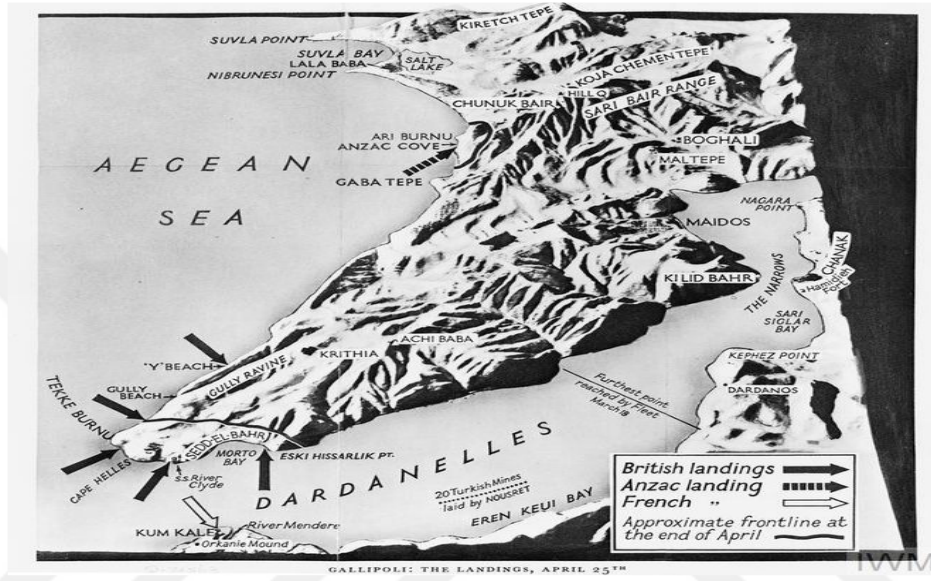
Çanakkale’de denizden başarı sağlayamayan düşman kuvvet ile karadan ilk mevzi muharebesi Birinci Kirte muharebesidir. Bu amacına ulaşamayan her iki tarafın karşılıklı ilk hesaplaşmasıdır (Yılmaz, 2005: 91).

25 Nisan: Kruvazörler himayesinde 10 nakliye gemisi, Saros Körfezi’nde 9 nakliye 2 kruvazör, Bolayır istikâmeti karşısında 60 kadar nakliye, yarımadanın batısında çalışan 20 torpido 10 kruvazör beraberlerinde önce Kabatepe’nin dört kilometre kuzeyinde Eğriburun’a ondan sonra Zığındere, Seddülbahir, Domuzdere’ye ve en son Kumkale’ye ihraç edildi (BOA HR. SYS, 2323/1-2).

İngiliz birlikleri, Nisan 1915’teki Seddülbahir’e yapılan çıkarmalar çerçevesinde ilk etapta Zığındere’ye çıkmayı planlamıştı fakat buradaki vadi girişlerini 9. Türk tümeni yoğun bir şekilde tutmaktaydı. Bu yüzden Zığındere’ye en yakın çıkarma noktası diğer bölgelere göre daha savunmasız olan ve fazla kalabalık olmayan, sadece bir ileri karakolun bulmasından dolayı Pınarıçi koyuydu. Pınarıçikoyu, Kirte bölgesinin iki bin yedi yüz metre kadar güneybatısında yer almakta ve Alçitepe’ye de yakın bir noktadaydı. Bu koya İngiliz birliklerinden; 1. Kings Own İskoç sınır muhafızları taburu, Kraliyet Deniz Piyade Tümenine bağlı Plymouth taburu ve 2. Güney Galler sınır muhafızlarından oluşan iki bin kişilik bir bölük, herhangi bir direnişle karşılaşmadan kıyıya çıktı. Bu bölüğün Kirte’deki amacı mevzilenerek güneydeki birliklerde irtibata geçmektir. Fakat bu sırada güneyde İngilizler ciddi bir Türk direnişiyi karşılaşmıştı. Kısa zaman sonra Pınarıçi koyundaki birliklerde Türkler tarafından fark edilmiş ve yoğun bir çatışma süreci başlamıştır (Chambers, 2015: 3-5).

Bu sırada Siyon Katır Birliğinden Henry Patterson ise Kepez burnunun doğusu V Kumsalına (Ertuğrul Koyu) çıkarma yapmak için emir almıştı. Kıyıya yaklaştıkça etraftaki tepelerden tüfekli ve makineli ateşine ek olarak Türk bataryalarından ağır bombardımana maruz kalıyorlardı (Patterson, 2014: 60). İngiliz ve Fransız müttefik kuvvetler ağır kayıplarına rağmen Seddülbahir plajlarına çıkabilmiş ve yarımadanın güneyinde kuvvet oluşturabilmişlerdi. Buradaki mevziler ve siperler sağlamlaştırılmalı ve daha fazla vakit kaybedilmeden ileri hareket edilmeliydi. Bu sırada Fransız birlikleri Kumkale’den aldatma çıkarması yapmıştı. Fakat aslında S plajı olarak bilinen Morto koyundan çıkmışlardı ve Eskihisarlık bölgesini (bugünkü şehitler abidesinin yeri) İngilizlerden devir almışlardı (Yılmaz, 2005: 91). 29. Tümenin başındaki Tümgeneral Hunter Weston’ın planı ise biraz toparlandıktan sonra karşı saldırıya geçmek ve ağır bombardıman ile Zığındere’nin sonuna kadar giderek Alçitepe’yi kuşatmaktı (Yılmaz, 2005: 92). İngiliz Generalin planından anlaşılacağı gibi Seddülbahir asıl çıkarma yeri

gibi görülse de amaç Mustafa Kemal'in de vurguladığı gibi Alçıtepe köyü üzerinden Arıburnu'na ulaşmaktı (Özer, 2015: 558). Ancak tam olarak tanınmayan bir arazide ve daha önceden herhangi bir düşman mevzi tespiti yapılmamış olması, olumsuzluğu da beraberinde getirirdi. Bunun yanında piyadelerin, yorgun olması ve denizden yetersiz topçu desteğiyle böyle bir harekete kalkışmaları cesarettten öte cüretkâr bir girişim olurdu (Chambers, 2015: 24).

Harita 2.2. 25 Nisan 1915'ten itibaren düşman kuvvetlerin Gelibolu'ya çıkışlarını gösteren harita.

Kaynak: Imperial War Museum Q -70563

Fransızların yaptığı Kumkale'deki aldatma çıkarması Türklerin siperlerindeki ateş hattı yönünü başka bir yere çekmiştir. Böylece Siyon Katır Birliğinden bir grubun V kumsalına (Ertuğrul Koyu) inmesine olanak sağlamıştır. Diğer bir grup da Fransız birlikleriyle beraber Kumkale'ye çıkmıştır. Bu durum Kumkale'de sahili gözetleyen askerler tarafından fark edilmiştir. Osmanlı askerleri tarafından tutulan gözlem raporuna göre 25 Nisan'da düşman Kumkale'de kuvvete ihtiyaç duymaktadır. Bu yüzden düşman kuvvetleri Kumkale'deki ordusuna Fransızlarda ve İngilizlerde merkep olup ikmal desteği sağlamaktadır (ATASE, 539-491-2104-022-002). Osmanlı askeri katırlarla yardımların taşındığına şahit olmuştur, fakat bu birliğin Siyon Katır Birliği olduğuna dair bir bilgi vermemiştir. Çünkü Siyon Birliği İngiliz üniforması giymekteydi ve onları diğer askerlerden ayıran şey yakasındaki Davut Yıldızıydı. Askerin gözetlediği mesafe de göz önünde bulundurulduğunda yakasındaki detayın fark edilmesi neredeyse olanaksız oluyordu. Fakat gözlem raporunda bahsedilen tarih ve mevkiinin birliğin

komutanı Henry Patterson'ın hatıratında belirttiği tarih ve mevki ile birebir uyuşması bize Siyon Katır Birliğinin Osmanlı askerleri tarafından görüldüğünü göstermektedir.

Henry Patterson her biri iki bin mermi taşıyan iki yüz katırın sahile indirilmesi için emir vermişti. Cephane yüklü olan katırlarla beraber W kumsalından (İlyas Baba Burnu-Tekke Koyu) hareketle, Kepez burnu üzerinden Seddülbahir köyüne ulaşıldı. Burada teyakkuzda bulunan Türk askerlerine yakalanmamak için Henry Patterson, katır konvoyunu ağaçların altına gizlemiş ve Seddülbahir civarında bölgeyi iyi tanıyan Binbaşı O'Hara ile keşfe çıkmıştır. Keşif esnasında Henry Patterson, aceleyle kazıldığı belli olan siperlerde 25 Nisan sabahından beri devam eden çatışmalar sebebiyle yorgun düşen askerleri ölü zannettiğini ifade etmiştir. Sadece nöbetçi askerler ayakta gözleriyle Türk siperlerini kontrol etmektedir. Henry Patterson, ancak şafak sökerken ortalık aydınlandığında yaptığı bir gözlemlerle; Türk siperleri ile aralarında en fazla iki yüz adımlık bir mesafe olduğunu dile getirmiştir. Güneş tam tepeye gelmeden ve Türk ateş hattının dikkatini çekmeden ihtiyaç duyulan ikmal sağlanmalı ve askerlere zaman kazandırılmalıydı. Gerekli yardım yapıp levazım siperde istiflendikten sonra Henry Patterson ve Binbaşı O'Hara W kumsalına (İlyas Baba Burnu- Tekke Koyu) geri dönmüştür (Patterson, 2014: 76-77).

27 Nisan Pazar günü Gelibolu yarımadasının birçok noktasında çıkarma yapıldığı ve hem filonun hem de ordunun boğaza saldırılarına devam edeceği bildirilmiştir. Yapılan saldırı ve çıkarma haberlerine İngiliz gazetesi *The Times*'da yer verilmiştir:

“Londra savaş bakanlığı ve Amirallik geçen gece ortak bir bildiri yayımlayarak yapılacak olan çıkarmayı ilan etti. İngiliz ordusunun karaya çıkması Pazar günü şafaktan sökmeden önce gerçekleşti fakat düşman askerleri tarafından ciddi bir direnişle karşılaştı. Düşman kendini dikenli tellerle ve güçlü siperlerde korumaktadır. Buna rağmen çıkarma ciddi bir başarı elde etmişti ve gece çökmeden önce büyük sayıda askeri kuvvet kıyıya yerleştirilmişti.” (*The Times*, 1915).

27 Nisan günü Osmanlı Devleti ordusunda durum gayet iyiydi. Düşmanın Kumkale'deki kuvveti Kumkale Köyü'nün içine tıklmış ve gayet dar bir sahraya sıkışmıştır. Kumkale'deki askerler Fransızlardan ve birkaç milletten olup içlerinde bulunan Müslümanlar Osmanlı tarafına firar etmişlerdir. Arıburnu'ndaki düşmana vaki olan taarruzda düşman son çıkış noktasına kadar sürülmüş ve bir kısmı gemilere binmeye başlamıştır. Son bir hücum ile düşmanın tamamıyla denize dökülmesi emir olundu. Bu muharebede düşman bir tarafta beyaz bayrak çekerek teslim olmaktadır

diğer tarafta aynı şekilde teslim bayrağı çeken düşman üzerine giden askerimiz, düşmanın ani ateşi üzerine mühim zayıat verilmiştir. Düşmanın bu hain hilesi dikkate değer görülerek tabi ki karşılık verilmiştir. Arıburnu önünde bir düşman nakliye gemisinin topçu ateşimizle battığı gözlemlenmiştir. Düşmanın bugün Boğaz tarafında ileri bataryalarımıza karşı 16 zırhlı ve türlü türlü torpido muhribleriyle olmuş olan taarruzunda Majestic ve Triumph zırhlıları hasara uğramış olarak çekilmiş, 2 nakliye gemisi ağır şekilde yaralanmış ve bunlardan bir tanesi karaya oturtulmuştur. Bu gemiler civarında bulunan birçok römorkörlerle içi askerle dolu mavnalar suya batırılmış ve Zığındere'deki düşman, askerlerimiz tarafından kanlı bir taarruzla uzaklaştırılmıştır. Arıburnu'ndaki Avustralya ordusundan ise iki zabıt ve bir hayli esir alınmıştır (BOA HR. SYS, 2323/1-2).

Bu sırada Siyon Katır Birliği'nden Henry Patterson ve Binbaşı O'Hara W kumsalından (İlyas Baba Burnu-Tekke Koyu) X kumsalına (İkiz Koyu) doğru hareket ederek Dere kumsalının tepelerine ulaşmıştır. Yarımada'nın bu tarafında İngiliz birliklerine ait gemiler kıyıları bombalamaktaydı. Henry Patterson bir asker göndererek birliklere geçecekleri güzergâhı bildirdi. Böylece katırların gelen bomba seslerinden ürküp Türk siperlerine yerlerini belli etme ihtimalini de engellemiştir. Katırları ve yükleri vadi yamacından aşağı yuvarlayarak sahile ulaştılar. Zığındere güzergâhında ilerledikleri vakitlerde Türk siperlerinden mermiler çok yoğun bir şekilde üstlerine gelmekteydi. Patlayan mermilerin şarapnelleri ya birlikteki askerlere isabet ediyor ya da yakınlarında patlıyor, onları çakıllara ve toza boğarak görüş alanlarını kapatıyordu. Zığındere'deki mücadele çok sert bir şekilde ilerliyordu. Gerekli levazımatı siperlere ulaştırmış ve cephaneyi de Tugaya teslim etmişlerdi (Patterson, 2014: 82-83).

Siyon Katır Birliği için V kumsalı (Ertuğrul Koyu) erzakların istiflendiği ve siperlere gönderilmek için hazırlandığı bir çeşit kamp alanı gibiydi. Bu sırada Henry Patterson, Teğmen Rolo ile gözlerinin önünde yaşanan bir hadiseyi anlatmaktadır:

“Yükümüz V kumsalına (Ertuğrul Koyu) istif edilirken -hiç şüphesiz başında bir muhafızla- buranın bütün kontrolü artık kendilerinden sorulan Fransızlar, nöbetçilerin birinden şüpheleniyorlar. Birkaç dakika sonra bildikleri hiçbir dili konuşmadığını anladıklarından (Rusça veya İbranice konuşuyordu ve bu da Fransızlara Türkçe gibi gelmişti tabi ki) ve üstüne üstlük bir de Türk tüfeği ve süngüsü ile silahlandığını, kemerinde de Türk fişekleri olduğunu gördüğü adamın, casusluk yapmak için kumsala kadar gelen cesur bir Türk zannedildi. Hiç gürültü patırtı yapılmadan acele toplanan harp divanı tarafından yargılanıyor ve derhal ölüme mahkûm ediliyor. Seddülbahir Hisarı'nın duvarlarının dibine, idam mangasının önüne getirildiğinde Siyonist

muhafızların çavuşu şans eseri ne olduğuna bakıyor ve mükemmel Fransızcasıyla durumu izah ediyordu. Adam serbest bırakıldı ama yaşadığı şok fazla gelmiş olacak ki ellerini çözdüklerinde felç olduğunu gördüler. Göreve dönebilecek hale gelmesi ise iki ay sürdü. Bu olaydan sonra İngilizce bilmeyen veya beraberinde tercüman olmayan hiç kimsenin kampı terk etmesine izin vermedim. O sıralarda Yahudi subaylarımı işe koşamıyordum, Yüzbaşı Trumpeldor'un dışında hepsi tecrübesizdi ve İngilizce konuşamıyorlardı.” (Patterson, 2014: 85-87). Kumsalda yaşanan bu hadisede askerin üzerinde Türk süngü ve fişeklerin yer alması birliğin en başta Süveyş kanalı harekâtında Türklerden elde edilen teçhizatla kuşandıklarını kanıtlar niteliktedir.

Mayıs ayının ortalarına doğru da çıkarma hızla devam etmekteydi. İngiliz ordusu Türkleri sıkıştırarak nihai hamlelerini yapmak ve Alçitepe üzerine ilerlemek istiyorlardı. Henry Patterson bu durumu bir fırsat olarak değerlendirmiş ve Siyonistler saldırıdan sorumlu olan General Hunter'a başvurmuştur. Saldırıya katılmak için izin istemişlerdi. General ise şuan yaptıkları gibi siperlere silah ve yiyecek taşımanın yeterince önemli bir vazife olduğunu bu yüzden bu saldırıya katılmalarına gerek olmadığını dile getirmiştir. Bu noktada Siyonistlerin İngiliz ordusunda her zaman belirli bir konumda tutulmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Çünkü General Ian Hamilton da en başta birlik kurulurken sadece ikmal taşımaları gerektiğini vurgulamıştır (Patterson, 2014: 90).

2.9. Siper Savaşları

Alçitepe ve Kirte üzerindeki Türk birlikleri, İngiliz birliklerini rahatlıkla görebiliyordu. Bu yüzden İngiliz birlikleri sıklıkla mevzileri değiştirmek zorunda kalıyordu. Çünkü Türkler neredeyse günlük olarak Alçitepe ve Asya kıyısı üzerinden birçok şarapnel ve patlayıcılarla V Kumsalındaki (Ertuğrul Koyu) İngiliz birliklerini ve Siyon Katır Birliği askerlerini ateş hattına alıyordu. Bu süreçte Siyon Katır Birliği'nden; ikisi ağır beş adam yaralandı, beş katır, bir at telef oldu ve on katır yaralandı. Fakat yakınlarındaki hafif koşulu topçu birliği ise ciddi kayıplar vermişti. Bunun yanında siperlerde hayat ise ateşkes durumlarında gayet sıradan ilerliyordu (Patterson, 2014: 112).

Henry Patterson 29. Tümenin içindeki siperlerdeki durumu ise şu şekilde aktarmaktadır:

“Türk siperlerine her saldırışımızda verdiğimiz kayıplar muazzamdı. Artık zapt edilemez bir mevki haline gelen düşman hatlarına yapılan bu ümitsiz saldırılarda adamlarımızın defalarca kez boşa ziyan edilmesini görmek çok acı veriyordu. İlk çıkarmamızdaki kayıplarımız 29. Tümeni tam bir iskelet haline dönüştürmüştü. Pek çok

tabur da bayağı zayıflamıştı ve geriye hiç subayları kalmamıştı. Oldukça yetersiz tek bir tabur elde edebilmek için iki veya üçünün kalıntılarını birleştirmek gerekli görülmüştü. Destek kuvvetleri azar azar gelmeye devam ediyorlardı ve gelir gelmez de Türklerin yarımada boyunca büyük bir enerjiyle kazdıkları güçlü siperlere yapılan boş saldırılarda harcanıyorlardı. Fakat ne yazık ki, yeterli cephanemiz ve askerimiz yoktu. Tükler köstebek taktiklerine başvurdukları ve cephanelerini iki şeytani icatla -dikenli tel ve makineli tüfekler- korudukları müddetçe elimizdeki araçları düşünmek ümitsiz bir çaba oluyordu.” (Patterson, 2014: 129-130).

Henry Patterson, İngilizlerin karşılıklı yaşanan bu çatışmalar esnasında Türklere birçok esir verdiklerini söylemiştir. Bu esirlerin durumlarına ve Türklerin davranış şekillerine hatıratında yer vermiştir:

“Çatışmada yorgunluktan harap düştüğümüz için Türklere birkaç esir verdik. yiğit düşmanlarımızın, ellerine düşen adamlarımıza şefkatli davranacaklarını bilmek bizi rahatlatıyordu. Türkler ve “oyun tarzları” hakkında övücü sözlerden başka hiçbir şey işitmedim. Sadece bir esirimizin sakatlandığını biliyorum ve bu da büyük ihtimalle bir Alman’ın işi olmalı; zira kurban bir Sih (yerli Hindu düşüncesi)⁹ idi ve kendisinden hiçbir bilgi almadan ölmüştü. Türk temiz bir savaşıdır. Bize pek çok kez nakliye gemilerinin az ötesindeki hastane gemisini biraz daha öteye çekersek memnun olacaklarının, diğerlerine ateş açarken hastane gemisini vurmaktan korktuklarının haberini uçurmuşlardı. Tarihin bugüne kadar kaydettiklerine bakarsak Almanların yapabileceğinin çok ötesinde bir davranıştı bu.” (Patterson, 2014: 145).

Mayıs, haziran ve temmuz aylarında da Siyon Katır Birliği “sağır edici” top sesleri ve makineli tüfekler eşliğinde gelen ikmal gemilerinden kıyıya mühimmat indirmeye devam etti. Silah seslerinden korkan katırlara mukayyet olmaya ve cepheye açılan hendeklere malzeme tedarik etmeye çalıştılar. Düşman ateşi altında birlik çalışmaya devam etti. İnsanlar ve hayvanlar; göletler ve yamaçlarda, kalın çalılıklar arasında yukarı aşağı yürüdüler. Çoğu zaman bilmeden tel ve siperler arasında, Türk ve İttifak hatları arasında kaldılar. Siyon Katır Birliği kolordu içindeki mevcut tek ulaşım aracıydı dolayısıyla sürekli iş başındaydı. Çoğu defa mühimmatı ve suyu çok ileri pozisyonlara taşımış ve yaralıları çok ağır ateş altında geri getirmişlerdi. En önemli faydaları su taşımaktı. Çünkü siperlerdeki sıhhi koşullar tam anlamıyla dehşet vericiydi. Etraftaki açık mezarlar ve açık tuvaletlerden dolayı sinekler üremiş ve dizanteri endemik bir hale gelmişti. Temmuz ayının sonunda hastalık ve zayıflık; Siyon Katır

⁹Detaylı bilgi için bakınız: İslam Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/sih-dini>

Birliği'ni aynı iş hacmini gerçekleştirmesine rağmen orijinal gúcünün yarısına indirmişti (Schrire, 2015: 35-38).

Giderek artan ölü ve yaralılar sonucunda birliğin gücü azalmıştı. General İan Hamilton, Henry Patterson'dan birlik hakkında rapor sunmasını istemiştir. Henry Patterson, İngiliz generalin birliği bu haliyle faydasız bulacağını bildiği için Kahire'ye dönüp mümkün olduğunca Mısır'daki Yahudilerden tekrar birlik oluşturmak istediğini dile getirmiştir (Patterson, 2014: 153). Henry Patterson yazdığı mektupta General İan Hamilton'a durumu şöyle izah etmiştir:

“Sayın General,

Birkaç haftalığına İskenderiye'ye gitmek için izin istiyorum. Nisandaki yoğun çatışmalardan bu yana çok çalıştım. Buradaki erkekler çok uğraştı ve verdiğimiz ciddi kayıplar var. İhtiyaç duyduklarımızın ise İskenderiye'de olduğunu umuyorum. Buradaki askerlerimin de istekleri doğrultusunda İskenderiye'ye gitmelerine izin vereceğinizi umuyorum. Çünkü Fransız askerlerinin bir seferde tabur başına kırk oranında izinli olarak Fransa'ya dönmelerine izin verildiğini söyleyebilirim. Umarım askerlerime, İskenderiye'ye gitmek için de bu şekilde izin verilir. Bu adamlar özellikle iyi çalıştılar ve bu yüzden onların iyi hizmetlerine güveniyorum.”(FO. 311/2835).

Bunun üzerine Henry Patterson Kahire'de kayıt ve ikmal ofisi kurmak üzere görevlendirildi. Çünkü Yahudi bir birliğin, Yahudi olmayan diğer askerlerle mücadele etmesi dünya tarafından duyulmuştu ve dünyanın her yerindeki Yahudilerden destek almaktaydı. Henry Patterson ve Joseph Trumpeldor Kepez burnundan küçük bir tekneyle önce Limni'ye daha sonrada İskenderiye'ye ulaştılar. İskenderiye'de General Maxwell tarafından karşıldılar. Siyon Katır Birliğine yeni Yahudi askerler almak için General Maxwell Londra savaş ofisinden gerekli izinleri sağlamıştır. Böylece Henry Patterson ve Joseph Trumpeldor'un işleri kolaylaşmıştır. Kahire'deki Sinagoglardan yapılan duyurularla Siyon Katır Birliği'nin başarısından bahsedilmekteydi ve yeni başarılarda onlara katılmaları için yüreklendirici konuşmalar yapılmaktaydı. Henry Patterson Kahire'deyken yaşadığı ilginç bir anısı da şöyle dile getirmektedir:

“Kahire'deyken Kızıl Ay Hastanesinde yatan Türk yaralıları da ziyaret ettim. Burada kendilerine iyi bakılıyor ve rahatları da çok yerinde gözüküyordu. Çok ilginç bir genç Türk subayıyla, kendisiyle uzun sohbetler ettiğim Cemal Paşa'nın oğluyla tanıştım. Süveyş Kanalı'na yapılacak saldırı için keşifteyken Hint mızraklı süvarileri tarafından esir edilmişti. On iki kişiden tek kurtulan kişinin kendisi olduğu ve on dört mızrak yarası aldığını söyledi bana. Türk subayının mükemmel bir örneğiydi ve birlikte olduğumuz kısa süre içerisinde çok iyi arkadaş olduk, ayrılırken elimi iki elinin arasına

alıp sıcak bir şekilde sıktı ve “politikacılar ülkelerimiz adına ne yaparlarsa yapsınlar her zaman iyi arkadaşlar olarak kalmayı umduğunu” söyledi.” (Patterson, 2014: 163-169). Bunun yanında Henry Patterson ve Joseph Trumpeldor Kahire’de çok farklı kademedeki insanlarla tanışmışlardı ve insanların Siyon Katır Birliğine ilgi göstermesini sağlamışlardı.

Eylül ayında Henry Patterson yaptığı hazırlıklar sonucunda Gelibolu’daki birliklere hazır olduklarını ve yola çıkabileceklerini bildirdi. Gelibolu’ya yapılan bu ikinci seferde gemide çoğu subay olmayan 102 farklı birimden 1100 adam kayıtlıydı. İlk olarak hazırlık alanı olan Limni’ye ulaşıldı, daha sonra da Kepez burnundan sahile çıkıldı. Temmuz ayında Gelibolu’dan ayrıldığından beri durumlar değişik görünüyordu. Çünkü Türklerin açtığı ateş ilk baştaki gibi değildi, daha seyrekti. Bu da cephanelerinin azaldığını gösterirdi. Siyon Katır Birliği artık çok fazla iş ile uğraşmıyordu, çünkü aktif olarak bir sıcak çatışma yaşanmıyordu. Ayrıca ikmal sağlama işi bazı gemilerce hallediliyordu (Patterson, 2014: 183-187).

Anafartalar’da yaşanan büyük bozgunun son mütteliklerden Gelibolu’ya bir daha destek kuvvetin gönderilmeyeceği bildirilmişti. Bu da; Türkler Almanlardan ve Bulgarlardan askeri bir destek elde etmeden ve hava şartları giderek kötüleşmeden İngilizlerin geri çekilmesi, yani Gelibolu’dan tahliye işlemlerinin başlaması gerektiği anlaşılmaktaydı. İngiliz, Fransız ve Anzac birlikleri sırasıyla Gelibolu’dan ayrılırken, Siyon Katır Birliği en son ayrılan birlik oldu. Tüm muharebeler boyunca Siyon Katır Birliğinden on beş kişi ölmüş ve altmış kişi yaralanmıştır. (Patterson, 2014: 2017).

2.10. Mısır Dönüş ve Siyon Katır Birliğinin Dağılışı

28 Aralıkta Siyon Katır Birliğinin dağılması emredildi. Akdeniz sefer gücü komutanlığından Mısır’daki Birlik komutanlığına yazılan bir mektup ile dağılma emri Siyonist Birliğe ulaştırıldı.

Wladimir Jabotinsky tarafından, Henry Patterson’a çekilen mektupta kendi yetiştirdiği ve emri altında yer alan birliğin işlev gösterdiği tüm kademelerde gücünün azaldığı belirtilmiştir. Bu yüzden de birliği artık Yarımada tutmaya lüzum kalmamıştır. Bu yüzden de ortadan kaldırılması öngörülmektedir. Londra harp dairesine alınan dağılma kararı bildirilmeden evvel, savaş devam ederken böyle bir birlikten Mısır’da tekrar faydalanabileceği düşünülmüştür. Ayrıca Wladimir Jabotinsky mektubunda genel hatlarıyla; Siyon Katır Birliğinin Fransa, İngiltere, İsviçre ve İskandinav ülkelerinden Yahudilerin katılımıyla mevcudunun 5,000’e çıkartılmasını ve

isminin de “Siyon Katır Birliğinden, Siyon Birliği” olarak değiştirilmesini öngördüğünü de eklemiştir. Bu bağlamda Wladimir Jabotinsky, Yarbay John Henry Patterson da isterse bir araya gelebileceklerini ve meseleyi görüşebileceklerini dile getirmiştir. (NA.WO. 158-966-023).

Aralık 1915’de Akdeniz Seferi Kuvvetleri Komutanlığından Londra’daki genel merkeze çekilen bir telgrafta dağılma emri alan bu birliğin geleceği hakkında bilgi ve öneriler sunulmaktadır.

Siyon Katır Birliği’nin statüsünde iyileştirilmeye gidilmesine yönelik teklifler, Akdeniz Seferi Kuvvetler Komutanlığından Londra savaş ofisine ulaştırılmıştır. Siyon Katır Birliği, Mısır’daki birlik komutanı General Maxwell emrinde, Yarbay Patterson tarafından geçtiğimiz Mart ayında Suriye’deki Rus Yahudi mültecilerden oluşturuldu. Görevlendirildiği yarımada karaya ayak basmasıyla birlikte mükemmel işlere imza attı. Başlangıçtaki kuvveti takriben 350 adam ve 650 katırdan müteşekkildi. Siperlere ikmal desteği sağlamak için gösterilen mücadelelerden sonra bugün iletilen öneri ise, Wladimir Jabotinsky’nin John Henry Patterson’a önerdiği fikirlerdir. Birliğe Fransa, İngiltere, İsviçre ve İskandinav ülkelerindeki Yahudilerden yapılacak takviyelerle kuvvetinin 5,000 kişiye çıkarılması, silahlandırılması ve “Siyon Katır Birliği” olan mevcut isminin “Siyon Birliği” olarak değiştirilmesi istikametinde. Daha önceden düşünülen önerinin tekrar dile getirilmesi bize Henry Patterson ile Wladimir Jabotinsky’nin görüşüğünü ve Siyonist fikirlere sahip iki şahsın ortak bir fikirde birleştiklerini göstermektedir. Ayrıca açıkça belirtildiği üzere, ileride yürütülecek olası bir Filistin harekâtlarına değin, yalnızca nakliye birliği olarak kullanılmamalıdır. Bir askeri harekât bölgesi dışında toplanıp, hazırlanacak ve silahlandırılacak yeni bir Yahudi birimin oluşumuna dair bir politikanın meselesi olması itibariyle, yerelde halledilmesi mümkün bir iş değildir. Wladimir Jabotinsky, Siyonist Birliğin bir Katır Birliği olarak yapmış olduğu pek çok iyi işin karşılığı neticesinde gücünün arttırılması gerektiğini belirtmektedir. (NA. WO. 158-966-025).

Akdeniz Kuvvet Komutanlığından, Siyon Katır Birliğinin ikinci kumandanı Joseph Trumpeldor’a da 15 Şubat 1916’da bir telgraf çekilmiştir. Bu telgrafın içeriğinde ise Siyon Katır Birliğinin dağıtılmasının sebebinin Yahudi gönüllülerin, Gelibolu’da başarısız olduklarını düşündükleri için olmadığını altını çizmektedir.

Mısır Birlik Komutanlığı güçlerinin, yeni bir Yahudi nakliye ve savaşçı birimi oluşturulmasına dair önerileri dikkatli bir biçimde ele aldığı bildirilmiştir. Diğer yandan Yahudi subayların ve Yahudi halkının diğer fertlerini de aktif bir şekilde hizmet

vermeye sevk eden hissiyatları ziyadesiyle takdir edilmektedir. Bunun yanında Sir John Maxwell, ileri sürmüş olduğu Katır Birliği projesinden, Londra savaş ofisi tarafından vazgeçmeye mecbur bırakılmış ve bu konuda yaşadığı üzüntüsü bildirilmiştir. Fakat Gelibolu Yarımadası'ndaki mücadele eden Siyon Katır Birliği, komutanlık nezdinde ziyadesiyle emsal teşkil etmiştir. Buna karşılık, Joseph Trumpeldor ve diğer Yahudi subayların müsterih olması istenmiştir. Çünkü alınan dağılma kararına yol açan sebepler katiyen ateş altındaki davranışları ya da Yahudi gönüllülerin hususi savaççılığının bir yansıması değildir. Mevcut Birliğin dağıtılmasıyla ilgili konuya ilişkin açıklamalar Joseph Trumpeldor'un kendisine, Akdeniz Kuvvet Komutanlığı'nın emirleri doğrultusunda bildirilmiştir (NA. WO. 158-966-015). Kuvvet Komutanlığından Joseph Trumpeldor'a alınan askeri bir karara dair yapılan bu açıklama sadece bir telgraf değildir. Diğer yandan yeni yapılacak harekât öncesi Siyon Katır Birliği sayesinde Yahudiler ile kurulan iyi ilişkiler ve Yahudi bankerlerin desteğini devam ettirmek için atılmış bir adım olduğu da söylenebilir.

Hakkında mektupta yer alan ismi haricinde herhangi bir bilgiye ulaşamayan Binbaşı Anstey'in, Siyon Katır Birliği ve yeni kurulacak birlik hakkındaki önerilerini bildirdiği bir telgraf İngiliz arşivinde keşfedilmiştir.

Binbaşı Anstey, 14 Şubat 1916'da Mısır Kuvvetler Komutanlığına çektiği telgrafında Siyon Katır Birliğinin diğer komutanlarından farklı bir öneri dile getirmiştir. Binbaşı Anstey'in önerisinde yeni birliğin başlangıç itibariyle bir nakliye birimi olması ve sonraki süreçte aynı alayın salt savaççı bir birime dönüştürülmesi yönündedir. Yapılacak en iyi işin, bu birliği nakliye ve savaççı karması bir birim olarak organize etmek olduğu fikrindedir. Gerçekleşebilir ise başarılı olacağına emindir. Yani temelde yeni alayın yarısının salt nakliyeyle işgal etmesini diğer yarısının ise sürücülere gözcülük ve muhafızlıkla meşgul olması gerektiği fikrindedir. Binbaşı Anstey, telgrafında birliğin görevleri konusunda kesin bir öneri sunsa da birliğin büyüklüğü konusunda kesin bir saptamada bulunamamıştır. Her halükârda, eğer birliğin gönderileceği istikamet Filistin olacak ise, cepheye varır varmaz birkaç bin gönüllü çıkıp, bu birliğe katılacağını da telgrafına eklemeyi ihmal etmemiştir (NA.WO. 158-966-017).

Bir savaş ofisi temsilcisi olan Sidney Moseley, Siyon Katır Birliğinin Gelibolu'da bir vazgeçilmez haline geldiğini, buna rağmen İngiltere'nin Siyon Birliği askerlerine, İngiliz ordusu üyelerine verilen emekli maaşını vermeyi reddettiğini ve birliğin dağıldığını dile getirmiştir. Joseph Trumpeldor ve Wladimir Jabotinsky bu

süreçte Londra'ya taşındı ve bir Yahudi lejyonu oluşturmak için propagandalara devam etti. Yapılan bu propaganda sonunca oluşan lobi bir kez daha başarı sağlamıştı. Çünkü İngilizler, Filistin'deki Türklere saldırma kararı aldılar ve askerlerinin bu konuda yetersiz kalması sonucunda, daha önce kayıt aldıkları İngiltere'deki Rus Yahudileri kullanmaya karar verdiler (Schrire, 2015: 39-40).

Henry Patterson Filistin'de bir dövüş gücü fikrinden asla vazgeçmedi ve 20. Taburda Londra şehri alayında 120 eski Siyon Katır Birliği üyesiyle birlikte özel olarak yer aldı. Bu sefer Siyon Katır Birliğine katılmadığı için pişmanlık duyan Wladimir Jabotinsky de hazırды ve bir teğmen olarak atandı. Henry Patterson Temmuz 1917'de terfi aldı ve Yahudi Lejyonunu örgütlemeye başlaması emredildi (Fachler, 2003: 34-38). Osmanlı arşivinden elde edilen bir belgede hariciye nezaretine, İngiltere'den gönderilen Yahudi taburuna takviye amacıyla Filistin'deki Musevilerin kaydoldukları ve bu gönüllü asker alma faaliyetlerinin Siyonist komitenin ve kurulan Yahudi taburunun gelmesinden birkaç hafta önce başladığı bildirilmektedir (BOA.HR.SYS, 2456/21). Kurulan bu Yahudi Lejyonu Suriye-Filistin cephesinde İngilizleri desteklemeye devam etmiştir. Filistin'in kuzey bölgeleri ile bugünkü Ürdün ve Suriye sınırlarının kontrol altına alınmasında büyük rol oynamıştır (Ruşen, 2002: 25). Yahudi lejyonerlerin isimleri modern İsrail tarihinde; Patterson ve Siyon Katır Birliği veya Birinci dünya savaşındaki Yahudi tugayı olarak anılmaktaydı. Asker, maceracı, yazar ve politik aktivist olan Albay John Henry Patterson, 1947'de Siyonist devletin kurulmasından bir yıl önce vefat etmiştir (Fachler, 2003: 34-38).

2.11.Siyon Katır Birliğinin Askerlerinden Mektuplar

Siyon Katır Birliğinin üyelerinden olan Joseph Trumpeldor'un General Maxwell'e yazdığı mektupta birliğin dağılması hakkındaki fikirlerini açıkça bildirmiştir:

Ocak ayında, Siyon Katır Birliği mensuplarıyla birlikte Helles Burnu'ndan (Seddülbahir) İskenderiye'ye dönen Joseph Trumpeldor, Teğmen Rolo'nun birliği topyekûn dağıtmayı başardığını fakat kendisinin bu fikre karşı olduğunu dile getirmiştir. Joseph Trumpeldor, rütbece Teğmen Rolo'dan üstün olmasına rağmen hem dağıtma işlemini gerçekleştirirken Yarbay John Henry Patterson'dan emir aldığı için hem de birliğin gelecekteki akıbetine ilişkin Kuvvetler Komutanlığındaki karargâhtan yakında alınacak bir cevap olması nedeniyle duruma herhangi bir müdahalede bulunmamıştır.

Teğmen Rolo kendisini Birlik Komutanı olarak görüyordu, çünkü görevlendirme Joseph Trumpeldor'a değil de kendisine yapılmıştı. Joseph Trumpeldor, ilk etapta

Albay Patterson ve diğer kıdemli subayların, bu görevde haklarını alamamasının yalnızca gerçek bir Britanya tebaası olmadığından kaynaklandığını belirtmiştir. Lâkin kendisinin herhangi başka bir Britanya subayıyla birebir aynı haklara sahip olacağı noktasında tatmin edildiğini anlatmıştır. Aksi bir durumda, zaten şahsen organize edeceği bir birlikle Britanya sancağı altında hizmet vermeyi asla kabul etmeyeceğini de açıkça ifade etmiştir. Bu noktada İngiliz subaylar ile Yahudi subaylar arasında bir eşitsizliğin olduğu Yahudi askerler tarafından da fark edilmiştir. Joseph Trumpeldor, (Albay Patterson'un Hastaneye gittiği) 26 Kasım 1915 ile (Siyon Katır Birliği'nin Yarımadadan ayrıldığı) 31 Aralık 1915 tarihleri arasında pratikte ve hatta resmiyette Helles Burnunda Siyon Katır Birliği Komutanlığı yaptığını izah etmesine rağmen Teğmen Rolo, hâlâ birinci görüşünde yani kendisinin Siyon Katır birliği komutanı olduğu noktasında diretmiştir (NA. WO. 158-966-018).

Joseph Trumpeldor 19 Aralık'ta vazifedeyken yaralanmış, hastaneye gitmemiş ve birliğin komutanlığından ayrılmamıştır. Siyon Katır Birliği içinde Teğmen Rolo ve Joseph Trumpeldor arasında bir rütbe ve güç mücadelesi olduğu açıkça görülmektedir. Joseph Trumpeldor da Siyon Katır Birliğinin mevcut haliyle herhangi bir başarı kazanabilmesinin mümkün olmadığını düşünmektedir. Kendisi öncelikle, altı aydır gönüllü yazılan yeni adamların büyük çoğunluğunun anlaşmalarının ayın 12'si itibariyle son bulacağından bu konuda bir çözüm bulunmasını önermiştir.

İkincisinde ise İskenderiye'de bulunduğu süre zarfında, birliğin büyük bir başıbozukluk gösterdiğini bu yüzden Siyon Katır Birliğinin önce topyekûn dağıtılmasını, hemen akabinde de başka bir Yahudi Birliğinin organize edilmesini önermiştir. Bir Yahudi Birliğinin, hele de Filistin'e bir sefere çıkılacak ise çok faydalı olacağını de eklemiştir. Genel hatlarıyla yeni birlik mevzusunda, Joseph Trumpeldor yalnızca Rus veya Avrupa kökenli Yahudilerin alınması veya yerli Yahudilerin en kıymetlilerinden birliğe alım yapılabilmesi gibi bir takım spesifik öneriler de sunmaktadır. Kendisi bu önerisini destekler nitelikte, konsoloslardan aldığı sayısal bilgilere göre şu anda Avrupa'da herhangi bir işi olmadan dolaşan bin beş yüz Rus Yahudi bulunmaktadır. Yeni kurulan birliğin amacı ve ayrıntıları hakkında önerilerde bulunan Joseph Trumpeldor son olarak birliğin adının Siyon Katır Birliğinden farklı bir isme sahip olması kanaatindeydi. Örneğin "Makkabiler Birliği"¹⁰ veya buna benzer

¹⁰Makkabi anlam bakımından İbranice olup, "çekiç" kelimesinden türemiştir. Yahudiler, Helen kolonizasyonuna direnmiş ve Helenleri kendi kültürlerinden uzaklaştırmayı hedeflemişlerdir. Yahudi ibadetleri dindar bir Yahudi olan Haşmonayim ailesinden Matatyahu, Yunan emperyalizmine karşı çıkmış ve onların, tapınmaya değer görmediği tanrılarını reddetmiştir. Bu reddediş aynı zamanda bir ayaklanmaya da ön ayak olmuştur. Yahuda Makkabi, Slevkos hanedanlığına karşı ayaklandı ve o koşullarda ciddiye alınacak bir zafer kazanmış oldu. Bu ayaklanma Yahudi iktidarların da oldukça

Yahudi gençliğine atalarının şanlı şöhretlerini anımsatacak bir isim konulabilirdi (NA.WO. 158-966-019).

İngiliz arşivinden alınan bir belgede daha önce Siyon Katır Birliğinde görev yapan bir askerin tekrar kayıt emri yer almaktadır. Bu belge sayesinde Siyon Katır Birliği dağıldıktan sonra ikinci olarak kurulan Yahudi lejyonunun temelinde Siyon Birliğinin bazı üyelerinin yer aldığı keşfedilmiştir. Ayrıca askerlerin orduya geri çağırılması hakkında sert kuralların olduğu incelenen belgede görülmüştür. Teğmen Rolo'nun emrinde Teğmen Isenberg Abramino seçili üyelere geri alım mektuplarını iletmiştir. Ve bu mektupta askerlere emirlere uymadıkları takdirde ciddi önlemlerin alınacağı da uyarı niteliğinde dile getirilmiştir (NA. WO. 158-966-005).

Yine bir başka mektupta bize İngiliz bayrağı altında mücadele etmek için uğraşan ve İngilizlerden çok fazla beklentisi olan Siyonistlerin, ordu içinde maruz kaldıkları farklı muamelenin sadece subay maaşları ile sınırlı kalmadığını gösterir niteliktedir. Teğmen Isenberg Abramino Siyon Katır Birliğinde 654 nolu asker olarak görev yapmıştır. Kendisi tarafından Teğmen Rolo'ya yazılan mektupta yürürlükte olan sözleşmesinin feshedilmesini ve tekrardan yenilemek istemediğinden bahsetmektedir. Ayrıca mektupta neden yenilemek istemediğine dair sebeplerini de belirtmiştir.

Askerlerin ailelerine görev yaptıkları süre boyunca bir ödeme yapıyordu. Fakat Isenberg Abramino'nun eşi görev süresinde ödeme alamadığı ya da geç aldığı için maddi sıkıntılar yaşamıştır. Isenberg Abramino Teğmen Rolo'ya gerçekleri bildiğini, İngiliz hükümetinin Siyon Katır Birliği askerlerine düzenli ödeme yapmadığının farkında olduğunu belirtmiştir. Normalde ayın 1'inde, 2'sinde veya 3'ünde ödeme yapılması gerekiyorken bu ödeme gelecek ayın 10'unda veya 13'ünde yapılmıştır. Bunun da ekonomik olarak adaletli bir yaklaşım olduğu söylenemez. Yaşanan problemler sadece ekonomiyle sınırlı değildi. Teğmen Isenberg Abramino Limnos'taki (Limni) hastaneden İskenderiye kampına döndükten sonra memurlardan bir çift çizme, giyim ve battaniye vermelerini rica etmiş fakat bu ricası reddedilmiştir. Normal şartlar da bir asker hastaneye yattığında, öncelikle tüm kıyafetleri alınır ve onların yerine de yeni kıyafetler almak zorundadır. Sistem bu şekilde işlemektedir. Bunun yanında Isenberg Abramino, mektubun devamında battaniyesi olmadığı için askerlerden birinin aynı battaniye altında onunla yatmasına izin verdiğini belirtmiştir. Bu durumun İngiliz

önemli bir hadise olup, bugün dahi bu ayaklanma sonucunda elde edilen zafer kutsal bir sonuç olarak görülmektedir. Makkabiler olarak adlandırılan bu grubun kazandığı zafer sadece bununla sınırlı kalmamış, Greek idaresinin Suriye kolunda yer alan orduları mağlup etmişlerdir. Akabinde daha önce bir Yunan Polic şehri ile özdeşleşen Kudüs'e girerek bir Yahudi emperyalizmini başlatmış oldular (Atseven, 2019: 8).

hukukunda izin verilmeyen bir şey olduğunu ancak sessiz kalmak ve yerde uyumak zorunda kaldığını açıkça ifade etmiştir. Teğmen, istekleri konusunda ısrarcı olmaları halinde sonucunun hapse atılmak olduğunu da bildirmiştir. Bu haksızlıklar ve sert uygulamalarla yapılan muamelenin hepsinin, Siyon Katır Birliği içinde yaptığı görevler göz önüne alınarak yapıldığını da eklemiştir (NA. WO. 158-966-007).

Yine Teğmen Isenberg Abramino'nun yazdığı başka bir mektupta ekonomik sıkıntılara değinmiştir. Teğmen, Çanakkale boğazında yaptığı görevlerinin olduğunu bu yüzden de asker olarak tazminatının ödenip ödenmeyeceğini sorgulamaktadır. Neden tekrar Kahire'ye çağrıldığını 3 gün önce Siyon Katır Birliği memurlarına sorduğunu fakat yanıt alamadığını belirtmiştir. Bunun yanında kirli kıyafetleri vb. değiştirmek için şans vermelerini, aynı günden beri giydikleriyle Kahire'ye geldiğini bildirmiştir. Ancak askeri memurlardan stokta olmadığı yanıtını almıştır. Isenberg Abramino, ödeme yapılmadığını, eşi ve çocukları için endişelendiğini, onları bulması gerektiğini belirtmiştir. Yine kendisi bu durumun doğru ya da adaletli olan durum olmadığını dile getirmiştir. Teğmen mektubunun sonunda, önceki mektuplarında dile getirdiği gibi yaşanan sıkıntılardan dolayı hizmet ve taburcu kâğıtlarının kendisine teslim edilmesini rica etmiştir (NA.WO. 158-966-008).Teğmenin mektubundan anlaşılacağı gibi hem ekonomik hem de yaşam şartları olarak Siyon Katır Birliği, İngiliz ordusunda yer almasına rağmen İngiliz askerleri ile aynı muameleyi görmemiştir.

Teğmen Isenberg Abramino'nun Siyon Katır Birliği memurlarına yazdığı mektuplara herhangi bir yanıt alıp alamadığı bilinmemektedir. Fakat İngiliz arşivinden alınan ve General Maxwell'e yazılan bir mektupta imzasına rastlanmıştır. General Maxwell'e yazdığı mektupta Isenberg Abramino, Siyon Katır Birliğindeki askeri numarasını bildirerek gönüllü olarak yaklaşık altı ay hizmet ettiğini bildirmiştir. Ayrıca Çanakkale boğazında yapmış olduğu görevlerini askeri memurların inkâr edemeyeceklerini savunmuştur (NA. WO. 158-966-012).

2.12. Dış Basında Siyon Katır Birliği

Siyon Katır Birliği Avrupa basınında birçok gazeteye haber olmuş ve ciddi bir yankı uyandırmıştır. Fakat bu gazetelerin geneli aynı içeriğe sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu yüzden farklı içeriğe sahip birkaç gazete baz alınmıştır. Siyon Katır Birliğine destek veren gazetelerin ağırlığı İngiliz basınındadır. Çünkü Siyonistler mutlak galip ve destek sahibi olarak İngilizleri gördüğü için onlarla ilgilenmiştir. Nitekim İngilizler de hem savaş propagandaları hem de dünya ekonomisinde ciddi payı olan Yahudi bankerlerin desteği için basında ilgilerini göstermiştir.

Bir İngiliz gazetesi olan *The Graphic* 27 Mayıs 1916 sayısında Gelibolu'da Davut kalkanı bulundu diye bir başlıkla Siyon Katır Birliği ile ilgili habere ana sayfada yer vermiştir. Bu sayının Yahudi Lejyonunun kurulmasından 2 ay önce çıkarılması asker mektuplarında bahsedilen birliğin eski isimlerini anmak ve Yahudilere şanlı geçmişlerini hatırlatmak fikrinin bir yansımasıdır.

Gazetenin 27 Mayıs'taki sayısında Gelibolu'da Siyonistlerden oluşturulan Yahudi savaş biriminin ve John Henry Patterson'ın hikâyesi anlatılmaktadır. Birliğin ilk etapta büyük ölçüde Türklerin dehşetinden kurtulmak için Filistin'den Mısır'a kaçan Rus mülteci Yahudilerden oluştuğuna değinilmiştir. Ayrıca birliğin teçhizatı hakkında da bilgilendirilme yapılmıştır. Siyon Katır Birliğinin, Süveyş kanalına yapılan saldırılarda Türklerden yakalanan mükemmel tüfekler, süngüler ve mühimmatlarla silahlandırıldıkları bildirilmiştir. Birliğin gücü yaklaşık 500'dü ve taşıma işlerine yönelik 750 katır bulunmaktaydı. Ayrıca haberde iki noktada Davut Yıldızından bahsedilmesi asıl noktanın Siyonizm fikrine atıf yapmak olduğu kanaatine varılmıştır. İlk nokta, birliğin rozetinin Davut Yıldızı olduğunun eklenmesidir. Ayrıca yine dini ve tarihi bir hikâye olan David ve Golyat hikâyesine atıf yapılmıştır. İkinci noktada ise, Siyon Katır Birliği üyelerinin Gelibolu'daki Seddülbahir köyünde bir Davut Yıldızı sembolüne ulaştıkları bildirilmiştir. Bir evi yıkarken ve temellerini kazarken dış kenarları oyulmuş güzel bir mermer levha buldukları ifade edilmiştir. Bulunan bu mermer levhanın merkezinde Davut Yıldızı yer almaktadır. Taşın çok eski olduğu, belki de çok eskiden Seddülbahir bölgesinde yaşayan ve Siyonist fikre sahip bir Yahudi'ye ait olabileceğini düşünmüşlerdir. Böylece Siyonizm'in köklü tarihine ve Osmanlı topraklarındaki varlığına atıf yapılmıştır. Haberin devamında Siyon Katır Birliği askerleri hakkında Henry Patterson'ın ağzından bir gerçek dile getirilmiştir. Askerlerin bazılarının çok cesaretli olduğu bazılarının ise İskenderiye'ye geri dönmek için yalvardığını söylemiştir (The Grapfic, 1916: 700).

Savaş esnasında *The Airdrie & Coatbridge Advertise* adlı gazetenin 28 Ağustos 1915 sayısında ise General İan Hamilton'ın yazısına yer verilmiştir.

Çanakkale Boğazındaki İan Hamilton ordusunun birimlerinden biri olan Siyon Katır Birliğinin ne olduğu ve nasıl ortaya çıktığı bir merak konusuydu ve gazete bu konudaki açıklamayı General İan Hamilton'dan almıştır. General Ian Hamilton:

“Burada emirlerim altında tamamen Yahudilerden oluşan bir birlik var. Böyle bir şey ilk defa; Yahudiler ve Hristiyanlar yan yana, bu Hristiyanlık döneminde oldu. Birliği oluşturan adamlar Türkler tarafından Kudüs'ten uzaklaştırılan Yahudilerdi.

Mısıra aileler kesinlikle yaşadıkları yoksulluktan ve açlıktan dolayı geldiler. Benimle birlikte ve doğal olarak yaşadıkları bu olaylardan dolayı Türklere karşı gönüllü hizmet etmek istediler. Onlardan tam anlamıyla bir nakliye gemisi kuruldu. Bu birlikler Siyon Katır Birliği olarak, memurlar ve rütbeliler de dâhil olmak üzere, şiddetli ateş hattında cesurca kaynakları siperlere götürdüler.” (The Airdrie, 1915: 7)

III. BÖLÜM

3. SONUÇ

Filistin toprakları, üç büyük semavi dinin çıkış noktasıdır. Yine bu dinlerin kutsal saydığı Kudüs şehrinin, bu topraklarda bulunması ile de bölge dinsel ve politik çatışmaların merkezi olmuştur. Özellikle Yahudiler gibi nüfusu az olan bir milletin kendi dini kitabının öğretisine dayanarak Filistin'deki Müslümanlar ile çatışarak kendine yurt edinmeye çalışmıştır. Bu bölge için tüm Avrupa'yı kendi taraflarına çekmeleri ise ender rastlanan bir durumdur. Bu emele ulaşana kadar da Siyonist fikre sahip tüm Yahudiler üstlerine düşeni fazlasıyla gerçekleştirmişlerdir.

Tarihleri boyunca sürgün hayatı ile vatansız yaşamış Yahudiler, Avrupa'ya sığındıklarında da ırkçılık kavramıyla karşılaşmış ve yoğun bir şekilde Yahudi aleyhtarlığına maruz kalmışlardır. Aydınlanma çağının kendini göstermesiyle toplum içinde rahatlamaya başlamışlar ve devlet makamlarında iyi mevkilere gelmiş ekonomik olarak toparlanmışlardır. Fakat adli makamlarda yaşanan ayrımcılık Siyonist fikir için meşaleyi yakan sebeplerden biri olacaktır. Dreyfus davası ve Yahudilerin ikinci sınıf vatandaş muamelesi görmesini kaldıramayan Theodor Herzl, Kenan bölgesinde bir İsrail Devleti kurma fikrini benimsemeye başlayacaktır. Bu fikrin hızla yayılması ile Yahudiler ve Siyonist düşünce Avrupa'da adeta bir hayır kurumu edasına bürünecek ve Avrupa için bir piyon olacaktır. Theodor Herzl, II. Abdülhamit'le Filistin üzerine çeşitli görüşmeler gerçekleştirse de Filistin'e dair istediği olumlu cevabı alamamıştır. Bu uğurda sultana yakın ahab olan Newlinsky ve Vambery'i aracı olarak ayarlaması da istediği etkiyi yapamamıştır. Theodor Herzl ile başlayan bu fikir toplanan kongrelerle yayılmış ve Siyonist kitle giderek çoğalmıştır. Theodor Herzl'in ölümünden sonra ise deyim yerindeyse bayrak yarışı gibi bu fikir kesintisiz bir şekilde amacına ulaşana kadar devam etmiştir. Dönem dönem birileri öne çıkmış ve Siyonizm için mücadele etmiştir.

Meşrutiyet'in ilanı ile Meclise giren Yahudiler, İttihat ve Terakki'nin İttihat-ı Anâsır politikası ile Osmanlı'da çeşitli eşitlik ve vatandaşlık haklarına sahip olmuşlardı. Bu da antisemitizmin yayılmadığı bu topraklarda Siyonist faaliyetler için uygun bir

ortam sağlıyordu. İttihat ve Terakki ile arası iyi olan Emmanuel Karasu ve Nesim Ruso gibi isimler Filistin'e yapılacak bir Musevi göçünü tekrar gündeme getirmişti. Fakat İttihat ve Terakki Balkanlarda mücadele ettiği milliyetçilik akımlarının Ortadoğu'da da aktif olmasını istememişti. Siyonist fikre sahip insanlar gerek Theodor Herzl zamanındaki ekonomik girişimler ile gerekse İttihat ve Terakki zamanında siyasi olarak, Filistin konusunda istedikleri başarıyı elde edememişlerdir. Siyonistler için artık tek seçenek Avrupa desteği ve askeri müdahaleydi.

Theodor Herzl'in yanında yer alan Wladimir Jabotinsky bir gazeteci olmasının da yararıyla ciddi propagandalar yapmış ve Avrupa'da bir yankı uyandırmıştır. Osmanlı Devleti Filistin'e ulaşmada önlerindeki engeldi ve bu engel hiç şüphesiz İngiltere ile aşılabildi. Çünkü çıkacak bir dünya harbinde mutlak galip tabi ki İngiltere'ydi ve yine kendilerine Filistin'i ancak onlar verebilirdi. İngiltere'de Yahudi askeri birliklerinin kurulması hep bir tartışma konusuydu ve Yahudiler hem şimdi maddi destek hem de savaş sonrası Ortadoğu'da kullanılabilecek bir kukla niteliğindedi.

Siyon Katır Birliği, Çanakkale'ye bir yardım birliği olarak gelmiş gibi görünse de Henry Patterson'ın hatıratında bahsederken askerlerim demek yerine Siyonistlerim diyerek hitap etmesi aslında sadece yardım amacının olmadığını kanıtlar nitelikteydi. Kurucuları ve liderleri Siyonist fikir sahibi insanlar bu yüzden attıkları adımdan seslendikleri hitap şekline kadar fikirlerini özümsemiş ve kendilerini bu fikre adanmış oldukları açık bir şekilde gösterilmektedir. Ayrıca yapılan araştırmalarda birçok kaynaktan sıcak çatışmaya girdikleri yazılmıştır. Fakat gerek alınan belgelerde gerek de Henry Patterson'ın hatıratında sıcak çatışmaya girmelerine müsaade verilmediği açıkça görülmüştür. Birliğin içinde yaralanan veya ölen askerler savaş esnasında ateş hattına mühimmat taşırken yaralanmış veya ölmüşlerdir. Dolayısıyla bu konuda elde edilen kesin bilgi Siyon Katır Birliği'nin Gelibolu'da herhangi bir sıcak çatışmaya girmedeği yönündedir.

Siyon Katır Birliğinin aslında İngiliz birliklerine mühimmat taşımanın dışında pek bir görevi yoktur. Fakat bu birlik, İngiliz gazete arşivinden elde edilen nüshalarda ve çeşitli kaynaklarda cephede aktif bir şekilde savaşan cesur askerler gibi lanse edilmektedir. Çünkü bu durumun oluşturduğu yankı, Avrupa'daki Yahudilerden İngilizlere destek sağlamış ve İngiltere böylece Yahudileri kullanma fikrine daha da ısınmıştır.

Siyonistler büyük mücadeleler ile İngiliz bayrağı altında savaşa dâhil olsalar bile İngilizlerle aynı haklara sahip olmamışlardır. Gerek askeri giyim gerekse askeri

ödemeler konusunda, İngiliz askerlerle Yahudi askerler arasında farklar keşfedilmiştir. Üstelik bu farkların yanında askeri olarak sahip olmaları gereken haklarını talep ettiklerinde açık bir dille şiddetle karşılaştıkları birçok askeri mektupta gözlemlenmiştir. Siyon Katır Birliği'nin dağılma emri geldiğinde Siyonistler savaştan çekilmek yerine hala da başka cephelerde görev almaya hevesliydi. Bu yüzden Siyon Katır Birliği'nde görev yapan askerlerden bir kısmı tekrardan göreve çağırılmıştır. Böylece yeni kurulması öngörülen Yahudi birliğin temelini Siyon Katır Birliği askerleri oluşturmuştur.

Siyon Katır Birliğinin başarısının ardından, 9 Kasım 1917 'de İngiliz hükümeti Filistin'deki Yahudi vatanına İngiliz desteği sunan, belki de yurtiçi ve yurtdışındaki Yahudilerin İngilizlere askeri güç olarak katılımını teşvik edici bir belge niteliğindeki Balfour Deklerasyonu yayımladı. Bu belgenin akabinde Siyonistlerden oluşan ve Suriye-Filistin cephesinde İngiliz kuvvetlerine katılacak olan Yahudi lejyonu kurulması bu durumu kanıtlar niteliktedir. Yapılan tüm araştırmalar da ise Siyon Katır Birliğinin İsrail Devlet tarihinin ilk askeri birliği olarak kabul edildiği görülmüştür. Bunun yanında Yahudiler, Balfour Deklerasyonu'nu ile Filistin'i onlara kazandıran olayın Siyon Katır Birliğinin kuruluşu olduğuna da inanmaktadırlar.

Filistin'in önündeki engel olarak düşünülen Osmanlı'nın ortadan kaldırılması için Çanakkale cephesine gönderilen ve mühimmat amaçlı gibi görünen bu birlik, Siyonizm için küçük bir adım olsa da tıpkı denize atılan bir taş gibi etkisi uzun vadeli olmuştur. Tüm bunların sonucunda ise Siyonistler emellerine ulaşmış ve Filistin'i almışlardır. Bu durum günümüzde ise Filistin toprağında yaşayan yerli halk için vatandan sürgün ediliş hikâyesini başlatmıştır

KAYNAKLAR

1. Arşiv Belgeleri

1.a. Avusturya Savaş Arşivi

Australian War Memorial ART0 3605.012.005

Australian War Memorial G-00946

Australian War Memorial G-00905

1.b. Başbakanlık Osmanlı Arşivi

BOA. (10-11).PRK.PT

BOA. (2-20). Y.PRK. ZB.

BOA. (2323/1-2). HR. SYS.

BOA. (2334-7). HR. SYS.

BOA. (2456-21).HR.SYS.

BOA. (72-129). DH. ŞFR.

1.c. Wladimir Jabotinsky Enstitüsü Özel Arşiv

F.O. (311/2835).

PRO. W.O. (32/1539).

PRO.WO. (32).

1.d. İngiliz Milli Arşivi

NA. WO. 372-8-81662-2

NA. WO. (158-966-005).

NA. WO. (158-966-007).

NA. WO. (158-966-008).

NA. WO. (158-966-012).

NA. WO. (158-966-015).

NA. WO. (158-966-017).

NA. WO. (158-966-018).

NA. WO. (158-966-019).

NA. WO. (158-966-023).

NA. WO. (158-966-025).

NA. WO. (32/1539-51-52).

1.e. Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt ve Denetleme Başkanlığı Arşivi

ATASE. (539-491-2104-022-002).

2. Kitaplar, Makaleler, Sempozyumlar

Ahmad, Feroz (2017). *Jön Türkler ve Osmanlıda Milletler*. 1. Baskı. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Alkan, Necmettin (2017). *Ortadoğu'da Casuslar Savaşı NİLİ*. 3. Baskı. İstanbul: Kronik yayınları.

Aktaş, Murat (2019). "Antisemitizm ve Nazizm". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 12(68): 286-297.

Armaoğlu, Fahir (1996). *20.Yüzyıl Siyasi Tarihi (1914-1995)*. I-II. Cilt. İstanbul: Alkın Yayınevi.

- Armaoğlu, Fahir (2017). *Filistin Meselesi ve Arap İsrail Savaşları 1948-1988*. 1. Baskı. İstanbul: Kronik Kitap.
- Asker, Ahmet (2016). "I. Dünya Savaşında İttihat ve Terakki'nin Siyonistler ile Uzlaşma Çabası: Osmanlı-İsrail Birliği Projesi". *Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of AcademicInquiries)*, 11(2): 97-115.
- Bagce, Hüseyin Emre (2003). "Emperyalizm Kuramları ve Amerikan Kamu Diplomasisi". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakülteler Dergisi*, (28): 63-79.
- Bali, N. Rifat (1995). "Siyon Önderlerin Protokolleri- Düzmece Bir Kitap Örneği". *Toplumsal Tarih*, (21): 48-53.
- Bali, N. Rifat (2005). *Cumhuriyet yıllarında Türkiye Yahudileri: bir Türkleştirme serüveni (1923-1945)*. 1. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Baysan, Tekay Gül (2002). "Dreyfus Davası: Gerçek ve Adalet Savaşçısı Zola". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 19(1): 181-195.
- Birinci Dünya Savaşında Çanakkale Cephesi (Haziran 1914- Nisan1915). (2012). Ankara: Stratejik Etüt Daire Başkanlığı Yayını.
- Bozkurt, Celil (2019). "Osmanlı Arşiv Belgelerinde NİLİ Casusluk Örgütü". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, (99): 1-30
- Brenner, Michael (2011). *Kısa Yahudi Tarihi*. 1. Baskı. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Cankara, Özden Pınar (2015). "Türk SağMuhafazakar-İslamcılık Akımının Öteki Algısı: Yahudi Topluluğu Üzerinden Siyonizm, Komünizm ve Kapitalizm Okuması". *Akademik Bakış Dergisi*, (48): 307-326.
- Chambers, Stephen (2015). *Çanakkale Zığındere*. 1. Baskı. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Çam, Mehmet Mert (2016). "Birinci Dünya Savaş'ında Filistin'deki NİLİ Ajanlarının Faaliyetleri". Ed. Hasan Celal Güzel. *Yeni Türkiye Dergisi*, 22(86): 286-894.
- Durant, Will, Lambelin, Roger (1992). *Yahudi Tarihi ve Siyonist Liderlerin Protokolleri*. Çev.Sami Sabit Karaman.1. Baskı. İstanbul: İnkılap Basın Yayın.

- Engin, Vahdettin (2010). *Pazarlık*. 1. Baskı. İstanbul: Yeditepe Yayınları.
- Fachler, Yanky (2003). "The Zion Mule Corps and It's Irish Commander". *History Ireland*, 11(4): 34-38.
- Gadwell, Malcolm(2013). *Davut ve Golyat*. 1. Baskı. İstanbul: Mediat Yayınları.
- Gök, Bilal (2014). "Çanakkale Deniz ve Kara Savaşları Sebepleri, Gelişi ve Sonuçları (Çanakkale Zaferinin 99. Yıl dönümü Anısına)". *Kafkasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, (2): 127-128.
- Groeples, Eva (1999). *İslam ve Osmanlı Dünyasında Yahudiler*. Çev. Süheyla Kaya. 1. Baskı. İstanbul: Belge Uluslararası Yayıncılık.
- Gurbanov, Elşen (2018). "Tarihten Günümüze Siyon Aşkı ve Siyonizm Türleri". *İsrailiyat: İsrail ve Yahudi Çalışmaları Dergisi*, (2): 146-166.
- Hamilton, Ian (1972). *Gelibolu Günlüğü*. 1. Baskı. İstanbul: Hürriyet Yayınları.
- Herzl, Theodor (2018). *Yahudi Devleti*. 4. Baskı. İstanbul : Ataç Yayınları.
- Jabotinsky, Wladimir (2007). *Türkiye ve Savaş*. Çev.ZehraTapunç. 1. Baskı. İstanbul: Gerekli Kitap Yayın.
- Jabotinsky, Wladimir (2014). *Sadece Bir Emir Kipi İsrail'i Kur*. Çev. Atilla Taşçı. 2. Baskı. İstanbul: Yeditepe Yayınları.
- Kara, Refik (1986). *Siyonizm ve Filistin Trajedisi*. 1. Baskı. İstanbul: Yarın Yayınları.
- Karabulut, Bilal (2014). "Birinci Dünya Savaşı ve Uluslararası İlişkilerde İdealizmin Yükselişi". *Akademik Bakış*, 8(15): 57-72.
- Kızıllıoğlu, Sedat (2012). "İsrail Devleti'nin Kuruluşuna Kadar Geçen Süreçte Yahudiler ve Siyonizm'in Gelişimi". *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1): 35-64.
- Kış, Salih. (2017). "Birinci Dünya Savaşı'nın Seyrini Değiştiren Goeben ve Breslau Gerçeği". *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ*, 15(22): 111-134.
- Kocabaş, Süleyman (1991). *Kendi itirafları, Jön Türkler nerede yanıldı? 1890-1918: hayaller, komplolar, kayıplar*. 1. Baskı. İstanbul: Vatan Yayınları.

- Köksal, Osman (2001). "Osmanlı Devletinde Sıkıyönetim İle İlgili Mevzuat Üzerine Bir Deneme". *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, (12): 157-171.
- Lewis, Bernard (1996). *İslam Dünyasında Yahudiler*. 1. Baskı. İstanbul: İmge Yayınevi.
- Önal, Tekin (2018). "Tam Bağımsızlık Ülküsü ve Lozan Barış Konferansı'nda Düyûn-ı Umûmiyye Meselesi". Ed. Alpaslan Demir. *Türk Tarihine Dair Yazılar III*. Ankara: Gece Kitaplığı. s:319-340.
- Önal, Tekin (2020). "Sykes-Picot Antlaşması'ndan İsrail'in Kuruluşuna Kadar Filistin Meselesi". *Journal of History School*, 44:246-265.
- Öke, Mim Kemal (2002). *Siyonizm'den Uygarlık Çatışmasına Filistin Sorunu*. 1. Baskı. İstanbul: Ufuk Kitapları.
- Öke, Mim Kemal (2018). *Siyonizm & Filistin Sorunu (1880-1923)*. 1. Baskı. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Özer, İlbeyi (2015). "Çanakkale Cephesinde Mustafa Kemal". *TurkishStudies*, 10(1): 553-578.
- Paşa, Cemal (2012). *Hatırat (1913-1922)*. Dü. Ahmet Zeki İzgöer. 1. Baskı. İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları.
- Patterson, John Henry (2014). *Çanakkale Savaşında Siyonistler*. Çev. Ozan Kemal Sarıalioğlu. 2. Baskı. İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları.
- Ruşen, Mahir (2002). "Siyon Katır Birliği". *Tarih ve Düşünce Dergisi*, 2002(6): 24-25.
- Said, Edward William (1982). "Emperyalizm ve Siyonizm'in Entelektüel Kökenleri". Dü. TürkkayaAtaöv. Ankara: *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları*. 137-142.
- Salihoğlu, Mahmut (2013). "Jabotinsky, Siyonizm ve Osmanlı Devleti". *Osmanlı'dan Günümüze Filistin Sempozyumu*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, (1): 1-11.
- Sayar, Süleyman (2000). "Yahudi Karakteri (Tarihi ve Sosyo-Psikolojik Bir Yaklaşım)". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, 9 (9): 1-13.

- Schrire, Gwynne (2015). "Dardanelles, DriedFlowersand a DriedLeaf: Whowas J RabinowitzDrechsler?". *JewishAffairs*, 70(3): 35-40.
- Şahin, Enis (2009). "Kronolojik Çanakkale Savaşları Tarihi (3 Kasım 1914- 9 Ocak 1916)". Dü. Mustafa Demir. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 25(9): 1843-1862.
- Şimşirgil, Ahmet (2019). *Kayı 10: II. Abdülhamit Han*. 5. Baskı. İstanbul: TimaşYayımları.
- Tansu, Nafiz Sami (2012). *Teşkilât-ı Mahsusa İki Devrin Perde Arkası*. 1. Baskı. İstanbul: Nokta Kitap.
- Taylor, Alan R. (2001). *İsrail'in Doğuşu*. Çev. Mesut Kardeşhan. 3. Baskı. İstanbul: Pınar Yayınları.
- Tellioglu, Ömer (2015). *Filistin'e Musevi Göçü ve Siyonizm (1880-1914)*. 2. Baskı İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Tok, Abdullah ve Ayaz, Hakan (2016). "Çanakkale Kara Muharebelerinin İngiliz "The Times" Gazetesine Yansımaları". *Journal of Modern Turkish History Studies*, 16(32): 189-204.
- Tunçoku, Mete (2007). *Çanakkale 1915 Buzdağının Altı*. 1. Baskı. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1988). *Osmanlı Tarihi*. Cilt 1. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Yılmaz, Salih (2014). "Birinci Dünya Savaşı Öncesi ve Sonrasında Türkler İle Büyük Devletlerin Siyasetleri". *Dil Edebiyat ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(11): 11-35.
- Yılmaz, Tuncay (2005). *Alçıtepe'den Anafartalar'a Çanakkale Kara Muharebeleri*. 1. Baskı. İstanbul: Yeditepe Yayınları.

1. Süreli Yayınlar

The Airdrie & Coatbridge Advertise, (1915).

The Grapic, (1916).

The Time, (1915).

The Times, (1916, Temmuz 15).

2. İnternet Kaynağı

Aydın, Mithat (2020). “19. yüzyıl Ortalarında Panslavizm Ve Rusya”. *Dergipark*.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/114789>Erişim Tarihi: 10 Ağustos 2020

Atseven, Umut (2019). “Helen Yahudiliği: Makkabiler Hareketi”. https://www.academia.edu/40916591/HELEN_YAHUD%C4%B0L%C4%B0%C4%9E%C4%B0_MAKKAB%C4%B0LER_HAREKET%C4%B0_HELEN_JEWELERY_MAKKABILAR_MOVEMENT Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2020

British Jews in The First World War. (*tarih yok*). <https://www.jewsfww.uk/the-zion-muleteers-of-gallipoli-march-1915-may-1916-by-martin-sugarman-764.php>.
 Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2020.

British Jews in The First World War. (*tarih yok*). <https://www.jewsfww.uk/jewish-museum-london-jewish-military-museum-collections-jewish-legion-1183.php>.
 Erişim Tarihi: 22 Mayıs 2020

British Newspaper Archive. (*tarih yok*) <https://www.britishnewspaperarchive.co.uk/search/results/1916-05-22/1916-05-28?basicsearch=zion%20mule%20corps&someSearch=zion%20mule%20corps&retrieveCountryCounts=false>. Erişim Tarihi: 26 Mayıs 2020.

Ergenekon, Savrun. (2014). “Birinci Dünya Savaşı’nda İtilaf ve İttifak Devletlerinin Osmanlı İmparatorluğu Üzerindeki Çıkar Çatışmaları: Türk Bağımsızlığına Giden Yol”. [file:///C:/Users/PC/Downloads/BirinciDnyaSavandatilafvettifakDevletlerininOsmanlmparatorluuzerindekikarlar%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/PC/Downloads/BirinciDnyaSavandatilafvettifakDevletlerininOsmanlmparatorluuzerindekikarlar%20(1).pdf). Erişim Tarihi: 12 Ağustos 2020.

- Erkmen, Serhat. (2019). “Silahlı Güçler; Ordular, Para-Militer Yapılar, Özel Askeri Şirketler” *Güvenlik Yazıları Serisi*, (39): https://trguvenlikportali.com/wp-content/uploads/2019/11/SilahliGucler_SerhatErkmen_v.1.pdfErişim Tarihi: 10 Ağustos 2020.
- Eşrefoğlu, Nuh (2018). “Birinci Dünya Harbi: Siyonizm, Yahudi Katır Birliği ve Lejyonları”.<https://www.beyz tarih.com/1--dunya-savasi/birinci-dunya-harbi-siyonizm-yahudi-katir-birligi-ve-lejyonlari>. Erişim Tarihi: 12 Şubat 2019.
- Gürkan, Salime Leyla (2013). “Yahudilik”. <https://islamansiklopedisi.org.tr/yahudilik#1>. Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2020
- Hureysât, Muhammed Abdulkâdir (1992). “Belkâ”. <https://islamansiklopedisi.org.tr/belka>. Erişim Tarihi: 21 Ağustos 2020
- Jabotinsky Enstitue in Israel. (1915). <http://en.jabotinsky.org/zeev-jabotinsky/life-story/the-legion-and-the-hagana-defense/>. Erişim Tarihi: 10 Kasım 2020.
- Jabotinsky Enstitue in Israel. (1917). <http://en.jabotinsky.org/archive/search-archive/item/?itemId=107743>. Erişim Tarihi: 02 Şubat 2020.
- Jabotinsky Enstitue in Israel (*tarih yok*). <http://en.jabotinsky.org/zeev-jabotinsky/life-story/the-legion-and-the-hagana-defense/>. Erişim Tarihi: 15 Mart 2020.
- Jabotinsky Enstitue in Israel. (1915). <http://en.jabotinsky.org/archive/search-archive/item/?itemId=101970>. Erişim Tarihi: 02 Kasım 2020.
- Jewish Legion (*tarih yok*). <http://en.jabotinsky.org/archive/search-archive/item/?itemId=126255>. Erişim Tarihi: 20 Mayıs 2020.
- Jewish Legion (*tarih yok*). Jabotinsky Institute in Israel.<http://en.jabotinsky.org/archive/search-archive/item/?itemId=125929>. Erişim Tarihi: 15 Mart 2020.
- Shindler, Colin (2014). The Birth of The Zion Mule Corps. The Jewish Chronicle: <https://www.thejc.com/the-birth-of-the-zion-mule-corps-1.60232>. Erişim Tarihi: 05 Şubat 2019.

Sugarman, Martin (2019). Modern Jewish History: The Zion Muleteers of Gallipoli (March 1915-May 1916). (*tarih yok*). Jewish Virtual Library: <https://www.jewishvirtual library.org/the-zion-muleteers-of-gallipoli>. Erişim Tarihi: 05 şubat 2019.

The Zion Mule Corps and its Irish Commander (2003). History Ireland: <https://www.historyireland.com/18th-19th-century-history/the-zion-mule-corps-and-its-irish-commander/>. Erişim Tarihi: 23 Nisan 2019.

Universal Postal Union (*tarih yok*). <https://www.wnsstamps.post/en/stamps/IL010.15>. Erişim Tarihi: 04 Mayıs 2020.

Zipperstein, Steven (2018). Stanford scholar illuminates how 1903 Kishinev pogrom happened, and its cultural impact today. Stanford: <https://news.stanford.edu/press-releases/2018/04/23/separating-fact-myth-1903-anti-jewish-riot/>. Erişim Tarihi: 23 Mayıs 2019.

EKLER

Ek 1: Siyonist bir birlik kurma fikrini ortaya atan kişi Wladimir Jabotinsky'dir. Kendisi Siyon Katır Birliğinin içinde yer almasa da daha sonra kurulan Yahudi Lejyonuna ilk katılan kişidir.

Bkz. Jabotinsky Enstitüsü

Ek 2: Josef Trumpeldor Gelibolu'da çadırının dışında Siyon Katır Birliği Üniformasıyla

Bkz. Jabotinsky Enstitüsü PH- 686

Ek 3: Siyon Katır Birliği komutanı Albay John Henry Patterson İngiliz Üniformasıyla

Bkz. Jabotinsky Enstitüsü PH- 4008

Ek 4: Zion Mule Corps'tan askerler, 3/20. Londra Regt. Yahudi Onur Kitabı

Bkz. British Jews In The First World War

Siyon Kolordusu'nun askerleri 3 / 20'inci Londra Regt. Yahudi Onur Kitabı

Bkz. British Jews In The First World War

Ek 5: Çanakkale'de 'V' Plajı havadan görünümü. Imperial War Museum (S- 37866)

Bkz. British Jews In The First World War

Ek 6: 10:00'da Anzak Koyu'na inen katırlı birlikler. Çanakkale, Gelibolu. 25 Nisan 1915

AUSTRALIAN WAR MEMORIAL

G00905

Bkz. Australian War Memorial G-00905

Ek 7: Gelibolu Yarımadası Siyonist Kolordu Anzak'tan ayrıldı.

AUSTRALIAN WAR MEMORIAL

G00946

Bkz. Australian War Memorial G-00946

Ek 8: Siyon Katır Birliği üyesi taslağı.

AUSTRALIAN WAR MEMORIAL

ART03605.012.005

Bkz. Australian War Memorial ART0 3605.012.005

İsrail Devleti tarafından 14 Nisan 2015'te Siyon Katır Kolordusunun 100. Yıldönümü için bastırılan posta pulu.

Bkz. Universal Posta Union

Ek 9: 25 Nisan Kumkale askeri gözlem raporu.

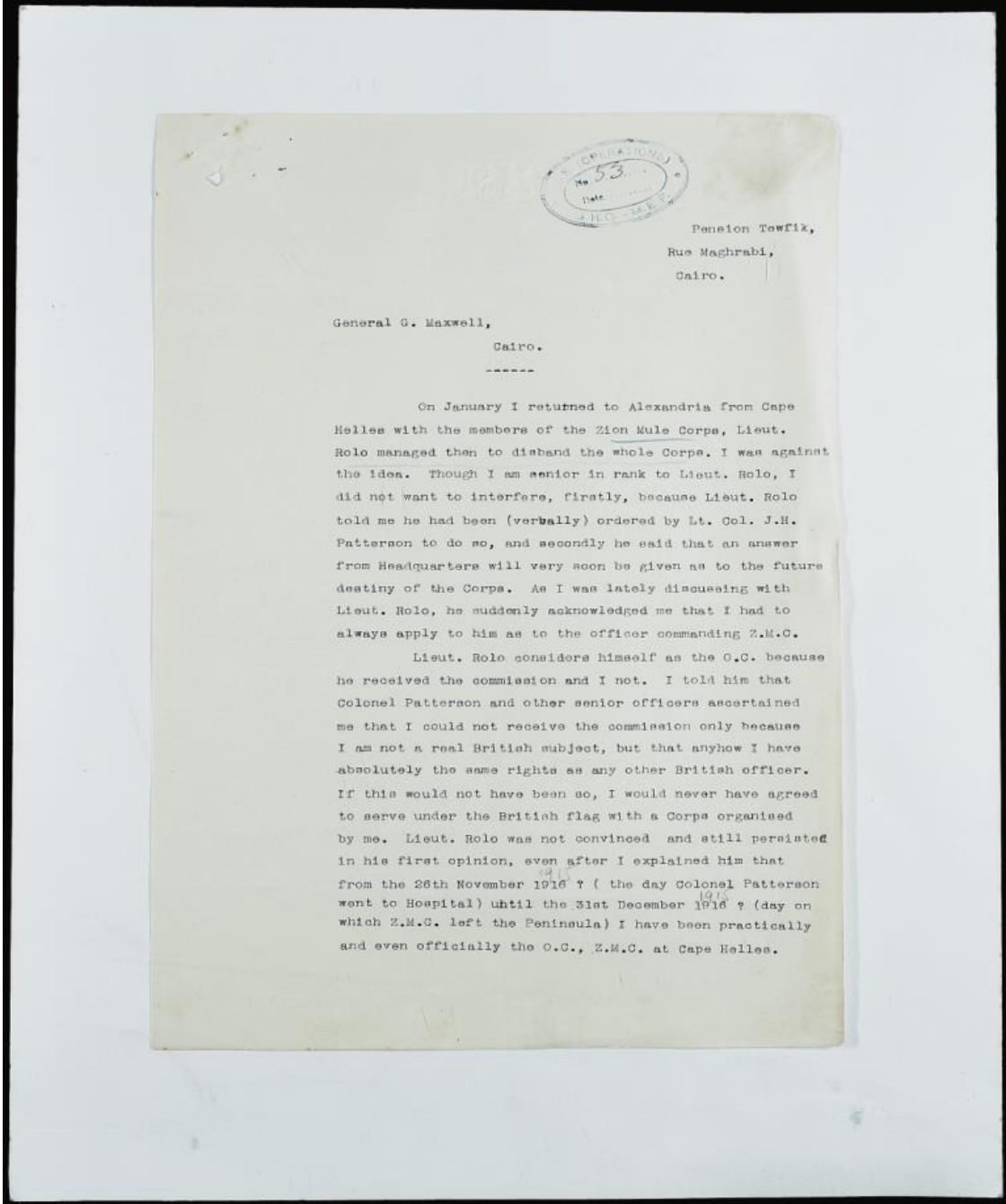
II. 25 Nisan Kumkale askeri gözlem raporu

13 Mayıs : Sahil bölgesinde bulunan askerlerimizin, kumkale bölgesinde bulunan askerlerle görüşmelerini sağlamak amacıyla, kumkale bölgesinde bulunan askerlerle görüşmelerini sağlamak amacıyla, kumkale bölgesinde bulunan askerlerle görüşmelerini sağlamak amacıyla...

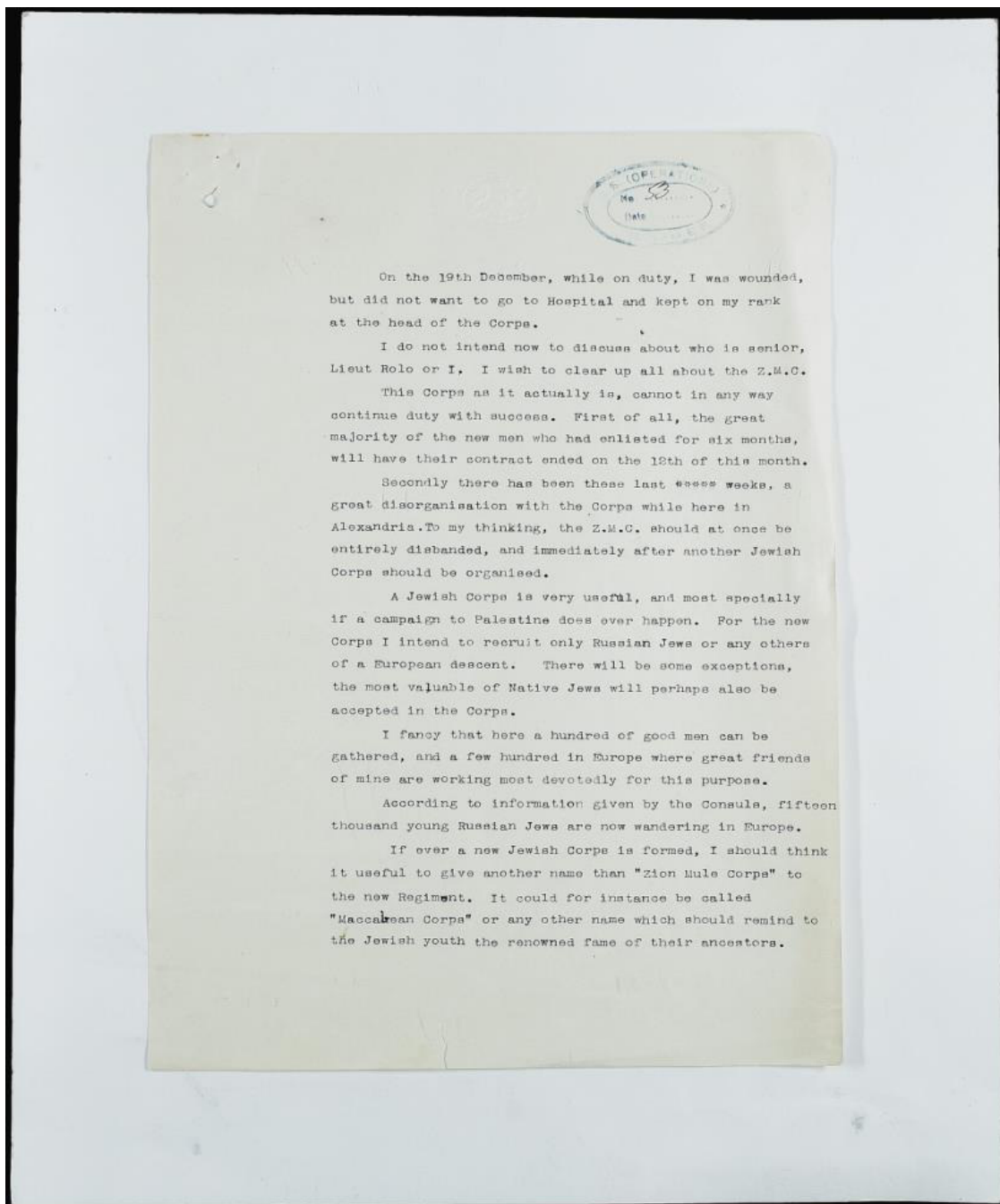
14 Mayıs : Sahil bölgesinde bulunan askerlerimizin, kumkale bölgesinde bulunan askerlerle görüşmelerini sağlamak amacıyla, kumkale bölgesinde bulunan askerlerle görüşmelerini sağlamak amacıyla, kumkale bölgesinde bulunan askerlerle görüşmelerini sağlamak amacıyla...

A	1-2
Q	391
F	82-2

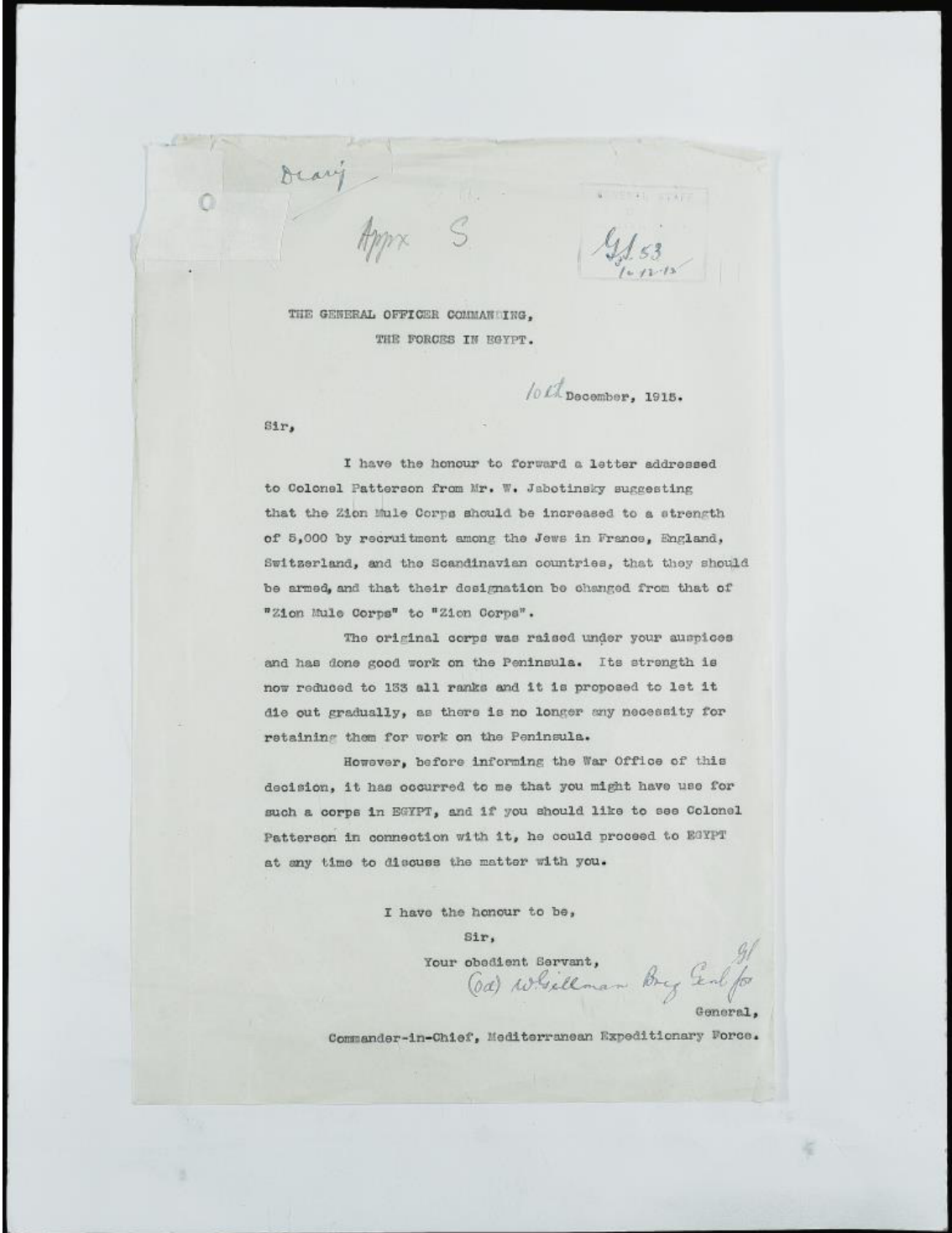
Ek 10: Josep Trupeldor tarafından General Maxwell'e Siyon Katır Birliğinin akıbetine yönelik yazılmış bir mektup.

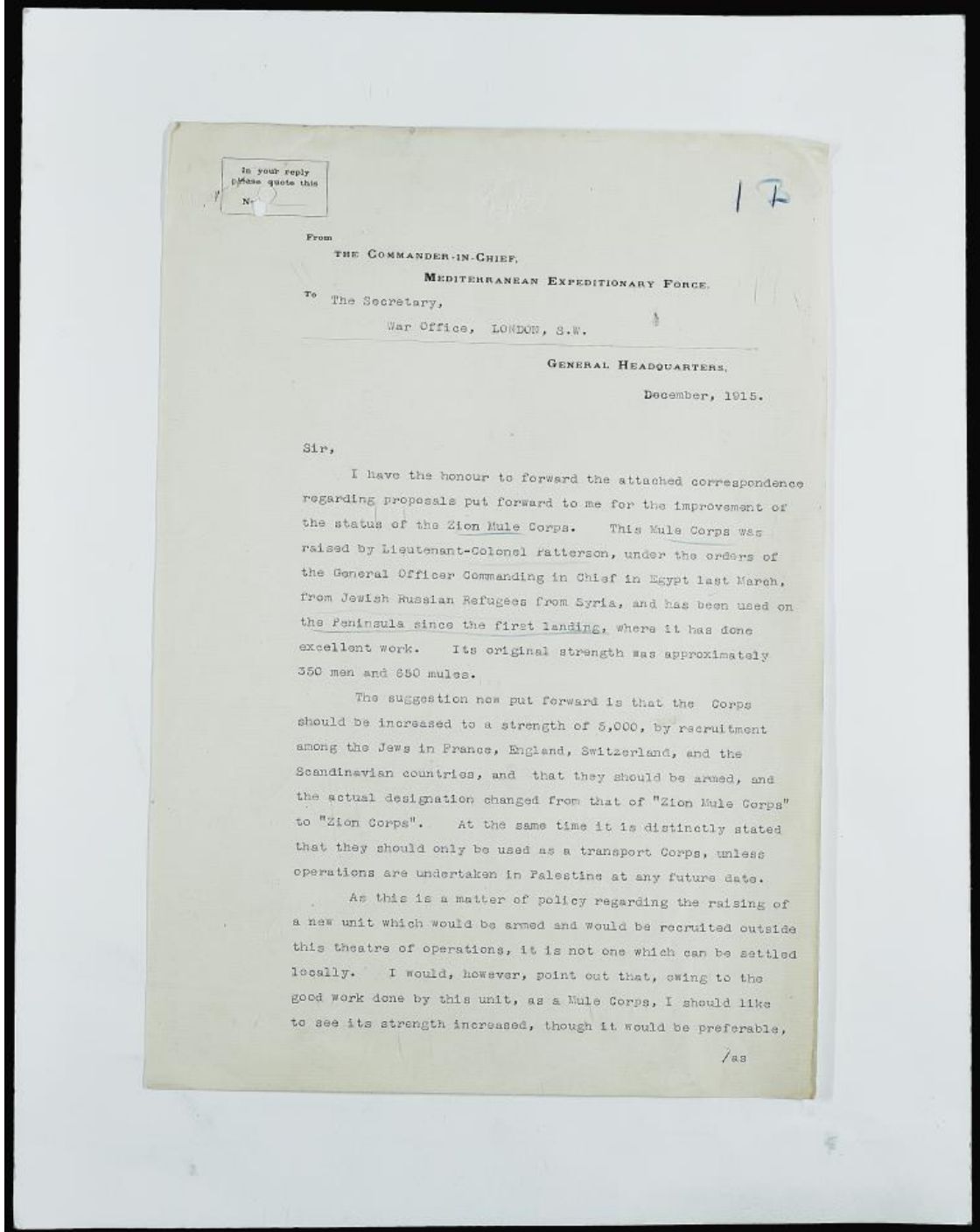
Ek 11: Josep Trumpeldor'dan General Maxwell'e yazılmış mektubun devamı.

Ek 12: Siyon Katır Birliğinin gücünün azaldığını ve dağıtılmasının öngörüldüğünü belirten telgraf.

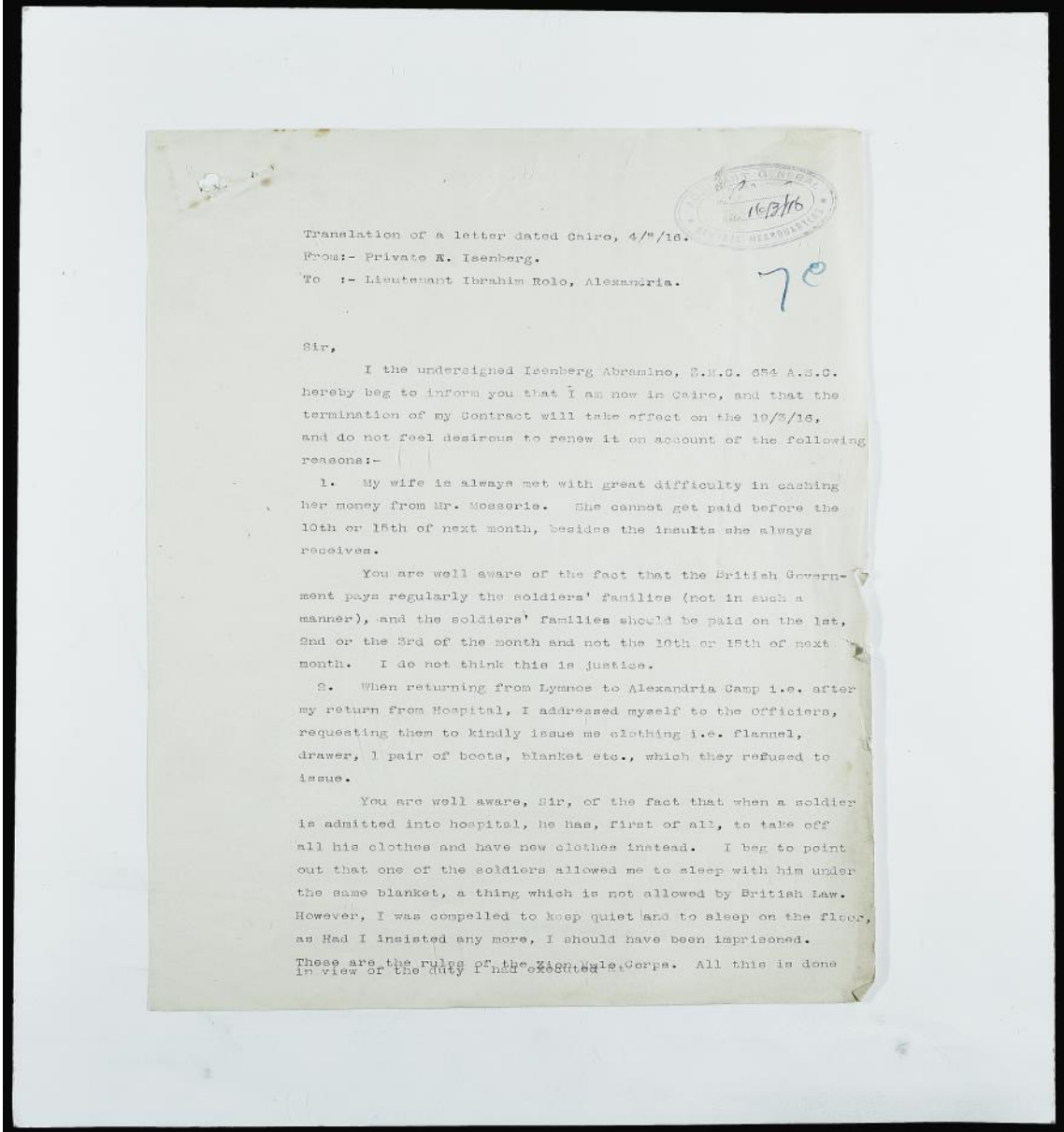

Ek 13: Londra Harp dairesinden çekilen bir telgrafta Siyon Katır Birliğinin askeri bir güce dönüştürülmesi talep edilmektedir.

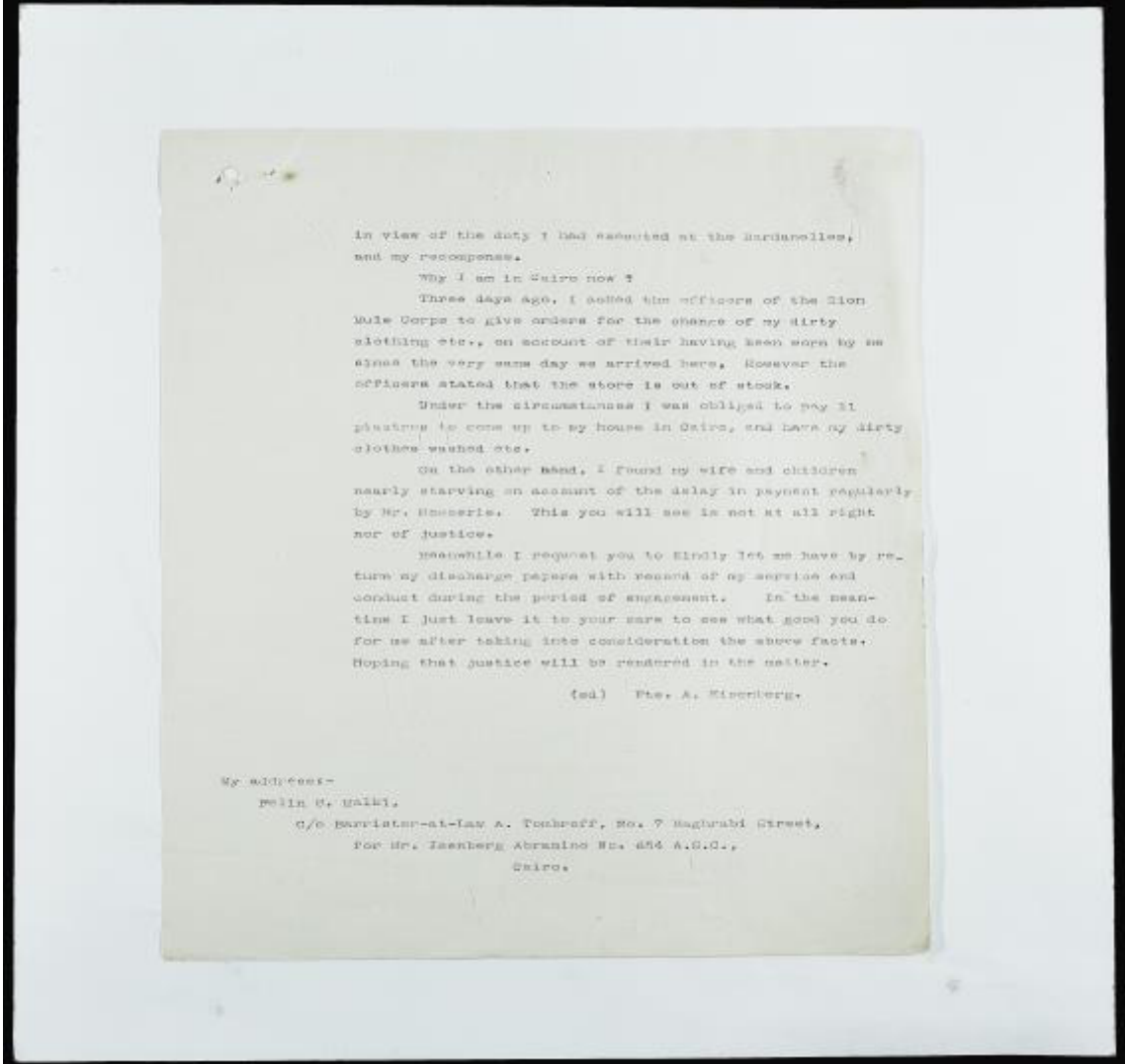
Bkz. NA.WO. 158-966-025

Ek 14: Siyon Katır Birliğinin üyesi olarak Gelibolu'da görev yapan Isenberg Abramino'nun, yine Siyon Katır Birliğinden Teğmen Rolo'ya yaşadığı problemleri anlattığı telgraf.

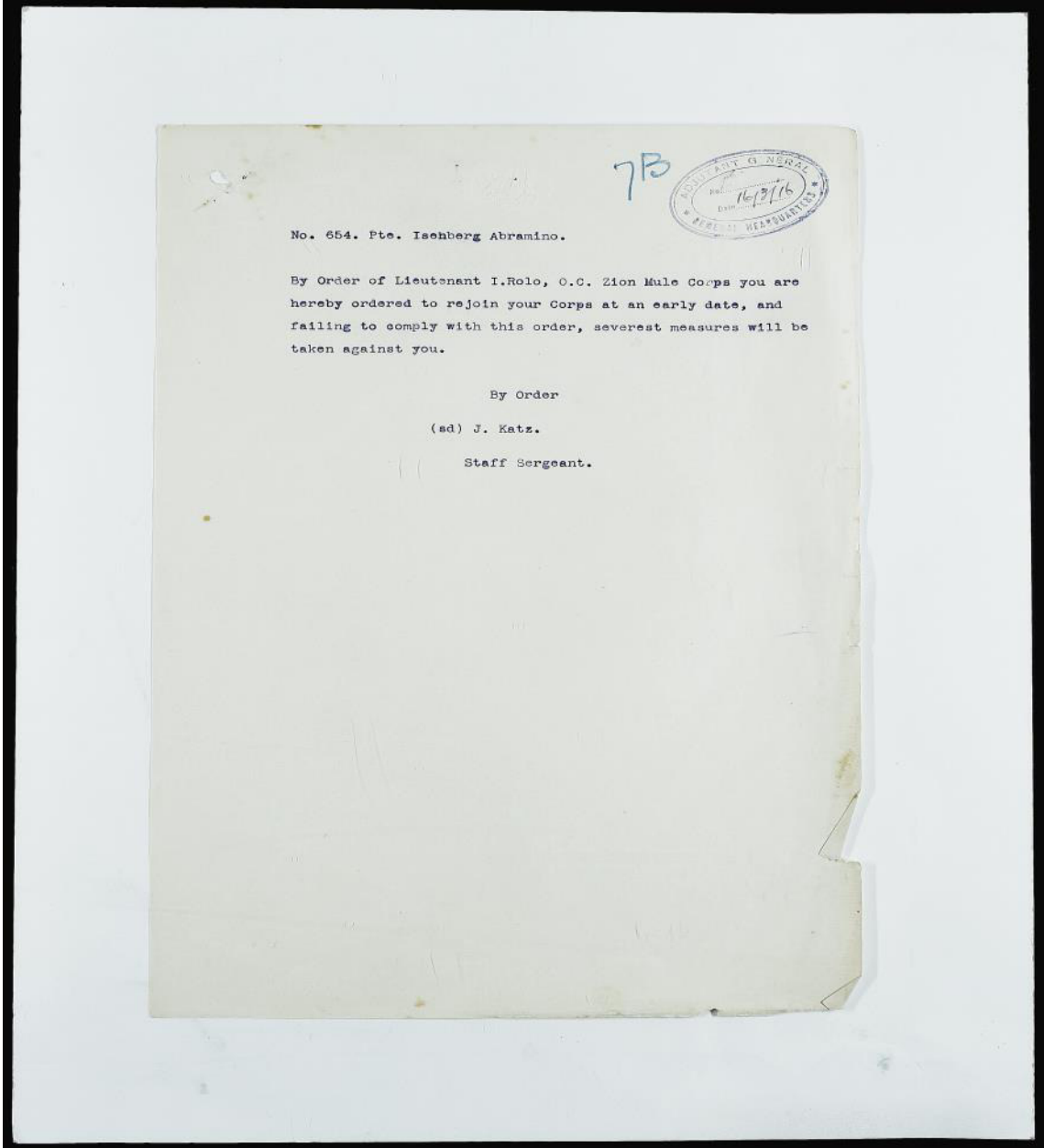
Bkz. NA.WO. 158-966-007

Ek 15: Siyon Katır Birliğinin üyesi olarak Gelibolu'da görev yapan Isenberg Abramino'nun, yine Siyon Katır Birliğinden Teğmen Rolo'ya yaşadığı problemleri anlattığı telgrafın devamıdır.

Bkz. NA.WO. 158-966-008

Ek 16: Isenberg Abromino'nun yeni kurulacak birliğe Siyon Katır Birliği üyesi olarak katılmasını ve katılmadığı takdirde, ona karşı sert tedbirlerin alınacağı tehditkârı bir dille bildirilmiştir.

Bkz. NA.WO. 158-966-005

Ek 17: Galata Postanesinden gelen bir telgrafla payitahtta bir ecnebi gazetenin çıkarıldığı, bu gazetede Siyonizm ve İsrail Hükümeti ifadelerinin açıkça yer alması üzerine, yazıyı çıkartan gazetecinin tutuklanması emri.

۹۱

۲۱۲

عظمیٰ حقو اقدم حضرتی

سب و نه کونه بری ممالک اجنبیه و خطه بیرونه خانه نه و در ایام و معنی باطله حرام ابراهیم
 کویا دیا دتد کتبه قلمسه اولاد نه بر طرفا وجود نه - سوزیم - نامی تخته و حکومت
 اسرائیلیهای قری طرفا نیک صحبت نیکی و قوت خود و هر عمل طرف طرف حضرت با ابراهیم
 قبول یوردمی و بقولک بکی رحمت بر ما یک دوام ایلمی و بودت طرفه هفته انا نوج
 خانه ابراز و یوردمی حضرتت موکلا ایدها به جریده به برخی تبه نه بر قطع مجیدی نامه
 زیان، بیظیف و تر یوردمی و فردای کونه سرائیها یوز و ضیافت سیکت و جیدیه
 بو ضیافت و صد - عظم با تا و عزت یک حاضر بولقهری و یوز میله اهلای بیرونه نامی
 ایندی اها و اها یوردمی و مدقاتک مقوم طوتوبی مدراج اولقده بار مقوم هفته
 ابراز جیدیه و عیالات مایه نه دماستد لاد سوزیم فکرینه کویا ذات قریب سلمات
 حضرتت شهر یاری جانبا سرفند و و صدای قیام طرفه نه سونظ و با کویا او خانه قد -
 اید و وار دقاری و بونک او - نیک فکرنگو یک تیر طرف اای مقصد بر یکده عذرت لر تیرینه
 ایتار اییدرک اجمد بونرد به فله ده هاسوقا - اجمد بر عذرت لر تیرینه با سونظی با بود و نظام
 ایلیک سونک کویسید اجمد سونظی و مذکور عذرت نک مالاسده دولت اسرائیلیه با یراعی اساف
 بولقیمی و در سعادت و نزرجه اولدیر اونا نه روت عذرت نک الا فرانسه حایک بکرمی بری
 تا یغلی سوننه و دیانه معتبرانه نه خود و هر صد نامه اها به یوردمی مدراج بولقینه نظر اجمد
 عذرت لر بوننه خانه نه و در ایتیکه سب بری توقیف قلمی برای معلوم معروضه اوجوه امر و قیام حضرتت لر بولقینه
 بوننه و طرف انا طری

۱۷۱

۱۰ / ۱۱

Y. PRK. PT

Y.PRK.PT.00010.00011.001

Bkz. BOA, PRK.PT, 10M11

Ek 18: Davut Yıldızı amblemi taşıyan üniformalı askerler.

British Jews in The First World War

Ek 19: Gouldin ailesinin Siyon Katır Birliğine kayıt evrakları.

Name: GOULDIN				Corps: 2nd Anti Corp	Rank: 2/Lt	Regt. No.
Sibst: Jacob						
Model	Roll	Page	Remarks			
VICTORY	200/1018	12	30/11/18 624, 200/1018 4/17 21/1/19			
BRITISH	80	80	in X/309 of 14.10.20 20/4/1920			
SEAL	200/11	1	reduced 4/12/25 4/4 3 21 27/6/1920			
Theatre of War first served in:				Rep 689/1126		
Date of entry therein:				22.5.18 7/12/1924 2/4/16/1920		

Name: GOULDIN				Corps: 1/Lieut	Rank: Plt	Regt. No. 134/11
Sibst: Jacob						
Model	Roll	Page	Remarks			
VICTORY	F/102 86	118				
BRITISH	h	h				
Theatre of War first served in:				K. 1850		
Date of entry therein:						

Name: GOULDIN				Corps: R.F.M.	Rank: 9e	Regt. No. 68/129463
Sibst: Samuel						
Model	Roll	Page	Remarks			
VICTORY	10/10170	2312				
BRITISH	h	h				
Theatre of War first served in:				K. 1850		
Date of entry therein:						

Campaign: 1914-15				(A) Where decorated was earned			
				(B) Present situation			
Name	Corps	Rank	Reg. No.	Roll on which included (if any)			
(A) GOULDIN	LINC. A.	Pte	3194	WOPR	1105	523	3262
(B) Perry	---	---	203338	BRITISH	44	26	1200
Action taken:				Issued			
THEATRE OF WAR:				(1) France			
QUALIFYING DATE:				1/3/15			

Name: GOULDIN				Corps: R.F.A.	Rank: Det	Regt. No. 84502
Sibst: Wilfred						
Model	Roll	Page	Remarks			
VICTORY	DF A/220	9407				
Theatre of War first served in:				K. 1200		
Date of entry therein:						

Bkz. NA. WO. 372-8-81662-2

MAB Services Limited
Eagle House Spon Lane Smethwick
West Midlands B66 1PA Tel: 02023 311111 Reference: 11650

Catalogue Reference: WO/372/8

Ek 20: Siyon Katır Birliği üyelerinin Yahudi Lejyonuna katılım kağıtı.

JERUSALEM

Capt. I. Jaffe	38 Royal Fusiliers
Eisen, S.	"
Grishkofsky, M.	Zion Male Corps
Ghonsky, M.	39 Royal Fusiliers
Dubarsky, A.	40 "
Green, M.	39 "
Shreiberg, I.	39 "
Arber, M.	40 "
Levi, Z.	40 "
Elperin, C.	40 "
Strumza, A.	40 "
Epstein, M.A.	38 "
Rabieff, I.	40 "
Manchiroff, A.	Zion Male Corps
Livingstone, A.	40 Royal Fusiliers
Hertzogof, H.	40 "
Vizan, H.	40 "
Zukerman, Y.	39 "
Reiser, M.	39 "
Arber, A.	40 "
Arber, M.	Royal Army Service Corps
Arber, G.	40 Royal Fusiliers
Mahat, I.	40 "
Ostrowsky, A.	39 "
Hassin, I.	Zion Male Corps
Genkin, S.	"
Shapiro, Z.	40 Royal Fusiliers
Turkenitz, I.	40 "
Finkelstein, A.	40 "
Kerein, S.	39 "
Resnick, M.	39 "
Resnick, S.	39 "
Yaffe, I.	40 "
Smith, B.	38 "
Hazin, Z.	Zion Male Corps
Segal, A.	40 Royal Fusiliers
Goldstein, M.	39 "
Lipschitz, G.	40 "
Kipnis, I.	40 "
Futterman, G.	40 "
Glicksman, I.	40 "
Ashe, Z.	40 "
Harbon, A.	Zion Male Corps
Berman, I.	38 Royal Fusiliers
Israeli, I.	40 "
Abramovitz, A.	40 "
Alpazin, I.	Zion Male Corps
Shinberg, D.	"
Kapp, Z.	40 Royal Fusiliers
Karp, B.	40 "
Rabinerson, I.	Zion Male Corps
Malka, S.	40 Royal Fusiliers
Yaer, I.	40 "
Dorani, B.	40 "
Zferin, A.	39 "
Ginsberg, B.	40 "
Fakala, B.	40 "
Zussman, I.	Zion Male Corps
Rubinstein, G.	40 Royal Fusiliers
Sheehat, B.	Zion Male Corps
Yudovitch, M.	"
Raanan, H.	39 Royal Fusiliers
Kalisch, C.	39 "
Bobroff, H.	38 "
Nahmens, A.	40 "
Yimshalmi, A.	40 "

Ek 21: The Graphic 27 Mayıs 1916 sayısında Siyon Katır Birliği.

THE JEW AS A SOLDIER

David's Shield Found in Gallipoli
WHILE the Zionists in Gallipoli "is the story of the Jewish fighting unit—unique since the days of the Maccabees—the Zion Mule Corps, raised and commanded by Lieut.-Colonel J. H. Patterson, D.S.O., until invalided home at the end of last year. The Colonel, whose bracing personality pervades every page, tells his story with fluent vivacity, and spices it with caustic comment on the blunders and irritating instances of red tape that came to his notice. The corps was composed chiefly of Russian refugees—Jews who had fled to Egypt from Palestine to escape the terror of the Turk; and they were armed with excellent rifles, bayonets and ammunition captured from the Turks when they made their futile attack on the Suez Canal. The strength of the corps was about 300, and the pack-mules for transport work—whose eccentricities make enthralling reading—numbered 250. The corps' badge was the "Shield of David," an exact reproduction of the shield David used when he went forth to fight Goliath of Gath. And by a coincidence which in other days might well have passed for a "miracle," the Zionists found the original at Sebel-Bahr village, Gallipoli:

"While we were pulling down a house and excavating the foundations, we dug up a slab of marble with a beautiful silver design carved round the outer edge of it, and in the centre, strange to say, was the Shield of David! The stone must have been very, very old, and how it got there is a mystery. Perhaps it may have been taken from Solomon's Temple in Jerusalem."

"The Allies' Cavalry"
THE Zion Mule Corps received from our Tommies the above nickname, which was improved by a brilliant wit into "Ally Sloper's Cavalry!" They must have looked most unconventional—as they galloped along, uttering raucous yells, their faces grimy, caps crumpled hither on the back of their heads, jacketless and with torn shirts, perched up on the pack-mules, the chains of which clattered loudly at each stride of the mule. The Colonel touches on the varied psychology of his Zion men. Some were timorous under heavy fire, like his farrier, Schomb, who begged to be sent home to Alexandria: "I am no use here now," said he. "The shells have made me stone deaf." "I cannot hear a word!" "What," said Gye in a low voice, "not a single word?" "Not a single word," replied Schomb! Others, like Captain Trumpador, revelled in it. As the fire grew hotter he would remark: "Ah, it is now *plus gai*!" There were first-rate Russian dancers and expert wrestlers in the corps, which also possessed strong musical talent.

Heckling at the Front
THAT Rev. R. J. Campbell (now of St. Philip's Cathedral Church, Birmingham) has published through Chapman and Hall a slight book entitled "With Our Troops in France." To meet a keen demand from the soldiers for varied information, Mr. Campbell, in addition to preaching sermons, held specially authorised meetings for discussion. These became very popular: "It beats cock-fighting," remarked one Tommy

Anecdote of a "Tenderfoot"
MR. CAMPBELL tells how the senior chaplain of a very large military district, for some inscrutable reason, was not allowed a motor-car, and so had to tramp the long miles between one chaplain's station and another. One day he was upbraided by a lady worker for not having called at her hut: "Madam," was the grave reply given in a pronounced Irish brogue, "I have been tramping this blessed district from early morn till set of sun all through this weary day, and if my heart was as tender as my feet ye could do anything ye liked with me."

Ghosts in Animal Shape
SOUTH AFRICAN ghosts do not always adopt human shape. So at least we learn "From a Vanished German Colony"—a collection of folklore, folk-tales and proverbs from South-West Africa emanating from the Gypsy Press. Here is a Dutch farmer's tale, in brief:

"One night I was on the road (with my waggon) from Cradock to Port Elizabeth. There were quite a number of waggons, and mine was the foremost. "Well, just at midnight, when we were entering a forest, I observed something white in the road before me. It came up along the roadside. It was (like) a great black-and-white ox; and as he approached the oxen they became dreadfully terrified, until he passed my waggon; and, when he was passing the other waggons, their oxen were just as afraid of him. So I knew that it was a ghost, and no ox. "Allusion is also made to a maid-servant who insisted that she once saw a ghost—just like a great big white horse, which kept appearing and vanishing at intervals."

The Guards of Heaven
THE expression "the heavens fall down" is used by the Oshereeró in the course of a deluge of rain. According to their story of the Flood, the heavens so "fell down" that nearly all the people were killed. The few who remained sacrificed a black sheep, upon which the Oshereeró *nyaywa*, "Old ones in heaven," drew the heaven back and placed it in its former position."

But round about there, where heaven and earth meet, they placed peculiar beings as guards to prevent people from climbing into the heavens. These guards the Hereros describe as having each but one eye, one ear, one leg, one arm, and no joints, either in leg or arm, for which reason they also must lead each other. The little folk-tales, many of which have their counterpart in European fairy tales, are fascinating. The many strange native customs and ceremonies and superstitions sketched should be studied by those who meditate settling in South-West Africa when the war is at an end.

"VIVENT LES ALLIES!" YOUNG FRANCE'S TRIBUTE TO OUR FIGHTING MEN
 "A very pretty scene," notes the non-commissioned officer at the front who sees this sketch, "and one that I greatly enjoy, it is to be witnessed when the British soldiers have the occasion for the next summer. As they pass through the village they are met by the juvenile inhabitants, who receive them of their rifles and accoutrements, and march proudly along with them."

cheerfully after we had had about an hour and a half of it, one down, 'other come up. The questions were at times staggering. Here is one, together with Mr. Campbell's usually evasive reply: "Would you explain Bergson's vitalism to us, and contrast its value with Eucken's spiritual philosophy?" came from the back of the hall one night when we were packed almost to suffocation. "What University did you graduate from?" I asked in turn. "Glasgow," was the instant response. . . . "Then Mr. Graduate of Glasgow," said I, "will you kindly tell me how you think I am going to be able to explain Bergson's vitalism or Eucken's philosophy to this audience of longheaded Englishmen?" Glasgow subsided, and the unashamed Englishman was as tickled as if one had paid them a compliment.

Image © Illustrated London News Group. Image created courtesy of THE BRITISH LIBRARY BOARD.